

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr.1a-682/2022

Instanța de fond: Judecătoria Soroca
sediul Florești
Judecător: A.Zadorojniuc

D E C I Z I E ÎN NUMELE LEGII

20 septembrie anul 2024

municipiul Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

Având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată

Rotaru Ala

Judecătorii:

Revenco Angela, Pușca Dumitru

Grefier:

Simionica Oxana

Cu participarea:

Procurorul Dubăsari Valeriu

Avocatului Guțu Sergiu

A judecat în ordine de apel în ședință publică apelul declarat de către procurorul în Procuratura Anticorupție Selevestru Lilia împotriva sentinței Judecătoria Soroca sediul Florești din 22.07.2022, conform căreia

Bruma Vera *****, născută la *****, IDNP *****, originară și domiciliată *****, cetățeană a Republicii Moldova, de naționalitate moldoveancă, cu studii superioare, nesupusă serviciului militar, starea familială – văduvă, neangajată în câmpul muncii, fără antecedente penale

A fost achitată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(1) Cod penal se achită pe motiv, că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, cu reabilitarea deplină a acesteia.

A fost ridicat sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoria Bălți din 27 iulie 2018, asupra bunurilor imobile ce aparțin cu drept de proprietate cet.Bruma Vera, și anume: nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,1769; temeiul înscrierii terenului fiind titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. ***** din 04.03.1999, amplasat în extravilanul com. Roșietici, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,0568; temeiul înscrierii terenului fiind titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.***** din 04.03.1999, amplasat în extravilanul com.Roșietici, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 1,1598; temeiul înscrierii terenului fiind titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.***** din 04.03.1999, amplasat în extravilanul com.Roșietici, r-nul

Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,1325; temeiul înscrierii terenului fiind titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.***** din 27.05.2007, amplasat în extravilanul com.Cenușa, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,135; temeiul înscrierii terenului fiind titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.***** din 27.05.2007, amplasat în extravilanul com.Cenușa, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,1769; temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 28 decembrie 2012, amplasat în extravilanul com.Roșietici, r-nul Florești; nr. cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,0568; temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 28 decembrie 2012, amplasat în extravilanul com. Roșietici, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 1,1595; temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 28 decembrie 2012, amplasat în extravilanul com. Roșietici, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,24 temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 28 decembrie 2012, amplasat în extravilanul com. Roșietici, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,0873; temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 23 octombrie 2015, amplasat în extravilanul com.Vărvăreuca, r-nul Florești; nr. cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 0,0483; temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 23 octombrie 2015, amplasat în extravilanul com. Vărvăreuca, r-nul Florești; nr.cadastral ***** - teren agricol cu suprafața de 1,9328; temeiul înscrierii terenului fiind certificatul de moștenitor testamentar nr.***** din 23 octombrie 2015, amplasat în extravilanul com.Vărvăreuca, r-nul Florești.

Termenul de judecare a cauzei în instanța de fond: 17.08.2018-22.07.2022.

Termenul de judecare a cauzei în instanța de apel: 11.08.2022-30.10.2024.

Procedura de citare legală executată.

Asupra apelului, în baza materialelor din dosar și argumentelor prezentate în ședință, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți -

C O N S T A T Ă :

Pentru a se pronunța în sensul celor expuse instanța de fond a reținut că potrivit ordonanței de modificare a învinuirii din 03 august 2021, Brumă Vera *****, se învinuiește că, activând din 01 iulie 2015, în funcție de primar al comunei Roșietici, r-nul Florești, fiind aleasă în funcția respectivă în rezultatul desfășurării la 28.06.2015, a alegerilor în funcția de primar din localitatea respectivă, validate prin Hotărârea Judecătoriai raionului Florești din 01.07.2015, prin urmare în conformitate cu prevederile art.123 alin.(3) Cod penal, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, având o serie de atribuții stipulate în art.29 din Legea privind administrația publică locală, nr.436-XVI din 28.12.2006, inclusiv de asigurare a executării deciziilor consiliului local; de inventariere și administrare a bunurilor domeniului public și celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului), în limitele competenței sale; de reprezentare a colectivității locale în relațiile cu alte autorități publice, persoane fizice sau juridice din țară sau din străinătate, precum și în instanțele judecătorești în condițiile legii; de semnare a actelor și contractelor încheiate în numele colectivității locale, etc., și-a îndeplinit necorespunzător

obligațiile sale de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, astfel, prin ignorarea și nerespectarea prevederilor:

-art.14 alin.(2) lit b), c), d), e), f), h) din Legea nr.436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală, care stipulează că: „pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite de art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe:

b) administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale statului (comunei);

c) decide darea în administrare, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;

d) decide vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), în condițiile legii;

e) decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;

f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale și de agrement de interes local;

h) decide înființarea instituțiilor publice de interes local, organizează serviciile publice de gospodărie comunală, determină suportul financiar în cazul cheltuielilor bugetare, decide asupra regulilor de asigurare a curățeniei în localitate;

-art.73 alin.(1) și (2) din Legea nr.436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală, care stipulează că „Serviciile publice locale se organizează de către consiliul local, la propunerea primarului, în domeniile de activitate descentralizate stabilite pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea, în limita mijloacelor financiare disponibile. Consiliul local poate decide contractarea anumitor servicii publice de interes local de la persoane fizice și juridice de drept privat, în condițiile legii;

-art.77 alin.(3) din Legea nr.46 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care stipulează că, bunurile domeniului privat al unității administrativ teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă ori în locațiune în condițiile legii;

-art.71 Cod funciar al Republicii Moldova care stipulează că, schimbarea destinației terenurilor agricole, cu excepția categoriilor de terenuri prevăzute la art.72 al prezentului Cod, se aprobă: prin hotărâre a Guvernului - pentru terenul agricol proprietate a statului, cu avizul consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul; prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul proprietate a persoanei fizice sau juridice, în temeiul cererii proprietarului. Schimbarea destinației terenurilor agricole se realizează conform procedurii prevăzute în regulamentul aprobat de Guvern;

-art.73 Cod funciar al Republicii Moldova, care reglementează schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole;

-art.18 din Legea nr.1347 din 09.10.1997 privind deșeurile de producție menajere, care reglementează cerințele privind depozitarea (înhumarea) și păstrarea deșeurilor;

-art.16, art.18, art.22, art.24, art.35 și art.59 din Codul subsolului al Republicii Moldova, care reglementează temeuri ce aparține a dreptului de folosință asupra sectoarelor de subsol; atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol; perimetrele geologice și miniere; atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol pentru extragerea substanțelor minerale utile; licențierea

extragerii substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile; exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile.

Pe parcursul lunilor martie și aprilie anul 2017 în lipsa deciziei Consiliului local de schimbare a modului de folosință și de dare în arendă a terenului proprietate a administrației publice locale, fără petrecerea licitației publice, în lipsa perimetrului minier, planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectelor tehnice și de recultivare a terenurilor, etc., în baza unui acord verbal a permis SRL „Nouconst” extragerea neautorizată a substanțelor minerale - argilă de pe terenul cu suprafață de 1020 m² situat în extravilanul localității Cenușa com.Roșietici r-nul Florești, în volum de 5100 m³, necesară și folosită de SRL „Nouconst” la reparația kilometrilor 6-10 a drumului R18 Florești-Nicolaevca-Sîngerei, în schimbul recultivării gunoiștii comunei, cauzând ca urmare a acțiunilor sale neglijente, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului un prejudiciu considerabil în valoare totală de 453 486 lei.

Această faptă a fost încadrată juridic de către acuzatorul de stat în baza art.329 alin.(1) Cod penal, adică neglijența în serviciu, potrivit indicilor calificativi - neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de demnitate publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice.

În termen sentința instanței de fond a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura Anticorupție Selevestru Lilia, care în motivare invocă ilegalitatea sentinței, cu indicarea următoarelor argumente:

-Sentința se atacă pe motivul achitării ilegale a inculpatei Bruma Vera ***** pe învinuirea înaintată în baza art.329 alin.(1) Cod Penal.

-Acțiunile lui, Bruma Vera ***** au fost încadrate în cadrul cercetării judecătorești de către acuzare, în baza art.329 alin.(1) Cod penal conform următoarelor semne de calificare: neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de demnitate publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

-Conform sentinței pronunțate, prin administrarea probelor prezentate, instanța de judecată a considerat că învinuirea înaintată inculpatei Brumă Vera în comiterea infracțiunii, prevăzute de art.329 alin.(1) Cod Penal, nu s-a confirmat, iar probele prezentate de către acuzatorul de stat în cadrul cercetării judecătorești doar confirmă nevinovăția acesteia.

-Instanța a ținut să menționeze că acuzatorul de stat neîntemeiat a decis să reflecte în mod echivoc cele două modalități normative de exprimare a faptei prejudiciabile „neîndeplinirea sau îndeplinirea” în acțiunile inculpatei. Or, în textul de calificare acestea sunt dispersate prin conjuncția „sau”. O asemenea calificare este inexactă.

-Or, reieșind din textul actului de modificare a învinuirii, se observă stabilirea de către acuzatorul de stat a comportamentului activ a inculpatei exprimat prin cuvintele cheie „și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile sale de serviciu”, „în baza unui acord verbal a permis”, „ca urmare a acțiunilor sale neglijente”. La fel, acuzatorul de stat nu a stabilit cu exactitate atitudinea incriminată inculpatei exprimată prin „neglijență” sau „neconștiincioasă”, or, acestea la fel sunt dispersate prin conjuncția „sau”. Prin urmare, aceasta demonstrează că acuzatorul de stat nu a determinat cu exactitate conținutul faptei prejudiciabile prezente în cazul dedus judecătii. Este cu neputință o atare încadrare, limitată la simpla preluare a textului normei de incriminare și transpunere a acestuia în actul aplicativ emis, fără o individualizare a conținutului normei aplicabile la semnele faptei penale concrete.

-În sensul dat, pornind de la rolul decizional conferit instanțelor de a înlătura dubiile ce persistă cu ocazia interpretării normelor, instanța de judecată a considerat necesar a aplica principiul *nullum crimen sine lege* potrivit cărui legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie.

-Totodată, instanța de judecată a considerat, că, în atribuțiile primarului atribuite de Lege, nu este prevăzută acordarea permisiunii unei persoane întru efectuarea anumitor lucrări, fără consimțământul consiliului local, care are statut de factor decizional, în speță efectuarea lucrărilor de excavare a argilei. Astfel, instanța conchide că Brumă Vera, nu a încălcat careva obligațiuni de serviciu prin neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, or, cele constatate de către acuzatorul de stat nu derivă din obligațiile de serviciu, atribuite primarului, acesta în cadrul administrației publice locale îndeplinește atribuțiile de executor al deciziilor luate de către consiliul local, or, infracțiunea de neglijență în serviciu va subzista numai atunci când făptuitorul comite o încălcare a obligațiilor de serviciu, aflate în exercițiul funcției.

-Concomitent, instanța de judecată a apreciat critic constatările prezente în Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04.09.2017, efectuat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, or, deși în conținutul rapoartelor sus-nominalizate își face prezența cuvântul „recente”, adică „suprafața totală afectată de lucrări miniere ilicite recente”, potrivit DEX-ului, expresia recent se interpretează în următorul mod „care s-a petrecut, s-a întâmplat, a apărut de curând; care datează de puțină vreme”.

-În acest sens, instanța a menționat, că lui Brumă V. i se incriminează precum că, în luna martie și aprilie 2017, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu, iar Raportul nr.09-22-043 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035, datează din 04.09.2017, fiind întocmit în rezultatul controlului efectuat la 16.08.2017, adică fiind efectuat controlul peste o perioadă relativ mai îndelungată și întocmit peste 4 luni, de la data când au avut loc lucrările de excavație a argilei. Prin urmare, instanța nu poate pune la baza unei hotărâri de condamnare constatările prezente în Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04.09.2017, efectuat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, dat fiind faptul că, nu este clar dacă între timp din momentul depistării excavației de argilă, constatării faptei contravenționale și stopării lucrărilor de excavație până la întocmirea rapoartelor de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale din 04 septembrie 2017, nu s-ar mai fi produs alte careva lucrări de excavație a argilei.

-Apreciind proba dată prin prisma art.101 CPP, în raport cu materialele dosarului, instanța de judecată a constatat că Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nu reiese din toate circumstanțele cauzei și, prin concluziile sale, nu înlătură dubiile apărute referitor la volumul de argilă extrasă, din aceste considerente a pus la îndoială concludența acestei probe, or, în cazul unei acuzații de natură penală este necesar de a se opera cu date exacte care ar reflecta constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

-Partea acuzării nu este de acord cu motivele menționate în sentință privitor la achitarea lui Bruma Vera. învinuită de comiterea infracțiunii, prevăzute de art.329 alin.(1) CP, din considerentele că în cadrul cercetării judecătorești privind examinarea cauzei penale respective, de către partea acuzării au fost prezentate suficiente probe pertinente și concludente prin care se confirmă vinovăția lui Bruma Vera ***** de săvârșirea infracțiunii indicate supra, după cum urmează:

-Declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate *****, care a declarat că, conform materialelor prezentate de către Ministrul Agriculturii și Mediului, se constată faptul că potrivit ordonanței de recunoaștere de partea vătămată din 06.07.2018, Ministerul a fost recunoscut în calitate de parte vătămată pe cauza penală nr.2017928041, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu în legătură cu permisiunea acordată de către primarul com.Roșietici, r-nul Florești cu SRL „Nouconst”, de a extrage substanțe minerale argilă din extravilanul localității. Este de menționat că anterior în calitate de reprezentant al părții vătămate a fost recunoscut d-nul Panciuc Andrian, angajat al Ministerului care la moment nu mai activează în cadrul acestuia.

-Prin ordinul nr.15 din 24.01.2020 Ministerul a delegat Inspectoratul pentru protecția mediului funcția pentru intentarea acțiunilor privind compensarea prejudiciilor cauzate mediului. în temeiul ordinului respectiv, Ministerul prin procură l-a delegat pe ***** în calitate de reprezentant al părții vătămate pe caz.

-Astfel, în legătură cu circumstanțele faptei, cel din urmă a menționat că, în rezultatul unei plângeri a unui grup de cetățeni din s.Cenușa, r-nul Florești, la 13.04.2017, Inspecția Ecologică Florești, la momentul respectiv a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție pe art.119 Cod Contravențional în privința SRL „Nouconst”, pe faptul folosirii neautorizate a subsolului. Materialele conform competenței au fost transmise Agenției pentru geologie și resurselor minerale, pentru a lua decizia pe caz. La 12.05.2017, prin Hotărârea nr.25 al Agenției contravenientul SRL „Nouconst” a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției de extragere neautorizată a resurselor minerale, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 200 unități convenționale, ce constituie 10000 lei. Amenda a fost achitată prin care fapt contravenientul și-a recunoscut vinovăția în comiterea contravenției.

-Ulterior, fiind efectuat un control suplimentar la 16.08.2017, reprezentanții inspecției ecologice Florești au constatat extragerea substanțelor minerale de argilă în lipsa dreptului de folosință a subsolului, în lipsa actului de confirmare a perimetrului proiectului tehnic și a licenței pentru activitatea respectivă de către SRL „Nouconst”, în așa mod fiind încălcate prevederile unui șir de legi și codului subsolului. În circumstanțele celor descrise Ministerul a înaintat către SRL „Nouconst” o notificare din 29.11.2018, prin care a solicitat întreprinderii în termen de 30 de zile să achite prejudiciul cauzat, ca urmare a exploatării neautorizate a subsolului fiindu-i stabilit termen de 30 zile și solicitarea de a informa Ministerul de cele întreprinse. Această notificare a fost recepționată de întreprindere, însă aceasta nu a fost executată.

-Ca urmare a delegării competenței de recuperare a prejudiciilor cauzate subsolului resurselor minerale de către inspectorat, la 20.11.2020, prin pretenția nr.1344, inspectoratul a solicitat SRL „Nouconst” achitarea benevolă a sumei de 453486 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat mediului, ca rezultat al extragerii ilicite a substanțelor minerale, însă până la moment nu a fost efectuată careva achitate. Reieșind din materialele existente a fost constatat faptul că anterior efectuării lucrărilor dintre reprezentanții primăriei com.Roșietici, r-nul Florești și SRL „Nouconst” a existat o presupusă înțelegere, privind executarea unor lucrări de amenajare a unei gunoiște și reabilitarea unor porțiuni de drum din intravilanul localității în schimbul resurselor minerale, argilă, necesar pentru lucrările efectuate de SRL „Nouconst”, pentru reconstrucția altor drumuri.

-Nu este de competența inspecției și Ministerului aprecierii acțiunilor faptului de decizie a primăriei Roșietici la cazul respectiv, însă este cert faptul urmare acțiunilor ilegale a SRL „Nouconst” de extragere neautorizată a substanțelor minerale utile din extravilanul com.Roșietici a fost cauzat un prejudiciu mediului, respectiv statului în legătură cu care fapt inspectoratul a inițiat procedura de recuperare a prejudiciului, inclusiv a pretenției înaintate anterior și de depunere a acțiunii civile în instanța de judecată în vederea recuperării pe cale judiciară a prejudiciului cauzat.

-Martorul ***** a comunicat că, conform raportului nr.09-22-043 din 04.09.2017, întocmit de către inspectorul Agenției pentru geologie și resurse minerale d-nul *****, s-a constatat că extragerile substanțelor minerale utile au fost efectuate în limitele s.Cenușa, r-nul Florești. Conform raportului menționat, în rezultatul prelucrării datelor obținute prin măsurările efectuate cu stația GPS, a fost constatat că suprafața afectată cu lucrări a constituit 1965 m², iar volumul de argilă extras din acel perimetru, la acea dată a constituit 5100 m³. Calculul prejudiciului a fost efectuat prin perfectarea raportului privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului, în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09-21-035 din 04.09.2017 de către domnul *****, angajat al Agenției geologie și resurse minerale. Potrivit raportului a fost constatat și evaluat prejudiciul la suma de 453486 lei. Nu poate spune dacă a fost întocmit vreun document oficial cu privire la înțelegere între primărie și SRL „Nouconst”. Acesta a menționat că, față de SRL „Nouconst” avea pretenții, la cei care au efectuat lucrări de extragere, ținând cont de faptul că aceștia au fost sancționați, utilizarea neautorizată a resurselor minerale prevede art.119 Cod Contravențional. La momentul actual acesta nu are pretenții la doamna Bruma.

-Martorul ***** a comunicat că, în materiale este o sesizare a doamnei Bruma Vera, primarul com.Roșietici, către Inspecția Ecologică Florești la acea etapă, prin care a informat inspecția că în s.Cenușa la locul actualei gunoiște, la lutărie are loc eventuala extragere a argilei pentru construcția drumului menționat R-18, fiind solicitată întreprinderea de soluționare a acestei probleme. Reieșind din materialele care sunt, a constatat că, în temeiul sesizării menționate 238 din 30.03.2017, Inspecția Ecologică Florești prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 13.04.2017, a constatat că SRL „Nouconst” a efectuat lucrări de extragere a substanțelor minerale utile în zona menționată anterior, în s.Cenușa, r-nul Florești, iar prin decizia luată a remis materialele către Agenția geologie și resurse minerale pentru a stabili existența vinovăției agentului economic și de a-i stabili sau nu sancțiunea.

-Anterior a spus de o presupusă înțelegere, iar mențiunea dată se bazează pe obiecțiile agentului economic, le-a expus în punctul 6 al procesului-verbal expus de inspecție, unde a declarat că perioada lunii martie întreprinderea a efectuat lucrări de amenajare a gunoiștii din s.Cenușa, r-nul Florești, conform solicitării primăriei com.Roșietici, r-nul Florești. Din materiale nu reiese că au fost luate în considerație necesitatea verificării în cadrul procedurii contravenționale, a existenței sau nu a unei solicitări din partea com.Roșietici, întrucât extragerea substanțelor minerale utile este permisă doar în baza actelor emise de autoritățile competente stabilite de codul subsolului. Astfel, constatând lipsa documentelor, a fost determinată vinovăția agentului economic în acțiunile extragerii neautorizate a substanțelor minerale utile, nu știe dacă este o înțelegere scrisă.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că a fost consilier în s.Roșietici de mai multe ori, inclusiv în anul 2017, când Bruma Vera era primar. În august 2017, a participat la o întrunire între consilierii locali și regionali în calitate de locuitor. La acea întrunire a participat inclusiv și dna Bruma Vera, arhitectul S*****, arhitectul-șef al raionului *****, un reprezentant de la SRL „Nouconst” era prezent, însă cine exact nu cunoaște. La acea instruire s-a discutat despre lutul de la lutărie și anume reprezentantul SRL „Nouconst” și-a cerut acordul să i-a lut din lutărie, dar în

schimb s-a obligat să facă două străzi în sat varianta albă. Acesta a menționat că, nu-și amintește dacă s-a discutat despre reparația gunoiștii din sat. Locuitorii satului au fost de acord, atunci nu s-a luat nici o decizie referitor la problema în cauză. SRL „Nouconst” a extras lut din lutăria din s.Cenușa, însă cât și cum nu cunoaște, la fel a fost făcută și o stradă. O decizie în acest sens la consiliu nu a fost adoptată. Nu își amintește dacă doamna Vera a dat acordul din partea ei ca primar să i-a lutul din lutărie. Acesta a menționat că nu a auzit ca ea în funcție de primar să fi spus că dă acord la extragerea lutului.

-***** a comunicat că, în privința documentelor nu își amintește să se fi discutat, doar că vor face calcule să vadă ce cantitate de lut, atunci oamenii au decis să facă străzile ca să se primească diferența. Acesta a menționat că nu a observat ca arhitectul-șef al r-lui Florești și ***** să-și expună poziția. A observat că a fost luat careva cantitate din lutărie de către SRL „Nouconst”. Nu s-a interesat la firmă în temeiul la ce acte este luat lutul. La alte ședințe legate de lut nu își amintește să fi participat. La întrunirea respectivă a luat cuvânt reprezentantul „Nouconst” SRL, de la consiliul raional o persoană, nu își amintește despre faptul dacă d-na Bruma a luat sau nu cuvânt.

-Declarațiile martorului ***** , care a declarat că a fost consilier a com.Roșietici, inclusiv în anul 2017. În luna august 2017, a fost prezent la adunarea între reprezentanții SRL „Nouconst” și reprezentanții consiliului local și raional la lutăria din s.Cenușa. La întrunire erau prezenți de la consiliul raional, însă personal nu-i cunoaște, de la firma de construcții „Nouconst”, însă să spună pe nume nu îi cunoaște, din consilierii locali erau ***** ***** și ***** ***** , pe d-na Bruma Vera nu a văzut-o dacă era prezentă.

-Acesta a comunicat că la acea întrunire se discuta că firma de construcție va extrage lut din lutărie. Locuitorii prezenți și-au dat permisiunea ca să fie luat lutul, iar, în schimb, să fie construit drumul de la Varvareuca până la Roșieticii Vechi. SRL „Nonconst” a promis locuitorilor că vor repara în varianta albă drumul. Nu își amintește concret dacă a fost vorba despre amenajarea gunoiștii și nu ține minte dacă această întrunire a fost protocolată. Acesta a menționat că nu cunoaște ce volum de lut a fost extras de către SRL „Nonconst”, însă cunoaște că a fost extras, vreo decizie de dare în arendă a lutăriei nu a fost emisă.

-La fel, a comunicat că nu cunoaște ca doamna Vera ca primar să emită o dispoziție consilierilor privind darea lutului. Personal nu a observat ca mijloacele de transport să transporte lut din lutărie. Când lutul a fost extras, el nu a văzut acest lucru personal.

-Declarațiile martorului ***** , care a declarat că este consilier local a com.Roșietici din anul 2007 până în prezent. În anul 2017 la fel era consilier, a fost prezent la adunarea din s.Cenușa, în incinta Primăriei a participat la o adunare a consilierilor, însă cine a fost prezent nu își amintește. Subiectul la această instruire a fost drumul care urma să fie construit și despre faptul de unde vor fi luate materialele de construcție. Nu își amintește dacă s-a discutat de unde s-a luat argila. Nu s-a discutat atunci despre faptul ca SRL „Nouconst” să extragă lut, iar în schimb să repare drumul. De pe teritoriul s.Cenușa a fost extras lut, însă în carieră nu a fost și personal nu a văzut. Nu cunoaște dacă SRL „Nouconst” a făcut careva reparații de drum și a amenajat gunoiștea din s.Cenușa. în perioada lunii august 2017, nu a fost emisă o decizie privind darea în arendă a lutăriei. Acesta a menționat că, nu cunoaște dacă subiectul dat a fost inclus în ordinea de zi a vreo unei ședințe.

-***** a comunicat că, dna Bruma era prezentă la adunarea care a avut loc la primărie, despre care s-a vorbit anterior. Semnătura din fila dosarului 231 vol.I, pe procesul-verbal de audiere a sa în calitate de martor, îi aparține, însă de scris nu a scris el. Declarațiile de la fila dosarului 232 vol.I îi aparțin, corespund adevărului. Nu poate spune care drumuri au fost reparate. Acesta a

concretizat că, la moment nu se poate expune asupra veridicității declarațiilor date la fila dosarului 232 vol.I. A declarat ceea ce cunoștea atunci, adică la momentul acela.

-Nu cunoaște dacă a existat și dacă există o poziție a primarului, privind darea în folosință a lutăriei. Adunarea din cadrul Primăriei nu a fost protocolată. Detalii privind extragerea lutului nu au fost discutate. Nu poate spune exact care adunare a fost prima, cea din aer liber sau cea din primărie. S-a interesat în temeiul la ce acte era extras argila de la dna primar care a spus că în cazul dat a scris o interpelare la ministerul ecologiei și anume referitor la faptul că se extrag ilegal argilă. Cu doamna primar a vorbit despre interpelare la Ministerul Ecologiei când a văzut că se extrage lut, data și luna nu-și amintește, sesizarea personal nu a văzut-o.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că a activat în funcție de consilier a com.Roșietici în perioada anilor 2015-2020. În perioada lunii august a participat la întrunirea dintre consilierii regionali, locali cu privire la darea în arendă a lutăriei. La întrunirea dată a participat *****, consilier *****, *****, de la Florești d-nul *****, reprezentanții de la întreprinderea pentru reparația drumurilor. Aceasta a menționat că, a fost invitată de către dna primar. La întrunire s-a discutat ca SRL „Nouconst” să ia lut, iar în schimb să repare drumul. Agentul economic trebuia să ia lut de la lutăria din s.Cenușa, în legătură cu această solicitare, lumea a dat acordul. În schimbul lutului compania trebuia să repare o porțiune de drum, despre repararea gunoiștii nu-și amintește dacă s-a discutat. Aceasta a menționat că gunoiștea nu a fost reparată, însă porțiunea de drum a fost reparată, întrunirea dată nu cunoaște dacă a fost protocolată. Discuția privind darea în folosință a lutăriei agentului economic nu a fost pusă în discuție la vreo oarecare ședință a consiliului local, la fel nu a fost emisă vreo decizie. S-au făcut extrageri de argilă, ea personal a văzut, ce cantitate de argilă a fost extrasă nu cunoaște, la întrunire, d-na Bruma nu își amintește să fi luat cuvânt. Din lutărie se extrăgea lut de către săteni pentru construcția caselor. A văzut că în lutărie s-au făcut modificări, se observă că a fost extrasă o cantitate mai mare de lut față de cea care a văzut-o anterior. Aceasta a menționat că, reprezentanții agentului economic au spus ce cantitate de lut urmează a fi extrasă, însă nu poate spune ce cantitate. Nu cunoaște dacă dna primar a emis vreo dispoziție privind darea în folosința lutăriei. Întrunirea nu a fost protocolată, nimeni nu a solicitat ca să fie emisă o recipisă de către localnici în scris privind acordul lor la sustragerea argilei.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că cu sectorul de drum R- 18 au avut careva probleme. A fost alocată o sumă de bani pentru sectorul de drum, au fost alocate 48 milioane de lei, după cum își amintește.

-Acesta a comunicat că la început lucrările au fost efectuate de un alt agent economic, care a încasat vreo 4 milioane lei, a început să facă careva lucrări la sectorul de drum și apoi a plecat. A fost desfășurată o altă licitație la care a venit alt agent economic, ultimul SRL „Nouconst”. Trebuie de înțeles că acest sector de drum nu este sub gestiunea drumului public, dar regional și licitația nu a fost făcută de Consiliul Raional dar de Guvern. Lucrările a pornit agentul economic, care pe parcursul de un an jumate mai nimic nu a făcut, drumul era într-o stare foarte rea, mai ales după o ploaie cât de mică nu putea să treacă nici un transport, fapt ce a dus la o revoltă a populației din satele din apropiere. Acest sector de drum a fost blocat de aproximativ 3 ori, au avut mai multe delegații a satelor Ciutulești, Ștefanești, Nicolaevca, pentru a se implica și a lua careva măsuri ca agentul economic să-și onoreze obligațiunile. A avut o ședință de lucru la Consiliul Raional, unde au fost invitați agentul economic, responsabilul tehnic al acestui sector, vicepreședintele raionului responsabilul, șeful secției al construcției, arhitectul-șef, ecologie și primarul com.Roșietici. În timpul lucrului comisiei a apărut o problemă, agentul economic nu putea găsi argila care trebuia să ridice stratul de drum mai sus. S-a discutat mai multe variante,

unele din ele nu puteau fi realizate, cineva a presupus că se poate de luat acest lut, este vorba de lutul care s-a construit fabrica de zahăr și a fost depozitat lutul.

-Acesta a comunicat că la ședință s-a hotărât să meargă în teritoriu cu toată echipa la fața locului și să i-a o decizie, dacă este posibil de extras sau nu, ce a fost în teritoriu acesta nu cunoaște, nu a fost prezent și nici nu cunoaște unde se afla acea groapă de gunoi de unde s-a extras argila.

-Soluția finală a fost că s-a luat din depozitul acela de pământ și s-a făcut drumul. Drumul este făcut și astăzi se circulă pe acest drum, deci pe deoparte s-a închis problema cu drumul. A menționat că nu cunoaște dacă s-a încheiat careva contract dintre agentul economic și primăria Roșietici, din câte cunoaște agentul economic a amenajat gunoiștea, în afară de aceasta, după cum este informat, s-au făcut două sectoare de drum. Nu cunoaște dacă consiliul local Roșietici a emis careva decizii de dare în folosință a terenului agentului economic de unde s-a extras argila. Nu a dat careva indicații în scris sau verbale primarului com.Roșietici de a extrage argilă, de a permite agentului economic de a extrage argilă din s.Roșietici.

-Nu ține minte cine a propus varianta de a extrage argilă din s.Cenușa. A fost ceva act unde s-a dat acordul la acea comisie de la ecologie, s-a solicitat acordul, o singură ședință a avut loc, atunci nu s-a luat decizia, dar urmau să meargă la fața locului. Acesta a menționat că posibil nimeni nu știa care a fost cantitatea de argilă necesară de a fi extrasă.

-Nu-și amintește dacă primarul Bruma V. a dat acordul sau nu pentru a extrage argilă din s.Cenușa. Atunci nu s-a luat o decizie, nici nu s-a discutat.

-Declarațiile martorului *****, care la întrebarea procurorului a comunicat că, activează din 2015 vicepreședinte al raionului Florești. La sectorul dat de drum, până la Ciutulești a fost preconizați din bugetul de stat 48 milioane lei pentru construcția sectorului de drum 6 km și 300 metri. Respectiv banii de la Guvern sunt preconizați pentru repararea drumului, deoarece drumul este regional. Întreprinderea de stat a făcut licitație, nu-și amintește cu ce firmă, care a lucrat în jur de 6-7 luni și au plecat, cum s-a achitat cu ei, acesta nu cunoaște. Al doilea an a venit firma „Nouconst”, astfel a apărut întrebarea ca să pornească lucrările nu cu argilă conform proiectului.

-Conform devizului de cheltuieli în care era inclus de unde să i-a materia primă și anume de la fabrica de sticlă, întreprinderea nu a luat în cont că fabrica de sticlă nu mai activează. Adunându-se ei la Consiliul raional pentru a rezolva întrebarea de căutare a materiei prime de argilă necesară la reparația drumului, ei au decis că se va lua argilă din groapa de gunoi din extravilanul satului Cenușa. După aceea ei s-au deplasat în teritoriu, la ce dna primar nu a dat acordul, era împotriva, s-a convocat o adunare cu sătenii, consiliul, arhitectul, ecologia, toți factorii de decizie, unde au participat și dna primar, șeful construcției, ecologie *****, d.*****, ca să găsească o soluție din situație creată și pentru a construi drumul. Cei care au construit, au blocat de 3-4 ori, nu puteau merge rutierele spre centrul raional, cât și fabrica de unt pentru a colecta lapte, aceasta a fost până la adunare. La adunare au vorbit toți, termen limitat nu a fost, majoritatea au fost pentru a începe lucrările. Dna primar, la început nu a fost de acord, ea era de acord să înceapă lucru, dar nu pentru aceea.

-După întrunirea lor pe care au avut-o, primarul nu era de acord cu extragerea argilei fără a informa consilierii. La o întâlnire cu o majoritate de consilieri, pe care dna primar i-a invitat la primărie, reprezentantul raional a explicat importanța majoră pentru începerea lucrărilor de construcție a drumului. În primărie, în sala de ședință au participat mai mulți consilieri care au fost de acord ca să înceapă lucrările de construcție a drumurilor. Erau de acord de a se face lucrări de extragere a argilei din lutăria s.Cenușa, necesară la reparația drumului, însă urma să perfecteze pachetul de documente necesar, totodată trebuia să fie obținută autorizația pentru amenajarea gropii de gunoi.

-Nu cunoaște în ce volum s-a extras argilă, dar cunoaște că s-a extras. Nu cunoaște dacă a fost adoptată o decizie de către Consiliul local privind darea în folosință către SRL „Nouconst” a terenului pentru extragerea argilei. Acesta nu cunoaște dacă a fost încheiat un contract de colaborare între SRL „Nouconst” și primărie, dar, din auzite, cunoaște că cineva a solicitat repararea unui drum din sat, însă nu cunoaște dacă a fost dus până la sfârșit.

-Personal a participat de două ori la ședința Consiliului, odată la marginea lutăriei și a doua oară la ședința Consiliului local. Acesta a menționat că, nu-și amintește dacă reprezentanții SRL „Nouconst” au fost la întâlnirea cu consilierii.

-În cadrul Consiliului raional cu privire la extragerea argilei a fost o întâlnire cu reprezentantul de la Soroca, însă nu-și amintește exact dacă dna primar a participat la acea ședință. Nu a văzut nici un acord înscris de la dna primar privind extragerea lutului, verbal nu a auzit.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că la moment activează în calitate de șef al Secției construcții gospodărie comunală și drumuri din cadrul Consiliului raional Florești. În perioada anului 2017, a participat la trei ședințe legate de repararea drumului în cauză. Una din aceste ședințe au avut loc la casa de cultură din localitatea s.Cenușa și a doua la lutărie, cum se spune la ei „la gunoiște”. La toate aceste ședințe a participat un șir de consilieri și mai mulți locuitori ai satului. Din conducerea raională a participat dnul *****, reprezentantul SRL „Nouconst”, însă nu la toate ședințele la lutărie reprezentantul agentului economic a fost prezent.

-La aceste întruniri s-a discutat despre repararea drumului R-18, inițial a câștigat licitația de reparație un alt antreprenor care a făcut un dezastru la lucrările care au fost inițiate, au fost blocate drumurile de două-trei ori. Problema discutată la întrunirile de la lutărie a fost necesitatea argilei pentru repararea drumului. În proiect inițial era stipulată cariera de la Florești, care nu mai activa deoarece licența era expirată, proiectul era sub pericolul de neexecutare.

-La adunarea care a avut loc cu SRL „Nouconst” și cetățenii s-au discutat mai multe teme aprinse, într-un final s-a propus să se ia argila din depozitul fabricii de zahăr. Consilierii și sătenii au cerut în schimbul agilei de a se construi două drumuri din s.Cenușa, a mai fost propunerea de lichidare a gunoiștii din sat, după mai multe dezbateri s-a decis să repare două drumuri.

-SRL „Nouconst” a luat argilă de la lutărie, însă nu cunoaște în ce volum. Nu cunoaște dacă Consiliul a adoptat careva decizii în privința terenului de extragere a argilei de către SRL „Nouconst”. Nu cunoaște dacă au fost încheiate careva contracte cu privire la extragerea argilei și repararea drumului, cunoaște doar că au fost careva discuții. Careva acte cu referire la această întrebare el personal nu a avizat și nu a studiat.

-Propunerea privind extragerea lutului a venit din partea consilierilor și comunității. Între Consiliul local și SRL „Nouconst” nu a fost încheiat nici un contract, la ședințele Consiliului a participat mai mult pentru consultare publică. În cadrul întâlnirii de la lutărie, primarul nu a dat acordul vis-a-vis de extragerea lutului. Acesta a menționat că, nu a văzut ca ședința de la lutărie să fie protocolată de cineva, nu-și amintește dacă ședința de la casa de cultură a fost protocolată. În incinta Consiliului raional s-a discutat întrebarea ce ține de construcția drumului R-18, la una din ședințele operative a conducerii raionale și anume s-a discutat în perioada litigiului dintre doi agenți economici. A discutat în cadrul Consiliului raional, un proiect de amenajare a gunoiștii unde a participat dna primar.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că, a activat în calitate de consilier în cadrul Consiliului local Roșietici, posibil din a.2007, nu-și amintește exact, dar în perioada anilor 2017-2022 a activat în calitate de consilier, în acea perioadă fiind primar dna Vera Brumă.

-La întrunirile de pe teritoriul lutăriei din s.Cenușa nu a participat, a auzit despre obiectul discuției de la acea întrunire, a auzit că sătenii se revoltau, cum este sustrasă argila. El a

menționat că nu cunoaște de cine se efectuau extragerile argilei, la careva ședințe a Consiliului local nu s-a discutat întrebarea privind extragerea argilei. Nu cunoaște dacă au fost încheiate careva contracte de colaborare între Primărie și SRL „Nouconst”. În perioada de când s-a făcut extragerea de argilă, el nu a fost la lutărie, în urma discuțiilor cu locuitorii nu a aflat în ce scop s-a efectuat extragerea argilei.

-La consiliul local nu s-au adoptat decizii cu privire la darea în folosință a terenului unde se afla lutăria din s.Cenușa, pentru extragerea argilei.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că activează din 1995 ca șef al Inspecției ecologice Florești din 2010. Cu privire la extragerea argilei din lutăria s.Cenușa, pentru traseul de drum primăria Roșietici, Varvareuca în anul 2017 s-au efectuat lucrări de către întreprinderea SRL „Nouconst”. La sfârșitul lunii martie 2017, de către primarul com.Roșietici a fost adresare către Inspecția Ecologică, sesizare precum că de către întreprinderea sus-menționată s-a efectuat extragerea de argilă și el, personal, la 13 aprilie 2017, s-a deplasat la fața locului, unde a constatat cazul extragerii ilicite, a argilei și pe cazul dat a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție nr.061204 din 13.04.2017, conform art.119 alin.(1) Cod Contravențional pe persoană juridică SRL „Nouconst”. Ulterior, materialele au fost transmise pentru examinare și evaluarea prejudiciului către agenția națională pentru reglementarea resurselor financiare, unde a fost evaluat prejudiciul în sumă de 453486 lei, materialul a fost examinat și evaluat prejudiciul în data de 04.09.2017, unde a fost emisă hotărârea nr.125.

-Totodată a comunicat că la careva întruniri cu locuitorii sat.Cenușa, reprezentanții primăriei el nu au participat.

-Lucrările de selectare și proiectare a gunoiștii le efectua AGRM-ul și Inspectoratul de protecție a mediului, un altfel de demers în scris nu a parvenit din partea primăriei. Între timp a fost o discuție telefonică cu reprezentantul primăriei. În octombrie 2017 au fost efectuate acte de control, el personal a fost la fața locului când AGRM a examinat locul. Astfel, când atunci s-au efectuat lucrări, s-a constatat că gunoiul a fost împins, erau lucrări vizibile la gunoiște. Pe fila dosarului 248 vol. I, în procesul-verbal de audiere în calitate de martor, semnătura îi aparține. Susține de asemenea declarațiile din procesul verbal căruia s-a dat citire, unde martorul a comunicat: „La 30.03.2017, către IE Florești, a parvenit sesizarea primarului Brumă Vera, în care invocă faptul că la locul gunoiștii din satul Cenușa, a avut loc extragerea de argilă, pentru construcția drumului R-18. În continuare fiind sesizat a intentat procedura contravențională conform art.119 alin.(1) Cod Contravențional, a mers la fața locului unde a întocmit procesul verbal cu privire la contravenția constatată din 13 aprilie 2017, vizibil erau văzute careva lucrări de amenajare a gunoiștii. Unde a fost propus atragerea agentului economic SRL „Nouconst”, la răspundere contravențională, pentru decopertarea stratului de sol fertil și excavarea lui. În continuare conform competenței procesul verbal a fost remis către AGRM, pentru aprobare și calcularea prejudiciului cauzat mediului înconjurător. În continuare de întrebarea dată s-a ocupat AGRM, Inspecție Ecologică Florești, a dat actul de control nr.105709, din 10.10.2017, cu prescripție de a sista activitatea de lucrări la gunoiștea s. Cenușa. La care întruniri la aer liber împreună cu primarul comunei Roșietici, la groapa de gunoi din s.Cenușa, el nu a participat și nu cunoaște de careva amănunte pe cazul dat. Cu privire la demersul nr.184 din 01.03.2017, prin care primarul Vera Bruma, solicită selectarea și proiectarea unei gunoiști autorizate a comunicat că, a fost examinat însă din motiv că nu a fost selectat un teren anume, de către administrația publică locală pentru proiectarea gunoiștii, de către Inspecția Ecologică Florești, nu a fost eliberat avizul și careva permisiune. De asemenea nu a fost dat un răspuns oficial primarului, ci a fost o discuție telefonică, unde i-a fost explicat faptul că administrația publică locală trebuie să

revină cu un demers către IE Florești, unde să fie stipulat perimetrul sau locul unde ei vreau să fie amenajată gunoiștea. Dat fiind faptul că ei nu au revenit, întrebarea dată s-a epuizat.” A mai adăugat că el a constat la acel moment la fața locului, că lucrările de adunare a gunoiului se efectua cu tehnica ce aparținea SRL „Nouconst”, emblemele lor erau plasate pe ușile mijloacelor tehnice. Discuții cu reprezentanții au fost purtate în timpul întocmirii procesului contravențional din 13.04.2017, unde persoana în cauză a dat și explicații în scris, confirmând că în perioada lunii martie a efectuat lucrări de amenajare a gunoiștii. Acea persoană, la momentul controlului nu a prezentat careva acte permisivive. Lucrările de amenajare nu s-au efectuat în baza unui proiect în care sunt indicate toate cerințele pentru o gunoiște autorizată. Acțiunea de grămădire a gunoiului de pe terenul dat reprezintă ca o amenajare a unei gunoiște, însă nu se poate califica ca gunoiște autorizată din considerentele distanței de la r.Răut.

-Documentație care ar permite extragerea argilei SRL „Nouconst” la acel moment nu deținea. Prima adresare a primarului a fost telefonică și a doua a fost sesizare în formă scrisă. Reprezentanții SRL „Nouconst” i-au explicat atunci că au o solicitare verbală de la primărie pentru amenajarea gunoiștii. Alte explicații nu i-au dat privind motivele extragerii argilei.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că, activează la administrația de stația drumurilor din 2001. în prezent deține funcția de consultant servicii supraveghere, în atribuțiile sale de serviciu intră supravegherea lucrărilor de întreținere a drumurilor, toate reparațiile efectuate pe drumurile raioanelor Soroca, Florești, Șoldănești, respectiv, el semnează actele și le pune viza.

-Aproximativ, în anul 2014 a fost un proiect de reparație a drumului R-18 de către întreprinderea SRL „Astral-proiect”, după prima licitație învingător la implementarea acestui proiect a fost întreprinderea SRL „Litalcom”, unde aceștia au început reparația în luna septembrie 2014. Conform proiectului, după lucrările de decapări au început să transporte argila pentru drum. Ulterior s-au început lucrările cu cariera de la fabrica de sticlă din Florești, conform proiectului, sa lucrat vreo 10 zile și înjur de 600-700 m s-a pus argilă cu grosimea de 50 cm.

-De către inspecția ecologică a fost stopată lucrările de extragere a argilei, deoarece fabrica de sticlă nu avea licența, a expirat. Tot atunci în proiect a fost coordonat cu fabrica de sticlă, de a primi acel lut, dar concomitent în acea perioadă se executau lucrări de reparație a drumului Chișinău-Soroca și a fost eliberată și în acolo argilă, el vedea cum mașinile transportă. Ulterior, stopându-se proiectul pe acest segment din motiv că nu aveau argilă SRL „Litalcom”, a dus tratative cu primăria satului Ciutulești și Cenușa și s-a transportat argilă de la cariera Ștefanești și Cenușa. A mai specificat că nu duce evidența din care carieră se extrage argilă, el răspunde doar de materialele să aibă certificate.

-La fel martorul ***** a comunicat că argila trebuie să fie certificată, unde aceasta se duce în laborator și se verifică dacă corespunde cerințelor proiectului. întreprinderea dată, neavând toate mecanismele de nivelare, compactare a pământului, în perioada de toamnă-iamă, toată această argilă a fost supraîncărcată cu apă și în primăvară era imposibil de circulat pe așa traseu. întreprinderea nu a întreprins măsuri nici în primăvara anului 2015, astfel reziliind contractul de licitație și tot în acel timp administrația a invitat proiectantul care a făcut modificări în proiect, pentru a aduce carosabilul în regulă ca să poată circula transportul.

-După a doua licitație, a devenit învingător SRL „Nouconst”. Această întreprindere a dus tratative cu primăria Roșietici și cu cariera Ștefanești, a fost organizată o ședință cu locuitorii sat.Cenușa în preajma gunoiștii din localitate, locuitorii au venit cu rugămintea către întreprinderea dată să le repare niște segmente de drum din sat.Cenușa și să schimbe adâncimea gunoiștii și extragerea argilei. în proces de lucru, la vreo 2,3 zile, inspecția ecologică le-au stopat lucrările, necitând la faptul că și cu inspecția ecologică au fost duse tratative din start. Aceștia din

start nu le-au explicat că este interzis. Ulterior, în perioada de vară, argila transportată de SRL „Litarcom” s-a uscat, a fost dusă la laborator, aviz pozitiv la folosirea acestei argile, suplimentar s-a săpat niște canale de evacuare a apei din zona drumului, care erau incluse conform proiectului, terasamentul a fost finalizat, au fost începute lucrări de nisip, piatră și beton asfalt.

-La fel a mai comunicat că ședința nu-și aduce aminte când a avut loc, dar au participat locatari, consilieri locali, șeful secției construcții, gospodării comunale Florești, reprezentanți ai antreprenorului. La fel au fost prezenți și reprezentanți de la ecologie, nu cunoaște dacă a fost și dl *****, însă fiind prezentă dna Vera Brumă, la care ședința s-a petrecut în câmp și s-a discutat să se deplaseze la primărie să întocmească procesul-verbal, mai departe el nu a fost prezent.

-Soluțiile adoptate în câmp au fost purtate în privința amenajării gunoiștii, segmente de drum au fost făcute, dar gunoiștea nu cunoaște dacă a fost amenajată.

La careva întruniri în cadrul consiliului raional a comunicat că nu a participat, ele se petreceau fără el. Motivele interzicerii extragerii în continuare a argilei de către inspecția ecologică au fost că locuitorii spuneau că mașinile fac praf. Cu certitudine nu cunoaște ce volum s-a extras din cariera Cenușa, cunoaște că în total s-a extras 6800 m3 de argilă. La controlul lucrărilor nu-și amintește dacă a participat. Totodată, agentul economic a fost sancționat pentru extragerea argilei din sat. Cenușa, articolul nu l-a reținut. La fel nu cunoaște dacă Consiliul local Roșietici a adoptat careva decizii. Ce ține de amenajarea gunoiștii din sat. Cenușa la fel nu cunoaște dacă au fost adoptate decizii.

-În perioada lucrărilor de extragere a argilei, a declarat că la fel nu cunoaște dacă dna Brumă s-a adresat cu careva proiecte de amenajare a gunoiștii.

-La fel, martorul a comunicat că nu a văzut o dispoziție de permisiune a excavării argilei de la primarul dat și nici despre careva decizii luate de acesta în privința amenajării gunoiștii. Într-o vizită la consiliu, antreprenorul fusese la una din ședințe a consiliului, pe atunci a comunicat că avea statutul de supraveghetor a lucrării antreprenorilor. Marja de supraveghere a activității antreprenorilor era și tehnic și documentar, dar mai practica și geodezie. Lui personal i se prezentau lucrările pe materialele și cantitatea acestora uzată, dar nu era scris din care carieră provine materialul. Astfel antreprenorul nu i-a comunicat că li s-a dat un document de excavare, însă când s-a făcut al doilea proiect, acesta nu a fost coordonat cu el.

-Totodată, a declarat că în proiectul nr.2 era indicat excavarea argilei din cariera Ștefanești. Nu era specificat concret unele lucrări, era scris cu câți centimetri trebuia să fie ridicat drumul și geodezul a calculat cantitatea de argilă. În proiectul 2 nu era indicat concret cariera, era scris cariera Ștefanești și alte cariere. Astfel, din zona drumului aveau dreptul să extragă, materiale în limbajul lor se numește „loc de împrumut” prin noțiunea de alte cariere se are în vedere-zona drumului, ea se extinde de la tulpina pomului încă 2 metri. Personal nu a văzut decizia de încetare a lucrărilor și nici plângerea către antreprenor.

-În 2018 a declarat că a fost citat la Bălți și în cadrul audierii pe dosar a aflat despre suspendarea lucrărilor, atunci nu-și aducea aminte dacă a văzut plângerea cetățenilor și nici dispoziția de suspendare. La fel și la întâlnirea care s-a petrecut în câmp nu-și aduce aminte ce a comunicat dna Brumă referitor la extragerea argilei și de gunoiște.

-Lucrările efectuate de către SRL „Litarcom” au fost făcute până la 5% calitativă, în total nu-și amintește volumul lucrărilor executate. Acea întreprindere a lucrat pe porțiunea de drum doar 5 luni, nu-și aduce aminte cu certitudine SRL „Nouconst” ce lucrări a efectuat în 3 zile. A mai adăugat că nu a ținut cont dacă SRL „Litarcom” a extras lut din cariera de la Cenușa.

-La fel a mai adăugat că nu cunoaște dacă Consiliul local a adoptat o decizie cu privire la darea în folosință a teritoriului gunoiștii din sat.Cenușa. După proiectul care-l aveau era specificat că în volum de 6800 m³ trebuie extras, însă s-a transportat din mai multe cariere.

-De asemenea, a comunicat că nu cunoaște dacă dna primar s-a adresat sau a depus vreo cerere cu privire la amenajarea gunoiștii. A mai adăugat că lățimea drumului era de 6 metri și nu cunoaște dacă SRL „Litarcom” a luat argilă din cariera Cenușa.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că în perioada anilor 2010-2017 a activat tot în cadrul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale în funcție de șef Direcția control biologic și supraveghere minereuri.

-În urma controlului desfășurat în sat.Cenușa, care a avut loc ca urmare a solicitării inspecției ecologice Florești, a constatat nemijlocit efectuarea lucrărilor de extragere a argilei din sat.Cenușa, în rezultatul căreia a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție. Solicitarea IE Florești a constatat în special stabilirea prejudiciului în rezultatul extragerii ilicite de argilă, la fața locului, în teren a constatat că suprafața totală afectată de lucrări recente era de 1965 m², însă abatajul de argilă s-a constatat prezent doar pe suprafața de 1020 m², volumul de argilă extras a fost evaluat la 5100 m³, după care conform instrucțiunii nr.385 din 2004 a calculat prejudiciul cauzat mediului în rezultatul extragerii de argilă din sat.Cenușa, care a constituit la 453486 lei. Rezultatele controlului a fost expediate Inspecției Ecologice Florești, Ministerului Agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, Procuraturii RM. A menționat că, în cadrul măsurilor pe care le-au efectuat, contravenient a fost indicat ca fiind SRL „Nouconst”. Această companie nu avea distribuit în folosință pentru extragerea argilei pe nici un sector de subsol, nu avea perimetrul minier și respectiv nu avea dreptul de a extrage argilă din limitele sectorului respectiv.

-A mai menționat faptul că, suprafețele respective de 1965 m² și 1020 m² au fost stabilite de către Agenția de geologie și resurse minerale, în urma prelucrării datelor prelevate în teren, la fața locului pentru stabilirea coordonatelor fiecărui punct unghiular al abaterilor de argilă au utilizat stația GPITrimble R6, care avea buletinul de verificare metrologia valabil. Mărimea prejudiciului el a stabilit în calitate de inspector AGRM. La fel el a stabilit și volumul extras de către SRL „Nouconst” conform situației la ziua controlului, care a constituit 5100 m³. Totodată, nu a solicitat nici o informație cu referire dacă din cariera dată a fost extrasă argilă până la SRL „Nouconst”. în cadrul investigărilor a fost stabilit doar volumul. Pentru a fi stabilit perioada de când a demarat lucrările de sustragere a SRL „Nouconst”, ar fi trebuit să asiste chiar din prima zi când au început extragerile 5100 m³ a constituit volumul extras din acea carieră. Referitor la recuperarea prejudiciului privind prevederilor codului subsolului din 2009, intentarea acțiunilor privind recuperarea prejudiciului cauzate mediului este de competența Ministerului mediului. Agenția a informat Ministerul privind rezultatele controlului din sat.Cenușa la data de 04.09.2017, în scopul recuperării prejudiciului respectiv, despre acțiunile întreprinse de către Minister pe faptul dat, la acel moment nu cunoaște nimic. S-a solicitat de către inspecția ecologică Florești, evaluarea prejudiciilor dintr-o excavație minieră din sat.Cenușa, respectiv controlul el l-a efectuat nu la SRL „Nouconst”, dar la excavația minieră, astfel prezenta altor facturi sau instituții la fața locului nu era necesară sau obligatorie. Prin noțiunea de „alții factori” el a avut în vedere alte instituții inclusiv și documentații, rezumându-se doar la solicitare Inspecției Ecologice.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că, în perioada anului 2017 a activat în calitate de administrator al companiei SRL „Nouconst”. Această companie se ocupa cu construcția, reconstrucția drumurilor.

-În perioada anului 2016 SRL „Nouconst” a fost desemnat câștigător la licitația pentru construcția drumului R-18, organizată de ASD. Contractul a fost semnat în octombrie și era preconizat în jur de un milion lei pentru reparația drumului. Reconstrucția drumului includea lucrări de terasament, lucrări de fundație, piatră spartă, nisip și prundiș, îmbrăcăminte rutieră, lucrări care se faceau în două straturi, unul fiind bitocelentrat, iar cel de-al doilea fiind cu asfalt.

-Conform contractului încheiat și conform proiectului era prevăzută extragerea argilei de la fabrica de sticlă din Florești. Beneficiarul la acel moment le-a explicat că cariera deja este închisă și nu are autorizație de funcționare și că la insistența conducerii raionului de a iniția lucrări, le-a comunicat că nu au de unde lua lutul necesar pentru lucrările de terasament, mergea vorba de vreo 5000 m².

-La una din mai multe ședințe convocate, el a fost prezent cu managerul de proiect, era prezent dnul *****, responsabilul tehnic dnul *****, primarul dna Vera Bruma, unde au fost date indicații de a se rezolva problema lutului, deoarece conform documentației de proiect, lutul era un material local, unde nu era specificat prețul în documentația de proiect, ci doar trebuia doar să-l sape și să-l transporte. S-a convenit de comun acord ca să fie valorificat acest lut dintr-o gunoiște a satului Cenușa sau Roșietici, sub pretextul amenajării gunoiștii, lutul suplimentar trebuia să-l utilizeze în construcția drumului, mai mult ca atât, tot sub acest pretext ei s-au angajat să amenajeze vreo trei porțiuni a drumului din satul care-l conducea dna primar.

-Astfel, a mai adăugat că ei și-au onorat obligațiunile ca antreprenor și au inițiat lucrările de amenajare a gunoiștii, unde au durat vreo trei zile lucrările. Prima zi au făcut amenajări, a doua zi au cărat la 5, 10 mașini de lut și a treia zi, după gălăgia făcută de localnici, la fața locului au apărut reprezentanții inspectoratului ecologic, chiar dacă aceștia au fost informați din timp despre lucrări expediindu-le toată documentația.

-În rezultat, aceștia i-au amendat cu aproximativ 10000 lei și le-au interzis a mai lua lut din gunoiștea din s.Cenușa. Până a începe ei lucrările la acest proiect, el a mai fost o dată licitat în 2015 și a fost câștigat de către compania „Litarcom”, ei trebuiau să execute aceleași lucrări dar neexecutându-le au intrat în litigiu cu ASD, însă într-un final au reușit să aducă la șantier, practic cantitatea necesară de lut pentru execuția lucrărilor de terasament, după ce li s-a interzis extragerea lutului din carieră, unde ei au fost nevoiți să strângă lutul care era supra umezit ce îl păstra în grămadă, care-l uscau și folosit pentru execuția lucrărilor conform proiectului, în rest cu celelalte lucrări, fundație, îmbrăcăminte rutieră nu au avut probleme.

-Totodată, a mai declarat că la întrunirea cu reprezentanții consiliului local, dna Brumă Vera a comunicat că se va adresa la Inspekția Ecologică Florești cu proiect pentru a permite amenajarea gunoiștii. Reprezentantul inspecției ecologice tot era la această întrunire și era la curent. Către întreprinderea lor dna Brumă Vera nu s-a adresat cu solicitare scrisă de amenajare a gunoiștii, însă au avut loc discuții cu privire la amenajarea gunoiștii cu Brumă Vera. Cu ea au convenit, ca ea să vină în adresa întreprinderii cu un careva demers privind amenajarea gunoiștii.

-La acel moment au primit asigurări de la dna Brumă Vera referitor la amenajarea gunoiștii, cu privire la extragerea argilei, mai mult ca atât, au amenajat mai întâi drumul prin sat, fiindcă le-a spus că SRL „Litarcom” tot a promis dar nu și-au onorat obligațiunile.

-Ca administrator al întreprinderii nu cunoaște dacă a existat o decizie prin care s-a permis extragerea argilei sau amenajarea gunoiștii. Doamna Brumă nu i-a înmănat nici un act în sensul confirmării dreptului extragerii argilei.

-Astfel, la etapa dată, a mai adăugat că nu deține statutul de fondator al SRL „Nouconst”, soția sa este fondator, administrator este *****. La fel, a comentat că în devizul de cheltuieli nu a fost inclus lutul. La excavarea acestuia trebuia să întreprindă noi soluții, iar pentru excavare nu era

necesară autorizație, întreprinderea „Nouconst” a fost amendată cu 10000 lei pentru lucrări de excavare a argilei.

-Întreprinderea nu a contestat procesul-verbal, deoarece juriștii au considerat că există o încălcare. Pentru excavare și transportare a lutului de la un punct la altul nu au fost eliberate facturi lucrările efectuate, ele erau predate pe bază de măsurători topometrice cu întocmirea proceselor-verbale ce devin ascunse. Organului de supraveghere au prezentat acte lunare, procese-verbale de execuție a lucrărilor ce devin ascunse măsurători topometrice și încercări de laborator.

-Astfel, cantitatea de lut extras era contabilizat în măsuri topo, documentar nu a fost contabilizată cantitatea lutului.

-Cu participarea dnei Brumă, el a participat doar la o ședință. La acea ședință nu a fost ghidați de Inspekția Ecologică Florești cum se amenajează gunoiștea, s-au dat asigurări verbale, spunându-le la ședința consiliului raional că „totul va fi bine”. La întâlnirea cu consilierii locali el nu a mai participat.

-La începerea lucrărilor el nu a mai participat, a fost reprezentantul său.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că, activează ca administrator la SRL „Corsag” și cu inculpatul nu sânt în relații de rudenie.

-Ce ține de SRL „Nouconst” a declarat că la aceasta activează ca inginer responsabil pe regiunea de nord.

-În anul 2016-2017 a apărut necesitatea de argilă la reparația drumului R18 în legătură cu care fapt s-a organizat o ședință la Consiliul raional, la care au participat pompieri, dna primar, *****, dl președinte și a fost pusă întrebarea de unde o să fie luată argilă. În urma dezbaterilor s-a decis ca să fie amenajată gunoiștea localității doamnei primar și să facă trei drumuri. Ulterior lucrările au fost pornite, s-a efectuat lucrări de amenajare a gunoiștii, s-au făcut drumurile. Astfel, când a început extragerea argilei, aproximativ cam 10-15 mașini, s-a început gălăgia din partea locuitorilor și lucrul a fost stopat. Lucrările au urmat, dar ei au folosit materialul de pe acostament, care a fost adus de o altă companie. Astfel nu-și aduce aminte cu certitudine daca din partea primarului, dna Vera, a fost făcută vreo sesizare oficială către Inspekția Ecologică. Când a fost AGRM la fața locului, el nu era.

-În urma controlului a comunicat că s-au extras mai mult de 10-15 camioane, dar nu ține minte cu certitudine. Întreprinderea „Nouconst” a fost amendată pentru extragerea argilei. Totodată a mai adăugat că întreprinderea lor, într-un final, a extras argila cu acordul primarului, președintelui raionului, ecologiei și dlui *****. Acordul nu cunoaște cu precizie dacă a fost reflectat într-o decizie a primarului, însă cunoaște că s-a făcut ședință pe tema dată. Decizia agenției prin care le-au atribuit un volum mai mare de argilă ca extrasă, nu cunoaște de ce nu a fost contestată. A concretizat că pe marginea acțiunii din teritoriu la ecologie nu a dat careva explicații. Acordul pentru excavarea argilei a fost de la doamna primar. Adresarea către primar nu cunoaște cu certitudine cine a trimis. Se lucra pe șantier și a venit în vizită d-nul *****, președintele, unde s-a și făcut ședință la consiliul raional și la primăria Cenușa. Argila era, însă ea era umedă și pentru a nu stopa lucrările s-a luat decizia ca să amenajeze gunoiștea și se va lua argilă de cât va fi nevoie. Anume de câtă cantitate trebuia nu ține minte. Prezent a fost la ambele ședințe petrecute. La ședința locală de la primărie, din câte își aduce aminte el a asistat până la sfârșit unde s-a iscat și-o ceartă. După finisarea ședinței nu a fost întocmit niciun act.

-Referitor la lucrările de amenajare a gunoiștii și excavare a argilei a declarat că nu-și aduce aminte la cât timp după ședință au început, el atunci era responsabil de șantier, nu ducea cont de supravegherea cantității de argilă, era geodezistul. Nu cunoștea ce cantitate urma să fie înlocuită.

-Respectiv, a declarat că excavarea argilei s-a făcut la dispoziția sa, după ce l-a sunat o persoană, dar cine anume nu-și aduce aminte, ***** sau *****. De asemenea nu-și aduce aminte dacă i-a întrebat despre actele ce ar permite excavarea argilei și cum anume se va proteja dacă acele acte nu sunt.

-La ședința consiliului local cu solicitarea de amenajare a gunoiștii a venit dna primar în adresa lor. La fel, nu-și aduce aminte dacă în acest sens a fost emisă o careva dispoziție de către primar.

-Stoparea lucrării de excavare a luat sfârșit a doua zi după amenajare. Lucrările au fost stopate de consilierii din sat.

-La fața locului au fost organe de control, dar el nu a fost prezent la acel moment. La fel nu ține minte dacă doamna primar ar fi solicitat la ședință de la președintele raionului careva acte permise, și nici nu cunoaște cine anume a permis extragerea argilei din gunoiștea s.Cenușa.

-Declarațiile martorului *****, care a declarat că cu inculpatul nu sunt în relații de rudenie. La SRL „Nouconst” a activat din 2011 până 2020. în perioada anului 2016-2017 a activat în funcția de maestru, era responsabil de derularea lucrărilor și primirea materialelor de construcție.

-Ce ține de lucrările de reparație a drumului R-18, acestea s-au reparat și s-au executat pe o porțiune de 3600 km. în acea perioadă el era acolo pe loc. Materialele folosite la reparația drumului au fost pietriș și lutul pe care le-a folosit de la prima întreprindere. Inafara de lut care era pe acostament, s-a mai adus lut și din s.Cenușa.

-La fața locului, la Cenușa, de unde s-a extras argila el a fost prezent. Acel loc, de unde se extrăgea argila nu reprezenta o carieră, dar era o gunoiște. La negocierile privind permisiunea extragerii argilei din acel loc nu au participat. Indicația de a extrage argila din sat.Cenușa a fost de la *****.

-Lucrările de amenajare a gunoiștii au fost făcute de întreprindere, a fost îndreptat drumul și amenajată gunoiștea. întreprinderea lor a reparat în sat. Cenușa două bucăți de drum în variantă albă. La reparația acestor porțiuni de drum au folosit pietriș din cariera de la sat. Ștefanești.

-Totodată, a mai declarat că nu cunoaște dacă primăria a perfectat actele necesare pentru amenajarea gunoiștii. Când lucra pe teritoriul sat. Cenușa nu a purtat careva discuții cu Brumă Vera, și nici nu o cunoaște personal.

-A mai specificat că, de modul de excavare a argilei era el responsabil, unde de la ***** nu a solicitat careva acte ce permit extragerea argilei. Evacuarea argilei din câte își aduce aminte a avut loc o zi. Aproximativ a fost extras 4-5 mașini mari, „Kamaz-uri” de 14 tone.

-Încetarea excavării a avut loc după ce s-au revoltat oamenii din sat, la fața locului el nu a fost atunci. L-a sunat ulterior persoana care încărca cu tractorul și i-a comunicat faptul dat. Respectiv, el l-a anunțat pe șef despre incidentul dat și la indicațiile acestuia lucrările au fost oprite. Cu certitudine nu-și aduce aminte dacă au fost la fața locului careva organe de resort.

-Concomitent, vinovăția lui Bruma Vera ***** de săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește și prin următoarele materiale și corpuri delictive anexate la dosarul penal și examinate în cadrul cercetării judecătorești a cauzei și anume:

1. Sesizarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale cu privire la fapta infracțională constatată în cadrul controlului inopinat desfășurat de Agenție în limitele s. Cenușa r-nul Florești și anexele la sesizare:

-Procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.08.2017 întocmit de inspectorii din cadrul AGRM și IE Florești, cu privire la rezultatele cercetărilor efectuate în teritoriu în limitele s. Cenușa r-nul Florești;

-Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești;

-Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09-21-035 din 04.09.2017;

2. Informația prezentată de Inspekția Ecologică Florești nr.02 din 03.01.2018 privind rezultatele controlului desfășurat în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și actele întocmite asupra rezultatelor controlului:

-Procesul-verbal cu privire la constatarea contravenției nr.061204 din 13.04.2017 întocmit de inspectorul șef al Inspekției Ecologice Florești, ***** V. în privința SRL „Nouconst” pentru comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod Contravențional;

-Hotărârea AGRM pe cauza contravențională nr.125 din 12.05.2017 cu privire la sancționarea SRL „Nouconst” pentru comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod Contravențional la amendă în mărime de 200 u.c.

-Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești;

-Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09-21-035 din 04.09.2017;

3. Procesul-verbal de cercetare la fața locului din 18.05.2018, cu privire la rezultatele examinării teritoriului din limitele s.Cenușa, r-nul Florești, unde au avut loc extragerile de argilă.

4. Procesul-verbal de cercetare la fața locului din 18.05.2018, cu privire la examinarea porțiunii de drum din intravilanul s.Cenușa, r-nul Florești, la reparația căruia a fost folosită argila extrasă din extravilanul s. Cenușa.

5. Contractul de Antrepriză nr.11-18/385 din 13.09.2016 privind achiziția prin licitație publică semnat dintre ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și SRL „Nouconst”, obiectul contractului fiind lucrări de reparație a îmbrăcăminte rutiere din beton asfaltic pe drumul R18 Florești-Nicolaeva-Sîngerei.

-În contextul probelor analizate mai sus, conchidem, că vinovăția lui Bruma Vera ***** în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin, iar sentința de achitare a lui Bruma V., învinuită de comiterea infracțiunii, prevăzute de art.329 alin.(1) Cod Penal, este neîntemeiată și ilegală, și urmează a fi casată.

-Astfel, consider neîntemeiate concluziile instanței precum că învinuirea adusă inculpatei Bruma Vera este inexactă, iar elementele de calificare indicate în actul de acuzare prin simpla preluare a textului normei de incriminare au fost transpuse în actul aplicativ emis, fără o individualizare a conținutului normei aplicabile la semnele faptei penale concrete.

-Aici remarcăm că, în actul de acuzare, adică în ordonanța de modificare a acuzării din 03.08.2021 și anume în partea descriptivă a acesteia sunt indicate circumstanțele și împrejurările comiterii faptei infracționale incriminate lui Bruma Vera, care au fost realizate de ultima atât prin acțiuni active de îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu cum ar fi organizare, participarea și reprezentarea colectivității la ședințele/intrunirile cu reprezentanții Conciliului Raional Florești, Consiliului comunal Roșietici, locuitorii s.Cenușa, cât și prin inacțiuni de neîndeplinire obligațiilor de serviciu, care urmau a fi întreprinse de primar reieșind din prevederile legislației nominalizate în actul de acuzare, pentru schimbarea de către Consiliului local a modului de folosință și de dare în arendă a terenului proprietate a administrației publice locale prin petrecerea licitației publice pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile.

-În acest mod, considerăm, că fapta comisă de Bruma Vera a fost corect încadrată conform componenței de infracțiune, prevăzută la art.329 alin.(1) Cod Penal, cu semnele de calificare: neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de demnitate

publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiințioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

-Instanța de judecată corect a subliniat faptul că, în atribuțiile primarului atribuite de Lege, nu este prevăzută acordarea permisiunii unei persoane întru efectuarea anumitor lucrări, fără consimțământul consiliului local, care are statut de factor decizional, în speță efectuarea lucrărilor de excavare a argilei, însă primarul Bruma Vera nu a venit cu careva inițiative de a fi inclusă la una din ședințele Consiliului Comunal Roșietici întrebarea cu referire la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile de către SRL „Nouconst” și de amenajare de către ultima a gunoștii și reparația a două porțiuni de drum din localitatea Cenușa, cu toate că organizează, participă și reprezintă administrația publică locală la ședințele/întrunirile cu reprezentanții Conciliului Raional Florești, Consiliului comunal Roșietici, locuitorii s.Cenușa, unde se discută întrebările sus menționate.

-Consider, că instanța de judecată neîntemeiat a apreciat critic constatările specialiștilor din Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04.09.2017, efectuat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, deoarece controlul în teritoriul și calculul prejudiciului cauzat mediului au fost efectuate peste 4 luni de la data când au avut loc lucrările de excavație a argilei și respectiv nu este clar dacă în această perioadă între timp nu s-ar mai fi produs alte careva lucrări de excavație a argilei.

-Aici urmează să menționez, că atât Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești, cât și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04.09.2017 nu au fost contestate de SRL „Nouconst”, de administrația publică locală Roșietici și nici de Bruma V. Rapoartele respective și constatările specialiștilor fiind în vigoare.

-Argumentele instanței cu referire la sensul cuvântului „recent”, bazate pe interpretările din DEX-ului, nu pot avea relevanță la caz, dat fiind faptul că în temeiul probelor cercetate în ședința de judecată, s-a stabilit, că după stoparea lucrărilor de excavare a argilei de către SRL „Nouconst” de pe terenul situat în extravilanul localității Cenușa, com.Roșietici, r-nul Florești și până la data efectuării controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești - 04.09.2017, nu au avut loc alte extrageri masive de argilă de teritoriul respectiv. Remarc, că atât SRL „Nouconst”, administrația publică locală Roșietici, cât și Bruma Vera nu au obiectat sau contestat constatările specialiștilor din cadrul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale cu referire la suprafața afectată de lucrările recente - 1965 m², suprafața abatajul de argilă prezent - 1020 m² și volumul de argilă extras - 5100 m³, reflectate în Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești.

-Astfel, probele examinate în ședința de judecată, prezentate de către Acuzatorul de Stat, contravin cu poziția adoptată de către instanța de judecată în sentința din 22.07.2022.

-Prin urmare, constat că în ședințele de judecată vinovăția inculpatului Bruma Vera ***** în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită integral prin totalitatea de probe administrate legal în cadrul urmăririi penale, cu respectarea prevederilor Codului de procedură penală și examinate în ședința de judecată.

-Aprecierea tendențioasă a probelor de către instanță a favorizat la pronunțarea unei sentințe de achitare a cet. Bruma Vera ***** pe art.329 alin.(1) Cod penal.

-În contextul celor expuse, conchidem, că sentința de achitare a lui Bruma Vera *****, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(1) Cod Penal, este neîntemeiată și ilegală și urmează a fi casată.

-Solicitând admiterea apelului, casarea sentinței Judecătorei Soroca, sediul Florești din 22.07.2022 cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bruma Vera ***** să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii, prevăzute de art.329 alin.(1) Cod Penal, cu liberarea acesteia de pedeapsă penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție prevăzut la art.60 alin.(1) lit.a) Cod Penal.

În ședința instanței de apel procurorul participant a susținut apelul declarat din motivele invocate, a indicat că de fapt cauza penală a fost expediată în instanța de judecată cu o învinuire, ulterior, în legătură cu Hotărârea Curții Constituționale procurorul a modificat învinuirea, după audierea tuturor persoanelor inclusiv și a învinuitei, procesul de extragere a argilei a început de fapt în perioada lunii martie, după intervenția, și de fapt a fost adresarea inițială, s-a extras o cantitate minimă, au fost audiate persoane în ședința instanței de apel care au spus că după intervenția Inspectoratului Ecologic de Stat la acel moment în luna martie și întocmirea procesului contravențional în baza art.119 al.1 CCo în privința agentului SRL „Nouconst”, care a câștigat licitația pentru reparația unei porțiuni de drum, pentru care avea nevoie de argilă pentru întărirea terasamentului, ulterior aceste extracții au continuat. A prezentat instanței informația că ulterior, după intervenția reprezentanților Inspectoratului Ecologic și adoptării deciziei de către organele abilitate, aceste extracții au continuat. Inspecția pentru Protecția Mediului a fost ulterior sesizată de unii consilieri ai comunii Roșietici că de fapt extragerea ilegală a argilei a continuat și după data de 30.03.2017, fapt confirmat prin actul de control care este anexat la materialele cauzei penale și măsurările efectuate conținute în raportul privind rezultatele controlului efectuat în limitele *****, efectuate în baza ordinului 14 D din 11.08.2017, la data de 16.08.2017 când la fața locului s-au deplasat specialiștii inspectorul *****, care a fost audiat în ședința instanței de apel, ultimul a întocmit raportul și la acest raport, deja după măsurările efectuate a fost întocmit un raport privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului, în rezultatul extragerii ilicite a substanțelor minerale utile. Ambele documente care au fost întocmite, raportul nr.09-22-043 din 04.09.2017 și raportul din aceeași dată cu nr.09-021-035, concluziile raporturilor respective au fost susținute de persoana audiată în calitate de martor, *****, care la acel moment activa în cadrul Inspecției Pentru Geologie și Resurse Minerale, ca șef a Direcției Control Geologic și Supraveghere Minieră și de fapt la materialele cauzei penale se regăsește, cu referire la cererea de chemare în judecată a Inspectoratului Pentru protecția Mediului adresată lui SRL „Nouconst” privind prejudiciul cauzat, suma totală fiind de 453.486 lei care se regăsește în vol.III, f.d.24-29 a cauzei penale. S-a stabilit de fapt prejudiciul nu a fost cauzat de ea, ultima deținând funcția de primar, urma să intervină, deoarece s-a stabilit cu certitudine, după prima scrisoare expediată în adresa Inspectoratului Ecologic, ulterior ea nu a mai intervenit, deși s-a stabilit cu certitudine că continuau lucrările de extragere a argilei, care au fost folosită la lucrările de reparație, deși nu exista nici un contract de achiziție, de livrare, iar argila era proprietatea statului și pentru extragerea argilei, evident că urmau să fie eliberate careva acte permissive, care sunt la fel eliberate de către organele competente. Inculpatei i se incriminează faptul nesesizării/neinformării organelor competente, de fapt nu era Primăria s.Roșietici sau primarul persoana care urma să inspecteze, dumneai urma să intervină în virtutea obligațiilor de serviciu, conform ultimei ordonanțe de punere sub învinuire, deoarece de fapt au fost trei ordonanțe, iar ultima ordonanță a fost emisă în legătură cu Hotărârea Curții Constituționale privind declararea unor prevederi a art.329 CP ca neconstituționale și evident procurorul urma să

intervină și să ajusteze ordonanța de punere sub învinuire. În toate învinuirile înaintate sunt indicate proporțiile prejudiciului cauzat și suma acestuia.

Suplimentar procurorul participant a declarat, că nu a fost nici o hotărâre a consilierilor, s-a stabilit că au fost niște adunări spontane, dar iarăși dacă a privi când acestea au avut loc, au avut loc ulterior după ce Inspectoratul Ecologic la momentul respectiv a efectuat măsurările și a stabilit că s-a început extragerea argilei, iar reprezentanții SRL „Nouconst” fiind audiați au spus când și de cine a fost stopată prima dată extragerea argilei, ulterior iarăși au continuat extragerile și s-a stabilit cu certitudine volumul argilei extrase. Cu referire la poziția reprezentantului părții vătămate, directorul/angajatorul s-a adresat la Procuratura Generală să fie luate măsuri iar la intervenția consilierilor comunei Roșietici s-au adresat la un deputat în parlamentul Republicii Moldova și respectiv la intervenția dumnealui, Agenția Pentru Protecția Mediului s-a atârnat mai serios față de obligațiunile de serviciu, a fost emis ordinul de către directorul Agenției, pentru efectuarea controlului deja de către colaboratorii Agenției Pentru Protecția Mediului, de către oficiul central și nu de către reprezentanții din teritoriu, solicitând rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Bruma Vera să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzută de art.329 al.2 CP RM, cu liberarea acesteia de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție conform prevederilor art.60 al.1 lit.a CP RM.

Reprezentantul părții vătămate Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Oleinic Victor în ședința instanței de apel a declarat, că au acționat în judecată compania care a extras ilicit pentru recuperarea prejudiciului și toate pretențiile sunt față de compania dată. Ce ține de inculpata Brumă Vera, ultima a sesizat Ministerul Mediului, ca urmare toate acțiunile de extragere, dacă au fost stopate din partea Inspectoratului pentru Protecția Mediului, nu consideră că dumneaei urma încă o dată să mai sesizeze organele abilitate despre extragerile ilicite. În principiu sunt de acord cu sentința instanței de fond adoptată pe caz.

În ședința instanței de apel avocatul Guțu Sergiu în interesele inculpatei Bruma Vera a declarat, că nu este de acord cu apelul procurorului, îl consideră ca fiind nefondat și pasibil de a fi respins, cu menținerea fără modificări a sentinței instanței de fond. Consideră că în textul apelului declarat ultimul poartă un caracter pur declarativ, ori în contextul alegațiilor expuse în acesta chiar și în contextul casării sentinței instanței de fond, procurorul a menționat doar niște chestiuni legate de dezacordul cu soluția emisă și respectiv modul de apreciere a probelor, fără a ține cont de faptul că instanța are dreptul la intima sa convingere, de apreciere a mijloacelor probatorii, anume cercetate în ședința de judecată, și în acest context instanța a dat o apreciere cuvenită tuturor circumstanțelor cauzei, în special instanța de fond a remarcat toate criteriile ce duc la necesitatea achitării lui Bruma Vera în contextul infracțiunii imputate, ori în situația dată instanța pe deplin a cercetate multiaspectul circumstanțele cauzei prin care a remarcat și principiul „in dubio pro reo”- adică așa numitele criterii legate de incertitudinea actului de acuzare și a mijloacelor probatorii administrate în vederea imputării și susținerii acuzării Verei Bruma de comiterea infracțiunii prevăzută de art.329 al.1 CP. În special, în contextul dat se determină cu certitudine faptul că acuzarea din start încearcă să devieze însuși de la componența infracțiunilor imputate, în aspectul că deși face aluzie la prevederile art.29 a Legii Administrației Publice Locale, deviază de la obiectul litigiului, încercând ca alte competențe, care nu îi sunt atribuite primarului, care sunt niște atribuții certe a Consiliului local, încearcă să le impute dumneaei ca neexecutate sau executate necorespunzător, însă din cercul atribuțiilor funcționale, cum și Hotărârea Plenului Curții Supreme de justiție, atestă în p.12.1 că trebuie să pornească anume de la drepturile și obligațiunile primarului, sau a persoanei cu funcție de răspundere, cu

toate că acuzarea nu face nici o remarcă vizavi de faptul că au fost încălcate prevederile art.29, însă a deviat de la prevederile art.14 care este competența consiliului. S-ar fi deviat cu prevederile rt.71,72,73 din Codul Funciar, fără a se ține cont că este și art.36 Codul Funciar. Această lutărie nu face parte din categoria terenurilor agricole, pentru care primarul ar fi dat anumite directive, sau ar fi venit cu careva propunere chiar Consiliul sau către Guvern ca să schimbe destinația. Pentru a înfrumuseța acuzarea, este evident, că acuzatorul a remarcat și aceste prevederi ale Codului Funciar, așa anumitele atribuții din Codul Subsolului, care fac parte din atribuțiile Agenția pentru Reglementare Minieră, nu are atribuții la modul de selectare a terenului minier de către primar, nu are nici o chestiune de eliberarea sau neeliberarea licenței, dat fiind faptul că primarul localității, în acea postură era Bruma Vera, nici nu a selectat un teren, nici nu a determinat perimetrul minier și nici nu a eliberat o careva licență în domeniul extragerii miniere. Instanța de fond just a declarat faptul că careva obligațiuni funcționale nu au fost exercitate corespunzător, sau care nu ar fi fost exercitate necorespunzător, nu au fost determinate. Mai mult, așa numitul fir roșu care ar merge prin esența învinuirii, prezența unui acord verbal care ar fi determinat SRL „Nouconst” de a extrage lutul ar fi avut o valență, deși din materialele cauzei cert se desprinde faptul că un asemenea acord expus de către doamna primar nu a avut loc, ori, șirul martorilor chiar a acuzării, dat fiind faptul că careva martori ai apărării nu sunt, deoarece aceștia sunt toți participanți la această situație juridică, cu toții remarcă faptul că Bruma Vera nu a manifestat acord ci un dezacord vizavi de reparația drumului. Brumă Vera dimpotrivă, în mod real a sesizat Inspekția Ecologică și nimeni nu neagă acest fapt, adică prin această sesizare întreprinde măsuri adecvate și corecte și se determină vinovatul, ca în ultimă instanță să se expună faptul că ar fi existat un acord verbal care nu este probat cert și pertinent în domeniul dat. Astfel ajunge la concluzia inexistenței componente de infracțiune pentru Bruma Vera și unica soluție este soluția de achitate. Din aceste motive solicită să fie respins apelul cu menținerea fără modificări a sentinței instanței de fond.

Suplimentar avocatul Guțu Sergiu în interesele inculpatei Bruma Vera a declarat, că nu sunt de acord cu apelul declarat, consideră că este unul nefondat, pasibil de a fi respins, cu menținerea fără modificări a sentinței instanței de fond, în contextul în care, per ansamblu, intuia să fie cercetat de acuzare și unele probe care le considerau ca forte, dar necățând la aceasta materialele cauzei își au prezența, în special chiar și reprezentanții de la „Nouconst” reprezentanții de la Direcția de construcții și alți consilieri locali, se determină cu certitudine că de fapt în acțiunile lui Bruma Vera nu este nici o chestiune legată de careva neglijență în serviciu, ori de fapt ea a fost cea care a sesizat extragerile ilegale din cadrul lutăriei, și dacă s-ar putea trece în revistă toate acțiunile care au fost întreprinse, sau asupra cărora au încercat în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță și în instanța de apel, ar putea determina că însuși acuzarea în mod indirect, în mod tăcit, ar determina că se încearcă a se face o altă întorsătură într-o altă acțiune ilegală a lui Vera Brumă, post-factum, adică după sesizare nu ar mai fi fost făcute acțiuni de sesizare. Totodată acuzarea încearcă să arate către vinovăția ultimei ar fi fost și la exprimarea acordului verbal de organizare a unei gunoște în teritoriu, pentru care nu este determinat nici pagubă considerabilă, nici pagubă mare și nici deosebit de mare, și în acest context este evident că toate încercările de a excava lutul a venit din partea comunității locale și nici un acord verbal vizavi de excavarea argilei din partea lui Vera Brumă, asupra căruia s-a accentuat în învinuire pe întreaga perioadă de examinare a cauzei, cu atât mai mult dacă este neglijență în serviciu, care normă a fost încălcată de către d-na Vera Brumă. Dacă la materialele cauzei cu certitudine este determinat faptul că sesizarea a avut loc la data de 30 martie, ulterior tocmai până la 12 mai, are loc investigarea de către Inspectoratul Ecologic de Stat, ultimii

determină vinovăția, iar faptul că intuitiv se mai extrăgea lutul cândva, de fapt acuzarea nu a adus circumstanțe sau dovezi a împrejurării că în perioada aceea ar mai fi fost cazuri de excavare a lutului și pentru care ar fi urmat să mai fie efectuate careva sesizări anume în formă scrisă. În contextul dat, d-na Vera a remarcat că a efectuat apeluri telefonice, dar anterior a fost o sesizare care ieșise de sub controlul ei, cu toate că aceasta nu avea nici o obligație, pentru că aceasta este proprietatea statului și nu a comunității, există alte organe desconcentrate în teritoriu care urmau să atragă atenția și să ducă o supraveghere riguroasă. Necătând la acest fapt, d-na Vera Brumă ca un cetățean conștient și un reprezentant al autorității publice locale a sesizat autoritățile Publice locale, dar nu avea ea o obligație în postura de primar să doarmă la cariera de lut sau să facă sesizările de rigoare, a adus la cunoștință, organele au intervenit, iar mersul sau desfășurarea acțiunilor de constatare a ilegalităților sau dovedit a fi întreprinse de către aceiași instituție statală și nu în zadar a fost menționat că a fost înaintată acțiune civilă împotriva acestei entități economice. Cât privește alegațiile că ***** ar fi determinat, dacă e să ateste faptul, la sesizarea consilierilor locali, dacă a analiza acel raport, determină faptul că acesta a fost un control inopinat la acea carieră de lut, dar aceasta nu este esențial, cum nu este esențial și faptul că ***** ar fi determinat un prejudiciu de excavare de 5100 m³, ori dominant este faptul că la etapa când a venit excavarea per ansamblu era de așa o capacitate însă d-lui a spus că această întrebare doar i-a fost pusă, dar nu a determinat și perioada în care au fost excavate acei 5100 m³ prin care ar fi fost produs un prejudiciu de 453000 lei. Astfel nu indică la faptul că statului nu i-ar fi fost cauzat un prejudiciu per ansamblu în suma indicată și constatată de către ***** , dar aceasta nu determină faptul că în contextul dat neglijența ar fi fost determinată de careva acțiuni care urma să le întreprindă, sau inacțiuni care nu trebuia să le întreprindă Brumă Vera în contextul dat, ori toate obligațiunile funcționale prevăzute de art.436 nu au fost încălcate de către ultima. Astfel consideră că instanța de fond a cercetat complet, obiectiv și sub toate aspectele cauza și a emis o sentință legală, urmând ca apelul în cauză să fie respins ca nefondat. Referitor la faptul remarcat de procuror că nu ar fi fost o decizie a Consiliului Local, dacă a analiza rechizitoriul se poate determina că de fapt d-nei Brumă Vera i se invocă doar încălcarea acelor prerogative care sunt prerogative ale Consiliului Local, atunci apare întrebarea dacă ar fi fost decizia Consiliului Local, care ar fi fost vinovăția d-ei, și invers dacă ar fi emis d-ei o decizie în acest sens nu ar fi fost o depășire a atribuțiilor de serviciu, iar art.14 invocat, art.73 din Legea 436, art.77 din Legea 436 și cea din 71 toate sunt atribuții ale consiliului, și în această situație ce neglijență poate fi imputată d-ei. Mai mult, atestă faptul că ca rezultat însăși Inspecția Ecologică a determinat prejudiciu, întocmirea procesului fără un careva prejudiciu. Dacă inspectoratul ecologic a fost cel care a omis cercetarea obiectivă a circumstanțelor acelu moment, aceasta nu poate să fie o neglijență a d-ei Brumă Vera. În contextul dat este evident că nu este nici o circumstanță care ar determina admiterea unei neglijențe în îndeplinirea atribuțiilor funcționale a ultimei pentru care ar urma să fie atrasă la răspunderea imputată.

În ședința instanței de apel inculpata Brumă Vera a susținut poziția avocatului, este de acord cu sentința instanței de fond, solicitând să fie menținută, cu respingerea apelului declarat de procuror, deoarece după cum se vede toate articolele de care este învinuită sunt de competența consilierilor, și nu cunoaște care acțiune sau neacțiune ea nu a făcut-o sau care a făcut-o abuziv, pentru că într-adevăr sesizarea a fost făcută și un careva acord ea nu a dat pentru extragerea lutului, cu toate că de multe ori i-a fost cerut să retragă sesizarea, dar nu a făcut-o. Anterior la locul acțiunii a lucrat o altă întreprindere care în general a venit cu o hotărâre de la Inspecția Ecologică cu privire la faptul că au dreptul să extragă de acolo argilă, ea nu are nici o vină și susține hotărârea instanței de fond, solicitând respingerea apelului, consideră că ea a făcut tot ce

era necesar, pentru că lutăria este în extravilan, nu aparține Unității administrativ teritoriale, nu putea să întreprindă alte măsuri decât ceea ce i se cerea, la Consiliu nu putea să pună ceva în ordinea de zi, a făcut ceea ce era posibil, pentru că nu a întreprins măsurile din capul ei, s-a consultat cu toate organele de specialitate, majoritatea acțiunilor de comiterea cărora este învinuită este de răspunderea consilierilor și nu a primarului, este împotriva învinuirii înaintate de procuror, solicitând menținerea sentinței instanței de fond.

Audiind participanții la proces, verificând argumentele invocate în apel prin prizma probelor administrate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, Colegiul penal ajunge la concluzia că apelul declarat de procuror urmează a fi respins ca nefondat, iar sentința atacată ca legală și întemeiată urmează a fi menținută fără modificări, reeșind din următoarele considerente.

La adoptarea soluției Colegiul penal operează cu prevederile art.415 al.1 p.1 lit.c CPP RM, potrivit căruia se indică, că instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: c) apelul este nefondat.

Colegiul penal menționează și prevederile art.414 al.1, al.2 CPP RM, potrivit căruia se reglementează, că instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Potrivit art.415 al.2/1 CPP RM se reglementează, că judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți, martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Colegiul penal ține să indice și prevederile conținute în Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările ulterioare, care explică inclusiv următoarele:

-14.4. Avînd în vedere dispozițiile art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel.

-Instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazîndu-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanță. Instanța de apel urmează să procedeze la o nouă audiere atît a inculpatului, cît și a anumitor martori ai acuzării solicitați de părți (hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27 noiembrie 2007, §72, și Dănila împotriva României din 8 martie 2007, §62-63).

-Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinuitului (hotărîrea CEDO Spînu împotriva României din 29 aprilie 2008, §60).

-14.5. În conformitate cu principiul contradictorialității în procesul penal, reglementat de art.24 Cod de procedură penală, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.

-Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

-În conformitate cu prevederile art.26 alin.(3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.

-În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărîrea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Colegiul penal, în urma evaluării integrale a probelor cercetate, ajunge la concluzia, că judecând cauza penală prezentă, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar a tuturor probelor în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, just ajungând la concluzia că inculpatul în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 al.1 Cod Penal al RM necesită a fi achitat, din motivul că în acțiunile inculpatei nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Din considerentele date, Colegiul penal consideră că apelul procurorului este declarativ și care în mare parte indică declarațiile martorilor audiați și descrierea probelor acuzării, care de altfel nu susțin învinuirea adusă inculpatei și nu demonstrează existența faptei infracțiunii în acțiunile inculpatei, totodată apelul nu conține careva argumente întemeiate de natură să desființeze soluția instanței de fond, afirmațiile expuse în apel fiind contradictorii circumstanțelor stabilite de către instanța de fond și instanța de apel pe parcursul judecării cauzei.

Concluzia instanței de apel rezultă din următoarele.

Conform prevederilor art.8 al.3 CPP RM în coroborare cu art.389 al.1 CPP RM se reglementează, că sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe exacte cercetate de instanța de judecată, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele apărute au fost lichidate și apreciate corespunzător. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului.

Colegiul penal ține să menționeze, că prevederile art.385 al.1 CPP RM indică soluționarea obligatorie de instanța de fond a chestiunilor la adoptarea sentinței, în consecutivitate, printre care p.1 pune în sarcina instanței să stabilească dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, p.2 dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, p.3 pune în sarcina instanței să stabilească dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, iar p.4 pune în sarcina instanței să stabilească dacă este vinovat inculpatul în săvârșirea acestei infracțiuni.

Colegiul penal în urma evaluării integrale a probelor prezentate ajunge la concluzia că există dubii rezonabile în ceea ce privește existența faptei infracțiunii incriminate în acțiunile inculpatului Bruma Vera conform acuzării în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 al.1 CP RM.

Colegiul penal ține să menționeze, că prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție Selevestru Lilia privind modificarea învinuirii în cadrul judecării cauzei în instanța de fond din 03.08.2021, inculpatei Bruma Vera i-a fost modificată învinuirea, ultima fiind învinuită de comiterea infracțiunii în următoarele circumstanțe.

Cet.Bruma Vera ***** activând din 01.07.2015 în funcția de primar al comunei Rosietici r-nul Florești, fiind aleasă în funcția respectivă în rezultatul desfășurării la 28.06.2015 a alegerilor la funcția de primar din localitatea respectivă, validate prin Hotărârea Judecătorei raionului Florești din 01.07.2015, prin urmare în conformitate cu prevederile art.123 alin.(3) Cod penal, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, având o serie de atribuții stipulate în art.29 din Legea privind administrația publică locală, nr.436-XVI din 28.12.2006, inclusiv, de asigurare a executării deciziilor consiliului local; de inventariere și administrare a bunurilor domeniului public și celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului), în limitele competenței sale; de reprezentare a colectivității locale în relațiile cu alte autorități publice, persoane fizice sau juridice din țară sau din străinătate, precum și în instanțele de judecătorești în condițiile legii; de semnare a actelor și contractelor încheiate în numele colectivității locale etc., și-a îndeplinit necorespunzător obligațiilor sale de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, astfel, prin ignorarea și nerespectarea prevederilor:

-art.14 alin.(2) lit.b), c), d), e), f), h) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care stipulează, că „Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe,

b) administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei),

c) decide darea în administrare, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;

d) decide vânzarea, privatizarea, concesiunea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei) în condițiile legii;

e) decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;

f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale și de agrement de interes local;

h) decide înființarea instituțiilor publice de interes local, organizează serviciile publice de gospodărie comunală, determină suportul financiar în cazul cheltuielilor bugetare, decide asupra regulilor de asigurare a curățeniei în localitate”;

-art.73 alin.(1) și (2) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care stipulează, că „Serviciile publice locale se organizează de către consiliul local, la propunerea primarului în domeniile de activitate descentralizate stabilite pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea, în limita mijloacelor financiare disponibile. Consiliul local poate decide contractarea anumitor servicii publice de interes local de la persoane fizice și juridice de drept privat, în condițiile legii”;

-art.77 alin.(3) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care stipulează, că „Bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă ori în locațiune, în condițiile legii”;

-art.71 Cod funciar al R.Moldova care stipulează, că „Schimbarea destinației terenurilor agricole, cu excepția categoriilor de terenuri prevăzute la art.72 al prezentului Cod, se aprobă: prin

hotărâre a Guvernului - pentru terenul agricol proprietate a statului, cu avizul consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul; prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul proprietate a persoanei fizice sau juridice, în temeiul cererii proprietarului. Schimbarea destinației terenurilor agricole se realizează conform procedurii prevăzute în regulamentul aprobat de Guvern”;

-art.73 Cod funciar al R.Moldova care reglementează schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole;

-art.18 din Legea nr.1347 din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere, care reglementează cerințele privind depozitarea (înhumarea) și păstrarea deșeurilor;

-art.16, art.18, art.22, art.24, art.24, art.35 și art.59 din Codul subsolului al R.Moldova, care reglementează temeiuri de apariție a dreptului de folosință asupra sectoarelor de subsol; atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol; perimetrele geologice și miniere; atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol pentru extragerea substanțelor minerale utile; licențierea extragerii substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile; exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile, pe parcursul lunilor martie și aprilie anul 2017 în lipsa deciziei Consiliului local de schimbare a modului de folosință și de dare în arendă a terenului proprietate a administrației publice locale, fără petrecerea licitației publice, în lipsa perimetrului minier, planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectelor tehnice și de recultivare a terenurilor, etc., în baza unui acord verbal a permis SRL „Nouconst” extragerea neautorizată a substanțelor minerale - argilă de pe terenul cu suprafața de 1020 m² situat în extravilanul localității Cenușa com. Roșietici r-nul Florești. în volum de 5100 m³, necesară și folosită de SRL „Nouconst” la reparația kilometrilor 6-10 a drumului R18 Florești-Nicolaeva-Sîngerei, în schimbul recultivării gunoiștii comunei, cauzând, ca urmare a acțiunilor sale neglijente, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului un prejudiciu considerabil în valoare totală de 453 486 lei.

Astfel, lui Brumă Vera i-a fost modificată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzută de art.329 alin.(1) Cod penal - neglijența în serviciu, cu următoarele semne de calificare: neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiințioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

Instanța de fond, apreciind probele prezentate a considerat că învinuirea înaintată inculpatei Bruma Vera în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(1) Cod penal nu s-a confirmat, indicând că probele prezentate de către acuzarea în cadrul cercetării judecătorești doar confirmă nevinovăția inculpatei, din care motiv în baza art.390 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală inculpata a fost achitată.

Potrivit dispoziției art.325 alin.(1) Cod de procedură penală - judecarea cauzei în prima instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Instanța a menționat, că fapta prejudiciabilă înscrisă la art.329 Cod penal, poate lua forma unui comportament activ, precum și a unui pasiv. Mai exact, îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu implică manifestarea unui comportament activ. În opoziție, neîndeplinirea de către persoana publică a obligațiilor sale de serviciu presupune adoptarea unei conduite pasive. Cu alte cuvinte, fapta prejudiciabilă se poate concretiza în comisiune și în omisiune.

Fapta prejudiciabilă prevăzută la alin.(1) art.329 Cod penal se particularizează prin aceea că făptuitorul fie nu realizează în genere ceea ce-i revine potrivit competenței de serviciu, fie își

îndeplinește obligațiile de serviciu de o manieră necorespunzătoare. În concreto, posibilitatea manifestării ambelor forme ale conduitei infracționale se desprinde din expresia „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare”.

În sensul dat, fapta de săvârșirea căreia este învinuită persoana, trebuie să fie clară pentru aceasta, principiu care este consfințit în art.6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Acest principiu este parte integrantă al dreptului la un proces echitabil și stabilește că orice persoană este în drept să cunoască în ce este învinuită, pentru a-și alege metodele de apărare. Învinuirea adusă urmează să cuprindă nu numai cauza acuzației, adică faptele materiale care alcătuiesc temeiul acuzației, ci și natura acesteia, și anume, clasificarea juridică a acelor fapte materiale, pentru ca acuzatul să-și poată pregăti apărarea, aceasta constituind o condiție obligatorie pentru asigurarea echității procedurilor.

Instanța de judecată a menționat că acuzatorul de stat neîntemeiat a decis să reflecte în mod echivoc cele două modalități normative de exprimare a faptei prejudiciabile „neîndeplinirea sau îndeplinirea” în acțiunile inculpatei. Or, în textul de calificare acestea sunt dispersate prin conjuncția „sau”. O asemenea calificare este inexactă.

Or, reieșind din textul actului de modificare a învinuirii, se observă stabilirea de către acuzatorul de stat a comportamentului activ a inculpatei exprimat prin cuvintele cheie „și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile sale de servicii, „în baza unui acord verbal a permis”, „ca urmare a acțiunilor sale neglijente”.

La fel, acuzatorul de stat nu a stabilit cu exactitate atitudinea incriminată inculpatei exprimată prin „neglijență” sau „neconștiincioasă”, or, acestea la fel sunt dispersate prin conjuncția „sau”.

Prin urmare, aceasta demonstrează că acuzatorul de stat nu a determinat cu exactitate conținutul faptei prejudiciabile prezente în cazul dedus judecării. Este cu neputință o atare încadrare, limitată la simpla preluare a textului normei de incriminare și transpunere a acestuia în actul aplicativ emis, fără o individualizare a conținutului normei aplicabile la semnele faptei penale concrete.

În sensul dat, pornind de la rolul decizional conferit instanțelor de a înlătura dubiile ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr.17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29,32, și cauza *Kafkaris v Cipru*, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141), instanța de judecată a considerat necesar a aplica principiul *nullum crimen sine lege*, potrivit cărui legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie.

Cu referire la elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.329 Cod penal, instanța a reținut că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.329 Cod penal îl formează relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care presupune îndeplinirea corespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor sale de serviciu.

Obiectul material al acestei infracțiuni îl reprezintă corpul persoanei sau bunurile mobile ori imobile. Persoana fizică sau juridică, ale cărei drepturi sau interese ocrotite de lege suferă daune în proporții mari, este victima infracțiunii specificate la alin.(1) art.329 Cod penal.

Latura obiectivă a infracțiunii examinate are următoarea structură:

1) fapta prejudiciabilă care se exprimă în acțiunea sau inacțiunea de neîndeplinire sau îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu;

2) urmările prejudiciabile, și anume - daunele în proporții mari cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice:

3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Cât privește fapta prejudiciabilă prevăzută la alin.(1) art.329 Cod penal, aceasta se particularizează prin aceea că făptuitorul fie nu realizează în genere ceea ce-i revine potrivit competenței de serviciu, fie își îndeplinește obligațiile de serviciu de o manieră necorespunzătoare (adică, la momentul nepotrivit, în volum incomplet, într-un mod inexact, necalitativ etc.).

În procesul de calificare a faptei întâi de toate urmează a fi stabilite - în baza legilor, altor acte normative, ordinelor, instrucțiunilor etc., obligațiile care îi reveneau făptuitorului, sarcinile concrete pe care urma să le îndeplinească acesta.

În niciun caz nu pot fi considerate suficiente afirmațiile abstracte privind o oarecare neexecutare de către făptuitor a obligațiilor de serviciu, privind lipsa unui control adecvat din partea acestuia asupra comportamentului altor persoane, privind lipsa de atenție, diligentă, prudență, vigilență etc. din partea făptuitorului.

Din dispoziția de la alin.(1) art.329 Cod penal, reiese că fapta prejudiciabilă analizată cunoaște două modalități normative cu caracter alternativ:

- 1) Inacțiunea de neîndeplinire a obligațiilor de serviciu;
- 2) Acțiunea de îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Prima din aceste modalități presupune omisiunea făptuitorului de a-și îndeplini obligațiile de serviciu obligatiile decurgând din competența lui de serviciu, pe care făptuitorul putea și trebuia să le îndeplinească. Făptuitorului nu i se pot încuba obligații care nu intră în sfera lui de competență. La fel, făptuitorului nu i se poate incrimina fapta prevăzută la alin.(1) art.329 Cod penal, dacă la momentul comiterii faptei: 1) făptuitorul nu putea să-și îndeplinească obligațiile de serviciu; 2) făptuitorul nu trebuia să-și îndeplinească obligațiile de serviciu; 3) făptuitorul nu putea și nu trebuia să-și îndeplinească obligațiile de serviciu.

La rândul său, cea de-a doua modalitate normativă a faptei prejudiciabile, presupune o asemenea conduită a făptuitorului, când acesta, deși acționează în direcția îndeplinirii obligațiilor sale de serviciu, totuși o face într-un mod defectuos, adică altfel decât s-ar fi convenit să le îndeplinească.

Infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.329 Cod penal este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.329 Cod penal se caracterizează prin imprudență.

Nemijlocit în textul alin.(1) art.329 Cod penal sunt enunțate cauzele subiective ale neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu: a) atitudinea neglijentă față de obligațiile de serviciu; b) atitudinea neconștiințioasă față de obligațiile de serviciu. Aceste cauze au un caracter alternativ.

În același timp, lista lor este exhaustivă. De aceea, nu poate fi aplicat alin.(1) art.329 Cod penal în cazul în care oricare alte cauze stau la baza neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Neglijență față de obligațiile de serviciu presupune o poziție necugetată, negândită, a făptuitorului. La rândul său, atitudinea neconștiințioasă față de obligațiile de serviciu presupune o poziție de complezență sau o lipsă de onestitate a făptuitorului. Dacă făptuitorul manifestă o

atitudine neglijentă față de obligațiile de serviciu, atunci față de urmările prejudiciabile dovedește imprudență concretizată sub formă de neglijență. Dacă însă făptuitorul manifestă o atitudine neconștiincioasă față de obligațiile de serviciu, atunci față de urmările prejudiciabile dovedește fie încredere exagerată, fie neglijență.

În consecință, în situația neglijenței în serviciu având la bază încrederea exagerată, făptuitorul își dă seama de caracterul prejudiciabil al neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor sale de serviciu ca rezultat al atitudinii neconștiincioase față de ele, prevede producerea daunelor în proporții mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dar consideră în mod ușuratic că aceste urmări prejudiciabile vor putea fi evitate.

În situația neglijenței în serviciu având la bază neglijența, făptuitorul nu-și dă seama de caracterul prejudiciabil al neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor sale de serviciu ca rezultat al atitudinii neglijente față de ele, nu prevede posibilitatea survenirii daunelor în proporții mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, deși trebuia și putea să prevadă producerea acestor urmări prejudiciabile.

Totodată, nu poate fi aplicată răspunderea conform art.329 alin.(1) Cod penal, dacă făptuitorul nu-și dădea seama de caracterul prejudiciabil al neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor sale de serviciu, nu prevede posibilitatea survenirii saunelor în proporții mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia sau nu putea să prevadă producerea acestor urmări prejudiciabile.

Subiectul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.329 Cod penal este persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii faptei a atins vârsta de 16 ani. De asemenea, subiectul trebuie să aibă calitatea specială de persoană publică.

Instanța de judecată a menționat că, potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 15 mai 2017, cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu, pct. 6, prevede că, infracțiunea de neglijență în serviciu (art.329 CP) este dependentă de existența prealabilă a unui serviciu, în care persoana publică își desfășoară activitatea și în competențele căreia intră săvârșirea unor fapte de natura celor care ocazionează neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu împotriva intereselor publice ori private. Astfel, pentru reținerea la încadrare a art.329 CP, persoana publică trebuie să încalce o obligație de serviciu, respectiv, să nesocotească sau să nu respecte o sarcină ce derivă din obligațiile de serviciu, încălcare care se poate manifesta alternativ prin:

- neîndeplinirea obligațiilor de serviciu;
- îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Punctul 6.1. din aceeași hotărâre, stipulează că, în sensul alin.(1) art.329 CP, prin „neîndeplinirea obligațiilor de serviciu” se înțelege omisiunea persoanei publice de a realiza unele activități, ce intră în obligațiile sale de serviciu, pe care aceasta putea și trebuia să le îndeplinească, în virtutea serviciului în exercițiul căruia se afla inculpatul. La rândul său, „îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu” presupune săvârșirea de către persoana publică a unor activități pentru a îndeplini obligațiile sale de serviciu, însă în mod defectuos, altfel decât se cuvine să fie îndeplinite, putând viza momentul îndeplinirii (la momentul nepotrivit, cu întârziere); întinderea obligației (în volum incomplet); conținutul obligației (în mod necalitativ) etc..

La fel, reieșind din conținutul hotărârii sus nominalizate se indică la pct.6.2., că instanțele de judecată vor ține cont că infracțiunea de neglijență în serviciu (art.329 CP) va subzista numai atunci când făptuitorul comite o încălcare a obligațiilor de serviciu, aflate în exercițiul funcției. Prin obligații de serviciu se înțeleg acele îndatoriri, care cad în sarcina unei persoane publice, potrivit normelor ce reglementează serviciul respectiv ori care sunt inerente naturii aceluși serviciu. Normele ce reglementează obligațiile de serviciu sunt variate, fiind cuprinse în legi și acte normative subordonate legii, unele dintre care stabilesc îndatoriri cu caracter general (care trebuie îndeplinite de către toate persoanele publice), iar altele stabilesc îndatoriri specifice fiecărei categorii de persoane publice, în parte. Astfel, instanțele de judecată vor examina, cu prudență, în fiecare caz aparte, în baza materialului probator, având în vedere actele normative, care reglementează serviciul, în exercițiul căruia se afla inculpatul, dacă ultimul a avut sau nu îndatorirea, a cărei încălcare i se impută.

Răspunderea penală pentru infracțiunea prevăzută la art.329 CP va fi angajată și în ipoteza în care persoana publică nu a îndeplinit sau a îndeplinit în mod defectuos o dispoziție individuală dată de către organul ierarhic superior, având la bază o prevedere legală, a cărei aplicare intra în competența sa, dacă prin aceasta au fost cauzate daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice. Aceasta deoarece dispoziția dată unei persoane publice de către organul ierarhic superior, având la bază o prevedere legală, a cărei aplicare intra în competența sa, constituie o îndatorire de serviciu pentru subordonat, astfel încât nerespectarea ei din imprudență, formează conținutul faptei prejudiciabile a infracțiunii de neglijență în serviciu.

Dacă făptuitorul comite o încălcare a obligațiilor profesionale, nu a obligațiilor de serviciu, reținerea la încadrare a art.329 CP se exclude.

În această ordine de idei, potrivit actului de învinuire, acuzatorul de stat a reținut în sarcina inculpatei Verei Bruma, ignorarea și nerespectarea a un șir de norme legale, și anume:

-art.14 alin.(2) lit.b), c), d), e), f), h) din Legea nr.436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală, care stipulează că: „pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite de art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe:

b) administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale statului (comunei);

c) decide darea în administrare, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;

d) decide vânzarea, privatizarea, concesiunea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), în condițiile legii;

e) decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;

f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale și de agrement de interes local;

h) decide înființarea instituțiilor publice de interes local, organizează serviciile publice de gospodărie comunală, determină suportul financiar în cazul cheltuielilor bugetare, decide asupra regulilor de asigurare a curățeniei în localitate;

-art.73 alin.(1) și (2) din Legea nr.436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală, care stipulează că „Serviciile publice locale se organizează de către consiliul local, la propunerea primarului, în domeniile de activitate descentralizate stabilite pentru unitățile administrativ-

teritoriale de nivelurile întâi și al doilea, în limita mijloacelor financiare disponibile. Consiliul local poate decide contractarea anumitor servicii publice de interes local de la persoane fizice și juridice de drept privat, în condițiile legii;

-art.77 alin.(3) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care stipulează că, bunurile domeniului privat al unității administrativ teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă ori în locațiune în condițiile legii;

-art.71 Cod funciar al Republicii Moldova care stipulează că, schimbarea destinației terenurilor agricole, cu excepția categoriilor de terenuri prevăzute la art.72 al prezentului Cod, se aprobă: prin hotărâre a Guvernului - pentru terenul agricol proprietate a statului, cu avizul consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul; prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul proprietate a persoanei fizice sau juridice, în temeiul cererii proprietarului. Schimbarea destinației terenurilor agricole se realizează conform procedurii prevăzute în regulamentul aprobat de Guvern;

-art.73 Cod funciar al Republicii Moldova, care reglementează schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole;

-art.18 din Legea nr.1347 din 09.10.1997 privind deșeurile de producție menajere, care reglementează cerințele privind depozitarea (înhumarea) și păstrarea deșeurilor;

-art.16, art.18, art.22, art.24, art.35 și art.59 din Codul subsolului al Republicii Moldova, care reglementează temeuri ce aparține a dreptului de folosință asupra sectoarelor de subsol; atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol; perimetrele geologice și miniere; atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol pentru extragerea substanțelor minerale utile; licențierea extragerii substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile; exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile.

În sensul dat, art.1 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, noțiunea de primar se definește ca autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, iar noțiunea de consiliu local prevede autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local.

Articolul 5 alin.(1) din aceeași Lege prevede, că autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în sate (comune), orașe (municipii) sînt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive.

Potrivit art.29 al.1 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, în vigoare la perioada presupusă ca fiind comisă infracțiunea incriminată inculpatei, prevedea că pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, stabilite la art.4 alin.(1) din Legea privind descentralizarea administrativă, primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază:

a) asigură executarea deciziilor consiliului local;

t) constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, ia măsuri pentru înlăturarea sau curmarea acestora și, după caz, sesizează organele de drept, acestea fiind obligate să reacționeze cu promptitudine, în condițiile legii, la solicitările primarului.

Astfel, în atribuțiile primarului atribuite de Lege nu este prevăzută acordarea permisiunii unei persoane întru efectuarea anumitor lucrări, fără consimțământul consiliului local, care are statut de factor decizional, în speță efectuarea lucrărilor de excavare a argilei.

Din considerentele date Bruma Vera nu a încălcat careva obligațiuni de serviciu prin neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, or, cele constatate de către acuzatorul de stat nu derivă din obligațiile de serviciu, atribuite primarului, care în cadrul administrației publice locale îndeplinește atribuțiile de executor al deciziilor luate de către consiliul local, or infracțiunea de neglijență în serviciu va subzista aumai atunci când făptuitorul comite o încălcare a obligațiilor de serviciu, aflate în exercițiul funcției.

Anume că se constată că Bruma Vera a respectat cu strictețe obligațiunile sale de serviciu prevăzute de art.29 alin.(1) din Legea nr.436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală, și anume alin.(2) lit.t), care prevede că, primarul constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, ia măsuri pentru înlăturarea ssu curmarea acestora și, după caz, sesizează organele de drept, acestea fiind obligate să reacționeze cu promptitudine, în condițiile legii, la solicitările primarului.

Instanța de fond a menționat că acuzarea de stat neîntemeiat a reținut în acțiunile inculpatei, precum că „...Pe parcursul lunilor martie și aprilie anul 2017 în lipsa deciziei Consiliului local de schimbare a modului de folosință și de dare în arendă a terenului proprietate a administrației publice locale, fără petrecerea licitației publice, în lipsa perimetrului minier, planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectelor tehnice și de recultivare a terenurilor, etc., în baza unui acord verbal a permis SRL „Nouconst” extragerea neautorizată a substanțelor minerale - argilă...”.

Or, la data de 30 martie 2017, conducându-se de atribuțiile sale de serviciu, Bruma Vera a expedit în adresa Inspecției Ecologice Florești, sesizarea nr.238, potrivit căreia informează că în s.Cenușa, la locul actualei gunoști neautorizate (la lutărie), are loc eventuala extragere a argilei pentru construcția drumului național R-18 (f.d.30, vol.I), sesizare care a servit temei pentru intervenirea promptă a inspecției ecologice întru depistarea extragerii ilicite a argilei.

Mai mult, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 13.04.2017 (f.d.31, vol.I) și hotărârea pe cauza contravențională nr.125 din 12.05.2017 (f.d.33, vol.I), SRL „Nouconst” a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod contravențional, fiind stabilită sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, în urma căreia a fost achitată amenda în mărime de 5000 lei (f.d.34 A vol.I).

La fel, prin nota informativă nr.34 din 14 aprilie 2017, Inspecția Ecologică Florești a informat primarul comunei Roșietici Bruma Vera, precum că la 13.04.2017, în urma examinării sesizării a fost depistat agentul economic SRL „Nouconst”, care efectuează lucrări de reparație a traseului R-18 Florești-Nicolaevca-Sîngerei, cu efectuarea extragerii resurselor minerale utile din fosta gunoște a s.Cenușa, că pe faptul dat în conformitate cu art.119 alin.(1) Cod contravențional a fost întocmit proces-verbal contravențional cu remiterea spre examinare Agenției pentru Geologie și Resurselor Minerale (f.d.205, vol.I).

În sensul dat, acuzarea neîntemeiat a reținut precum că pe parcursul lunilor martie și aprilie anul 2017, Bruma Vera, în baza unui acord verbal a permis SRL „Nouconst” extragerea neautorizată a substanțelor minerale - argilă, or, pe data de 30 martie 2017 Bruma Vera anume că a sesizat organele competente referitor la extragerea ilicită a argilei de la lutăria s. Cenușa, în urma cărui fapt au fost sistate lucrările de excavare a argilei.

Potrivit Raportului nr.09-22-043 din 04 septembrie 2012 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportului privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04 septembrie 2017, efectuat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (f.d.10-11,

vol.I), s-a indicat, că în rezultatul prelucrărilor datelor din teren de la excavația minieră din limitele s.Cenușa, r-nul Florești, suprafața totală afectată de lucrări miniere ilicite recente, constituie 1965 m²; suprafața pe care s-a constatat prezența abatajului de argilă care a fost extrasă recent constituie 1020 m², grosimea medie a stratului util constituie 5 m, respectiv, volumul de argilă extrasă ilicite conform situației la 16 august 2017, constituie 5100 m³, fiind evaluat prejudiciul la suma 453486 lei.

Conform art.126 alin.(1) Cod penal, se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Prin Hotărârea Guvernului nr.572 din 19 iulie 2017 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.1233 din 09 noiembrie 2016 (Monitorul Oficial nr.253-264 din 21.07.2017) s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017, în mărime de 5600 lei.

În sensul dat, instanța de judecată a apreciat critic constatările prezente în Raportul nr.09-22-043 din 04.09.2012 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04.09.2017, efectuat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, or, deși în conținutul rapoartelor nominalizate se indică prezența cuvântului „recente”, adică „suprafața totală afectată de lucrări miniere ilicite recente,„ potrivit DEX-ului, expresia recent se interpretează în următorul mod „care s-a petrecut, s-a întâmplat, a apărut de curând; care datează de puțină vreme”.

Inculpatei Bruma Vera i se incriminează precum că în luna martie și aprilie anul 2017 a comis infracțiunea de neglijență în serviciu, iar Raportul nr.09-22-043 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035, datează din 04 septembrie 2017, fiind întocmit în rezultatul controlului efectuat la 16 august 2017, adică peste o perioadă mai îndelungată (3 luni) și întocmit peste 4 luni, de la data când au avut loc real lucrările de excavație a argilei.

Astfel, nu pot fi puse la baza hotărârii constatările prezente în Raportul nr.09-22-043 din 04 septembrie 2012 cu privire la rezultatele controlului în limitele s.Cenușa, r-nul Florești și Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09.21.035 din 04 septembrie 2017, efectuat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, dat fiind faptul că nu este clar dacă între timp din momentul depistării excavației de argilă (sesizarea nr.238 din 30 martie 2017), constatării faptei contravenționale și stopării lucrărilor de excavație (proces-verbal cu privire la contravenție din 13 aprilie 2017) până la întocmirea rapoartelor de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale din 04 septembrie 2017, nu s-ar mai fi produs alte careva lucrări de excavație a argilei.

Mai mult, reieșind din declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, și anume *****, ultimul a indicat că a activat în calitate de administrator al SRL „Nouconst”, iar în urma lucrărilor de excavație s-au extras aproximativ 5-10 camioane, totodată martorul ***** în cadrul ședinței de judecată a indicat precum că s-au extras aproximativ 10-15 camioane de argilă, iar martorul *****, care nemijlocit era responsabil de lucrările de excavație a argilei, a indicat că din lutăria s.Cenușa, r-nul Florești s-au extras aproximativ 4-5 camioane, în total 14 tone de

argilă, iar martorul ***** a indicat că din lutărie se mai extrăgea lut pentru construcția caselor de către cetățeni.

Instanța de judecată a motivat că raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nu reiese din toate circumstanțele cauzei și prin concluziile sale nu înlătură dubiile apărute referitor la volumul de argilă extrasă, din aceste considerente este pusă la îndoială concluzia acestei probe, or, în cazul unei acuzații de natură penală este necesar de a se opera cu date exacte care ar reflecta constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

La fel, potrivit declarațiilor martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești preîntâmpinați de răspundere penală pentru darea declarațiilor intenționat false, nu s-a stabilit nici semnul laturii obiective presupusul „acord în mod verbal” dat de către priimarul Bruma Vera, în vederea excavării argilei.

În sensul dat, reprezentantul părții vătămate ***** a declarat că există o sesizare a doamnei Bruma Vera, primarul comunei Roșietici către Inspecția Ecologică Florești, prin care a informat că în sat.Cenușa, locui actualei gunoiște, la lutărie” are loc extragerea argilei pentru construcția drumului național R18, fiind solicitată întreprinderea măsurilor de soluționare a acestei probleme.

Martorul ***** la fel a declarat, că nu își aduce aminte dacă Bruma Vera a dat acordul din partea ei în calitate de primar de a fi extras lutul.

Martorul ***** a susținut că s-a interesat în baza la care acte s-a extras argila, la care primarul a spus că a depus o interpelare la Ministerul Ecologiei referitor la faptul că se extrage ilegal argila.

La fel, martorul ***** a declarat că la întrunirea la care a participat s-a discutat referitor la faptul că firma dorea să extragă lut din lutărie, locuitorii prezenți și-au dat permisiunea să fie luat lutul în schimb să fie construit drumul de la Vărvăreuca până la Roșieticii Vechi.

Martorul ***** în ședința judiciară a declarat că lumea a dat acordul. La întrunirea care a avut loc, nu-și aduce aminte dacă Bruma Vera a luat cuvântul.

Martorul ***** la fel a susținut că nu cunoaște cine a propus la ședință extragerea argilei, cunoaște că s-a solicitat un acord de la ecologie.

Martorul ***** a declarat la fel instanței, că s-au adresat la Consiliul Raional pentru extragerea argilei, la care au considerat să fie extrasă argila din groapa din extravilanul satului Cenușa. După aceia s-au deplasat în teritoriu la care doamna primar nu a dat acordul, era împotriva.

Martorul ***** la fel a susținut în ședința judiciară, că la întrunire primarul nu și-a dat acordul cu privire la extragerea argilei.

Martorul ***** a declarat, că nu-și amintește dacă în câmp Bruma Vera a comunicat despre extragerea argilei și de gunoiște, iar martorul ***** a declarat că nu-și aduce aminte dacă anume Bruma Vera le-au permis să extragă lutul.

La fel, martorul ***** a indicat că a extras argila cu acordul primarului, președintelui raionului, ecologiei și domnul ***** referitor la faptul cine a venit cu propunere privind extragerea nu-și amintește.

Instanța a constatat că valoarea declarațiilor martorului ***** este diminuată prin neclaritatea și lipsa coroborării cu alte probe directe, motiv din care instanța le-a apreciat critic, indicând că nu s-a constatat substratul discuției avute la ședința din cadrul Consiliului Raional între ***** , primarul Bruma Vera, președintele raionului, reprezentantului ecologiei și domnului

*****, cine anume a dat acordul și în ce circumstanțe, cât și care a fost rolul fiecărui subiect indicat în declarațiile lui ***** în momentul petrecerii ședinței neprotocolare, în ce circumstanță a fost dat acordul și de către cine anume.

Mai mult, reieșind din declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, se constată faptul că majoritatea nu cunosc cine anume a dat acordul la extragerea argilei, iar alții cu fermitate indică precum că primarul Bruma Vera nu a dat acordul, ci din contra a fost împotriva extragerii argilei, la fel s-a mai indicat că acordul privind extragerea argilei a fost dat de către săteni.

Anume că sesizarea întocmită de către Bruma Vera din 30 martie 2017 reflectă atitudinea subiectivă a primarului referitor la extragerea argilei, demonstrând faptul precum că ultima din start a fost împotriva efectuării lucrărilor de excavație ilicite de la locul gunoștii neautorizate.

Latura obiectivă a infracțiunii se caracterizează printr-un grup de semne ce determină aspectul exterior al comportamentului persoanei. Sunt recunoscute următoarele semne ale laturii obiective: a) fapta prejudiciabilă (semnul material); b) urmările prejudiciabile; c) legătura de cauzalitate dintre fapta și urmările prejudiciabile; d) locul, timpul, metoda, instrumentele/mijloacele comiterii infracțiunii, circumstanțele, ambianța comiterii infracțiunii, produsul infracțiunii, situația-premisă.

Analizând dispozițiile normelor din Partea specială a Codului penal, se observă că numai unul dintre semnele laturii obiective enumerate anterior caracterizează absolut toate componentele infracțiunii. Acest semn este fapta prejudiciabilă (fapta materială).

Fapta prejudiciabilă (fapta materială) reprezintă semnul principal al laturii obiective și constă din actul de conduită interzis. Activitatea fizică ce constituie semnul material al laturii obiective a infracțiunii este desemnată de legiuitor printr-o expresie denumită „verbum regens”. Fără o activitate exterioară nu poate exista infracțiunea. Deci, orice infracțiune reprezintă o faptă, o activitate materială care se manifestă sub formă de acțiune sau inacțiune.

Acțiunea infracțională este aceea prin care se face ceva ce nu trebuie de făcut, ce este interzis printr-o normă de conduită prohibitivă; ea realizează încălcarea unei interdicții și realizează o acțiune ilicită. Inacțiunea, sub care se mai poate manifesta fapta prejudiciabilă, înseamnă un comportament pasiv al persoanei, în prezența obligației și posibilității de a acționa într-un anumit mod, ordonat de lege. Inacțiunea este legată de o normă onerativă, care impune obligația de a se face ceva, obligând pe destinatar la un anumit comportament. Prin urmare, „lipsa” semnelui material (faptei prejudiciabile) al laturii obiective a infracțiunii înseamnă inexistența faptei incriminate.

În aspectul dat, instanța de judecată a stabilit că de către acuzare nu a fost demonstrat semnul material al laturii obiective, și anume fapta prejudiciabilă caracterizată prin acordul verbal dat de către inculpată.

Mai mult ca atât, acuzarea de stat nu a stabilit nici obligațiile care îi reveneau inculpatei, cât și sarcinile concrete pe care urma să le îndeplinească aceasta în virtutea funcției ocupate, iar cele constate de către acuzatorul de stat nu derivă din obligațiile de serviciu atribuite primarului, astfel, presupusele acțiuni, de altfel nedemonstrate, nu pot fi încadrate în baza art. 329 alin.(1) Cod penal

Astfel, în urma aprecierii obiective, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității, cu referire la prevederile art.101 Cod de procedură penală, instanța a relevat dubii esențiale în privința vinovăției inculpatei Bruma Vera, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(1) Cod penal, dubii care nu pot fi înlăturate și urmează a fi interpretate prin prisma principiului in dubio pro reo.

Or, în conformitate cu prevederile art.6§2 CEDO și art.8 alin.(3) Cod de procedură penală, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului și, tragerea la răspunderea penală a persoanei indicate doar în temeiul presupunerilor acuzatorului de stat, care nu sunt confirmate prin alte probe, ar constitui o încălcare flagrantă a prevederilor art.6 §2 CEDO sub aspectul securității raporturilor juridice, precum și al asigurării dreptului inculpatului la un proces echitabil.

În context, urmează a fi menționată cauza Barbera, Messegue și Jabardo contra Spaniei (hotărîrea din 6 decembrie 1988, Seria A nr.146, §77), pe marginea căreia CEDO a indicat că instanța de judecată nu trebuie să pornească de la ideea preconceptută precum că inculpatul a săvârșit infracțiunea de care este acuzat; sarcina probațiunii aparține organului de urmărire penală, și orice dubiu trebuie interpretat în favoarea acuzatului. Probele puse la baza concluziei despre vinovăția inculpatului trebuie să fie suficiente și concludente. Astfel, la baza probațiunii trebuie să stea fapte certe, corect și complet constatate, bine dovedite care să inspire încrederea în ce privește temeinica soluție și să nu dea naștere nici unei îndoieli în ce privește înțelesul lor.

Răspunderea persoanei apare numai pe baza faptei persoanei, ce conține semnele componente de infracțiune, adică să îndeplinească toate semnele prevăzute în dispoziția incriminatorie adică să se săvârșească în asemenea împrejurări încât să satisfacă tiparul legal al infracțiunii, îndeplinind toate cerințele care determină conținutul infracțiunii (art.113 Cod penal).

În acest context, instanța de judecată a considerat oportun de achitat inculpata Bruma Vera, învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(1) Cod penal, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, or „lipsa” semnelor materiale (faptei prejudiciabile) al laturii obiective a infracțiunii înseamnă inexistența faptei incriminate.

Colegiul penal ține să menționeze, că cu toate că în ședința judiciară au fost cercetate probele, care în opinia acuzării dovedesc vinovăția inculpatei în faptele incriminate, din ansamblul probator studiat nu se demonstrează existența infracțiunii incriminate inculpatei și vinovăția ultimei, cele invocate în apel fiind cu caracter de declarație.

Fiind audiată în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță inculpata Bruma Vera a declarat, că susține integral declarațiile depuse anterior, nu recunoaște vina sa, dimpotrivă ea a făcut tot posibilul pentru a depista încălcările, după expedierea sesizării văzând lucrările care mai au loc, a telefonat de mai multe ori la Inspekția Ecologică Florești, aducând la cunoștință situația de la fața locului, de multe ori se primea că venea Inspekția Ecologică Florești și stopa lucrările, care reîncepeau după o anumită perioadă, nu a sesizat alte organele de stat în afară de Inspekția Ecologică despre extragerile de argilă ilicite.

Din declarațiile inculpatei Bruma Vera depuse în instanța de fond, rezultă, că Primăria comunei Roșietici nu are nici un drept de a hotărî soarta terenului în litigiu, legea Legea din 28.12.2006 de care este învinuită nu are nici o tangență cu vina sa, fiind competențele consiliului local, care nu are nici o legătură cu atribuțiile primarului. După ce a fost aleasă în funcție de primar, în luna iulie 2015, firma SRL „Litarcom” efectua lucrări la reparația drumului R18 Florești-Nicolaevca-Sîngerei. După ce s-a efectuat mai mult de jumătate din lucrări, a observat că din groapa de zăcăminte s-au luat câteva mașini de argilă. Comunică că în perioada de schimb a fostului primar cu noul primar a fost extrasă argilă din carieră. Când s-a adresat la responsabilul, administratorul firmei, i-a prezentat permisiunea de extragere de la Ecologia Chișinău, menționând că teritoriul aparține statului R.Moldova, dar nu Primăriei. În perioada anilor 2016-2017, terenul unde se afla cariera nu aparținea nimănui, consideră că aparține statului. După mai multe certitudini, probleme care au avut loc, în legătură cu reparația, aceste

lucrări au fost stopate. Argila a fost transportată practic în întregime de la cariera din satul Ștefănești și satul Cașunca. Numai câteva mașini s-au luat din satul Cenușa. După mai multe evaluări, în toamna a.2016, a reînceput construcția drumului SRL „Nouconst”. La început au demontat tot și lutul care era adus au depozitat-o pe marginea drumului, în primăvara a.2017 șeful Inspecției Ecologice Florești, d-l ***** a sunat și i-a spus că în proiectul reparația drumului R18 este inclusă și amenajarea unei gunoiști. A scris demers la Inspecția Ecologică Florești și pe data de 01.03.2017 a trimis demersul la instanța dată cu selectarea locului pentru gunoiște. În momentul când a primit informație de la Inspecția Ecologică Florești, îndată a trimis demers la Inspecția Ecologică Florești, cu propunerea de a găsi teritoriu adecvat pentru gunoiștea tip, mai apoi terenul urma a fi ales de organele competente. Mai târziu a aflat că în proiectul de drum R18 nu era inclusă nici o construcție de gunoiște, din acest motiv s-a stopat și consideră că aceasta a fost o momeală. Comunică că pe parcurs s-au început dezbateri între o parte din locuitorii satului și vorbe precum că dânsa vinde lutăria și pe data de 30.03.2017 a depus sesizare iarăși la Inspecția Ecologică Florești, precum că din lutăria din satul Cenușa ilegal se extrage argila. La 13.04.2017 a primit o notă informativă că faptul s-a adevărit și materialele au fost transmise instanțelor de resort care să clarifice problema, a făcut destul că a anunțat organele care au în obligațiunea lor să rezolve această problemă. S-a început problema că SRL „Nouconst” nu putea să termine lucrările, deoarece le mai trebuia o cantitate oarecare de argilă, care urma a fi adusă de la fabrica de sticlă din Florești. Deoarece licența era expirată nu putea aduce, la apariția problemei extragerii ilicite de argilă din sat. Cenușa, drumul era deja de mai mult de jumătate făcut și atunci a fost chemată în biroul președintelui r-lui Florești, unde se aflau mai mulți participanți și i s-a comunicat că este necesar de finisat drumul, dar pentru aceasta este nevoie de ceva argilă, nu a dat nici un acord de aprobare, pentru că cunoștea că nu se află în competența să rezolve astfel de întrebare, lutăria nu era inclusă în proprietatea Unității Administrative Teritoriale Roșietici, nu era declarată proprietate a comunității și nici documentar nu avea nimic, a comunicat atunci că va face niște întruniri cu locuitorii satului, consilierii locali, reprezentanți ai Consiliului raional și reprezentanți ai SRL „Nouconst”, fapt pe care l-a și făcut. A avut o întrunire cu consilierii locali nedocumentată, unde erau prezenți și persoanele enumerate mai sus. Deoarece în comună sunt trei sate, consilierii au comunicat că ar fi bine în schimbul cantității de argilă necesară, să se efectueze careva lucrări în teritoriu. S-a hotărât să mai aibă loc o întrunire numai consilierii din sat. Cenușa și să hotărască ce lucrări să fie efectuate, a doua întrunire a avut loc la casa de cultură din sat. Cenușa, unde au hotărât ca să se repare trei porțiuni de drum din sat. Cenușa, în varianta albă și să se repare gunoiștea. După întrunirea cu consilierii, a mai avut loc o întrunire la fața locului la lutărie cu locuitorii satului, consilierii locali, reprezentanți ai Consiliului Raional și reprezentanți ai SRL „Nouconst”, unde au fost informați cetățenii satului în ce constă problema, la care toți au fost de acord să fie luată argila și să fie reparat, căci după spusele lor fiecare a luat lut cum a dorit și cât a dorit. La primele două ședințe cu consilierii nu a menționat că terenul se află în extravilan, din motiv că se cunoștea acest fapt. Ultima întrunire a fost în biroul președintelui raional Florești, unde președintele a comunicat ca să le permită de a lua argilă. I-a comunicat președintelui cerințele locuitorilor și să fie hotărât de Consiliul raional cum să procedeze, a comunicat celor prezenți la întrunire că terenul nu aparține primăriei și nu poate să hotărască nimic în privința lui. A mai cerut confirmare de la Consiliul raional, că permite să fie extrasă argila. Propunerea dată a mai parvenit în timpul ședinței și de la ***** vice-președintele raionului, deoarece el a participat la toate ședințele, întrunirile din teritoriu la care președintele i-a răspuns că permite să fie extrasă argila, dar nu are nevoie de nicio hârtie că nu-și face la ea acasă și că acolo se i-a de la stat și se face tot în favoarea statului și să mergem

să facem drumurile că cetățenii au nevoie de drumuri. Firma a fost și a luat argilă, dar a luat într-adevăr câteva masini și nu tonajul care este indicat 5100 m³. Gunoștea a fost curățată, a fost nivelată fosta gunoște necalitativ și drumurile au fost făcute, cariera, gunoștea nu este înregistrată în registrul bunurilor imobile și nici nu are număr cadastral. Conform raportului Agenției Geologie din R.Moldova și din declarațiile reprezentanților agenției s-a măsurat tot perimetrul carierei, dar acea carieră nu are 10 ani, poate avea și peste 100 ani, din care toate satele comunei și cele din apropiere și-au făcut case. Amenda dată de Agenția pentru Geologie din R.Moldova, firmei SRL „Nouconst” de 10000 lei, echivalează cu cantitatea de argilă extrasă de către ei. Din declarațiile martorilor cel mai cinstit a fost *****, ultimul a remarcat faptul că Consiliul Raional Florești, Inspectoria Ecologică Florești, primarul comunei Roșietici, la ultima ședință din biroul președintelui s-a hotărât să se extragă argila, toți prezenți au hotărât și trebuia toți să fie învinuiți, dar nu numai ea. De multe ori i s-a solicitat de la reprezentanții firmei în special de la ***** și președintele raionului să-și retragă sesizarea la care a refuzat, deoarece cunoștea că aceasta este arma cu care se apără, toți care au spus că au avut acord verbal cu primarul sunt crezuți, iar că s-a extras 5-6 mașini de lut nimeni nu crede, nu vede nici un abuz din partea ei, nu cunoaște și nici nu a fost prezentă la convorbirile dintre ***** și reprezentantul firmei ***** și nici despre concluziile lui ***** nu le cunoaște referitoare la extragerea argilei, nici la o ședință a consiliului local nu a fost pus în ordinea de zi care se elaborează de către secretarul consiliului la propunerea primarului, întrebările cu privire la reparația drumului, amenajarea gunoștii și extragerea argilei, a făcut cunoștință cu actele întocmite de Agenția pentru Geologie din R.Moldova, care au fost întocmite în urma măsurărilor la fața locului. Când au avut loc măsurările la fața locului a fost împreună cu reprezentantul agenției inginerul cadastral, în acel moment fusese la Procuratură, dar nu i s-a explicat nimeni dreptul de a contesta actele întocmite /f.d.73-75 volumul III/.

Fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță reprezentantul părții vătămate Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Oleinic Victor a declarat, că inculpata Bruma Vera a anunțat singură și benevol Inspectoratul Ecologic de Stat despre încălcările efectuate de SRL „Nouconst”, ca urmare Inspectoratul pentru Protecția Mediului a audiat intern angajații care au fost la fața locului, careva încălcări nu au fost depistate din partea angajaților, Ministerul Mediului precum și Inspectoratul pentru Protecția Mediului ca succesor a Ministerului Mediului au pretenții față de compania SRL „Nouconst” pentru recuperarea prejudiciului cauzat mediului. Careva pretenții nemijlocit față de inculpată nu sunt. Anterior reprezentantul care a dat declarații nu mai activează la moment ca reprezentant al Inspectoratului pentru Protecția Mediului, el și-a expus părerea personală în baza celor cercetate în cadrul cauzei. Nu este o careva soluție referitor la recuperarea prejudiciului de la SRL „Nouconst”, cauza se află în instanța de judecată la faza de examinare, nu-și amintește dacă suma prejudiciului solicitat în cauza civilă este anume prejudiciul solicitat în cauza dată.

Din declarațiile reprezentantului părții vătămate Pșenicinî Igor depuse în instanța de fond, rezultă că conform materialelor prezentate de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului se constată faptul că potrivit ordonanței de recunoaștere în calitate de parte vătămată din 06.07.2018, ministerul a fost recunoscut în calitate de parte vătămată. În cauza penală nr.2017928041, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu, în legătură cu permisiunea acordată de către primarul comunei Roșietici r-nul Florești, SRL „Nouconst”, extragerea substanțelor minerale argila din extravilanul localității. Anterior în calitate de reprezentant al părții vătămate a fost recunoscut d-u Panciuc Andrian, angajat al Ministerului

care la moment nu mai activează în cadrul acestuia. Prin ordinul nr.15 din 24.01.2020, Ministerul a delegat Inspectoratul pentru Protecția Mediului, funcția pentru intentarea acțiunilor privind compensarea prejudiciilor cauzate mediului. În temeiul ordinului respectiv, Ministerul prin procură l-a delegat în calitate de reprezentant al părții vătămate care se examinează. În rezultatul unei plângeri a unui grup de cetățeni, din satul Cenușa raionul Florești, la data de 13.04.2017, Inspekția Ecologică Florești, la momentul respectiv a încheiat proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.119 Cod contravențional în privința SRL „Nouconst”, prin faptul folosirii neautorizate a subsolului. Materialele conform competenței au fost transmise agenției pentru geologie și resurse minerale, pentru a lua decizia respectivă. La data de 12.05.2017, prin hotărârea nr.25 al agenției, SRL „Nouconst” a fost recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției privind extragerea neautorizată a resurselor minerale, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 200 unități convenționale, ceea ce constituie 10000 lei, amenda a fost achitată, prin care fapt contravenientul și-a recunoscut vinovăția în comiterea contravenției. Ulterior fiind efectuat un control suplimentar la data de 16.08.2017, reprezentanții Inspekției Ecologice Florești au constatat extragerea substanțelor minerale de argilă în lipsa dreptului de folosință de subsol, în lipsa actului de confirmare de perimetru a proiectului tehnic și a licenței pentru activitatea respectivă de către SRL „Nouconst”, în așa mod fiind încălcate un șir de legi și Codul subsolului. Conform raportului nr.09-22-043 din 04.09.2017, întocmit de inspectorul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, a fost constatat că extragerile substanțelor minerale utile au fost efectuate în limitele sat.Cenușa r-nul Florești și nu cunoaște dacă SRL „Nouconst”, dispunea de contract. Potrivit raportului menționat, în rezultatul prelucrării datelor obținute prin măsurările efectuate cu stația GPS, a fost constatat că suprafața afectată de lucrări a constituit 1965 m2, iar volumul de argilă extras din acel perimetru a constituit 5100 m3. În circumstanțele descrise, Ministerul a înaintat către SRL „Nouconst” o notificare din 29.11.2018, prin care a solicitat întreprinderii în termen de 30 zile să achite prejudiciul cauzat, ca urmare a exploatării neautorizate a subsolului, fiindu-i stabilit termen de 30 zile și solicitarea de a informa ministerul de cele întreprinse. Această notificare a fost recepționată de întreprindere, însă nu a fost executată. Ca urmare a delegării competenței de recuperare a prejudiciilor cauzate subsolului resurselor minerale de către inspectorat, la data de 20.11.2020, prin pretenția nr.1344, inspectoratul a solicitat SRL „Nouconst” achitarea benevolă a sumei de 453486 lei, cu titlul cauzat mediului ca rezultat al extragerii ilicite a substanțelor minerale, însă până la moment sumele nu au fost achitate. Reieșind din materialele existente a fost constatat faptul că anterior efectuării lucrărilor dintre reprezentanții Primăriei Roșietici r-nul Florești și SRL „Nouconst” a existat o presupusă înțelegere privind executarea unor lucrări de amenajare a unei gunoiște și restabilirea unor porțiuni de drum din intravilanul localității în schimbul resurselor minerale, argila necesară pentru lucrările efectuate de către SRL „Nouconst”, pentru reconstrucția altor drumuri, nu este de competența inspekției și Ministerului aprecierea acțiunilor, faptului de decizie primăriei Roșietici, la cazul respectiv, însă este cert faptul acțiunilor ilegale a SRL „Nouconst” de extragere neautorizată a substanțelor minerale utile din extravilanul comunei Roșietici, a fost cauzat prejudiciul mediu, respectiv statului, în legătură cu care fapt inspectoratul a inițiat procedura de recuperare a prejudiciului, inclusiv a pretenției înaintate anterior și de depunere a acțiunii civile în instanța de judecată, în vederea recuperării pe cale judiciară a prejudiciului cauzat mediului. Calculul prejudiciului a fost efectuat prin perfectarea raportului privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09-12-035 din 04.09.2017, de către d-ul Mihail, angajat al Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale. Potrivit raportului a fost constatat și evaluat prejudiciul, nu poate

comunica dacă a fost emis document oficial cu privire la înțelegerea între Primărie și SRL „Nouconst”, e o presupunere înțelegerea, iar mențiunea dată se bazează pe obiecțiile agentului economic, le-a spus și în pct.6 al procesului-verbal, expus de inspecție unde a declarat că în perioada lunii martie întreprinderea a efectuat lucrări de amenajare a gunoiștei din sat.Cenușa r-nul Florești conform solicitării primăriei sat.Roșietici r-nul Florești. Din materiale nu reiese că au fost luate în considerație necesitatea verificării în cadrul procedurii contravenționale, a existenței sau nu a unei solicitări sau permisiuni din partea Primăriei Roșietici, întru-cât extragerea substanțelor minerale utile este permisă doar în baza actelor emise de autoritățile competente stabilite de codul subsolului, respectiv constatând lipsa documentelor, a fost determinată vinovăția agentului economic în acțiunile extragerii neautorizate ale substanțelor minerale utile. Au pretenții față de SRL „Nouconst” cu privire la efectuarea extragerii și utilizarea neautorizată a substanțelor minerale, fapt pentru care au fost și sancționați conform art.119 Cod contravențional, iar față de Bruma Vera pretenții nu sunt. Din materiale, există o sesizare a d-ei Bruma Vera, primarul comunei Roșietici către Inspecția Ecologică Florești, la acea etapă, prin care a informat că în satul Cenușa, locul actualei gunoiste „la lutărie”, are loc eventuala extragere a argilei pentru construcția drumului național R18, fiind solicitată întreprinderea măsurilor de soluționarea acestei probleme. Reieșind din materialele care sunt s-a constatat că în temeiul sesizării menționate nr.238 din 30.03.2017, Inspecția Ecologică Florești, prin proces-verbal cu privire la contravenție din 13.04.2017, prin care a constatat că SRL „Nouconst” a efectuat lucrări de extragere a substanțelor minerale utile, în zona menționată anterior. Prin decizia luată au remis materialele către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, pentru a stabili existența vinovăției agentului economic și de a-i aplica sau nu sancțiune /f.d.35-38 volumul III/.

Fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță martorul ***** a declarat, că susține declarațiile depuse anterior de la f.d.f.d.50-51 volumul III, conform art.119 competența de examinare aparține AGRM, în adresa ultimilor a fost expediat procesul. Conform legislației în vigoare avizele le eliberează Agenția de Mediu și nu Inspectoratul Ecologic, astfel Inspectoratul Ecologic nu a eliberat aviz pentru amenajarea gunoiștei pentru satele com.Roșietici, act de inspectare s-a făcut la fața locului. La data de 30.03.2017 către Inspectoratul Ecologic Florești a parvenit sesizarea primarului com.Roșietici d-na Bruma Vera, în care invocă că la locul gunoiștei a avut loc extragere de argilă pentru construcția drumului R18, lucrările de extragere după constatare s-au efectuat de către SRL „Nouconst” care efectua reparația drumului R18. La data de 10.10.2017 concomitent cu AGRM, Inspecția Ecologică Florești a întocmit actul de control nr.105709. În actul întocmit s-a constatat că o parte din gunoi era împins pe un teren restrâns de pe sectorul gunoiștei și de pe terenul eliberat s-au efectuat lucrări de excavare a argilei. Lucrările de volumul extras de argilă și prejudiciul cauzat s-a efectuat nemijlocit de către reprezentanții AGRM participanți la control, unul din reprezentanții AGRM *****, nici o gunoiște de pe teritoriul raionului și a țării nu este autorizată de Inspecția Mediului, ele sunt legitimate prin deciziile consiliilor primăriilor. La momentul activării SRL „Nouconst” gunoiștea era împrăștiată pe un sector mai mare, întreprinderea dată efectuând drumul de acces a consolidat-o pe o suprafață mai mică. Pe suprafața terenului eliberat s-au efectuat excavări. Prescripția din actul de control, actul de control din 10.10.2017, au fost date pe SRL „Nouconst” și nu pe Primăria Roșietici, în prescripții era indicată sistarea activității de extragere a argilei.

Din declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond, rezultă, că cu privire la extragerea argilei din lutăria sat.Cenușa, pentru trasarea de drum în a.2017 s-au efectuat lucrări de către SRL „Nouconst”. La sfârșitul lunii martie 2017 de către primarul comunei Roșietici a

fost adresare către inspecția ecologică, că de către întreprinderea dată s-a făcut extragerea argilei, personal la 13.04.2016 s-a deplasat la fața locului, unde a constatat cazul de extragere ilicită a argilei. Pe cazul dat a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție nr.061204 din 13.04.2017, conform art.119 Cod contravențional în privința SRL „Nouconst”. Materialele au fost transmise pentru examinarea și evaluarea prejudiciului către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, pentru reglementarea resurselor funciare, unde a fost evaluat prejudiciul în sumă de 453 486 lei. Materialul a fost examinat și evaluat prejudiciul, la data de 04.09.2017, unde a fost emisă și hotărârea nr.125, la careva întruniri cu locuitorii sat.Cenușa, cu reprezentanții primăriei nu a participat. Lucrările de selectare și proiectare le execută ACRM și inspectoratul pentru protecția mediului, un astfel de demers în scris nu a parvenit din partea primăriei, a fost discuție telefonică cu reprezentantul primăriei, după care a fost și sesizare în formă scrisă. În octombrie 2017 au fost efectuate acte de control, personal a fost la fața locului când ACRM a examinat locul. Când a făcut lucrări a constatat că gunoiul a fost împins, lucrările efectuate la gunoiște erau vizibile. Confirmă că semnaturile de la f.d.248 Volumul I îi aparțin, declarațiile cărora li s-a dat citire le susține, a constatat la fața locului lucrările de adunare a gunoiului, care se efectua cu tehnica care aparținea SRL „Nouconst”, fiind emblemele lor pe uși. Discuții cu reprezentantul SRL „Nouconst”, în persoana lui Spiridon Ion, au fost duse în timpul întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție din 13.04.2017, unde persoana în cauză a dat explicații în scris, a confirmat că în perioada lunii martie a efectuat lucrări de amenajare a gunoiștii, dar nu a prezentat careva acte permissive. Lucrările de amenajare a gunoiștii se efectuează în baza unui proiect în care sunt indicate toate cerințele pentru o gunoiște autorizată. Acțiunea de grămădire a gunoiului de pe terenul dat reprezintă ca o amenajare a unei gunoiști, însă nu se poate califica ca gunoiște autorizată din considerentele distanței de la s.Roșietici. Documente permissive pentru extragerea argilei de către SRL „Nouconst” la momentul dat tot nu deținea, la fața locului i s-a comunicat că au o solicitare verbală de la primărie pentru amenajarea gunoiștii /f.d.50-51 volumul III/.

Fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță martorul ***** a declarat, că prima adunare a fost convocată cu cetățenii satului, au participat peste 50 de persoane, practic toți locuitorii localității, la adunarea dată a participat și arhitectorul șef d-nul Bobeico, șeful Serviciului Ecologic d-nul ***** *****, s-a discutat că la marginea groapei ar fi bine de amenajat gunoiștea, adică dacă ar fi de extras argila din groapa mare ar fi fost bine să fie amenajată gunoiștea, deoarece aceasta era răspândită peste tot satul, ei erau ca reprezentanți a Consiliului raional, dar nu-și amintește dacă a fost întocmit un act, urma să ducă la bun sfârșit șeful ecologiei cu privire la adresarea legală de acordare a permisiunii pentru extragere. Nu a fost o adresare către organele competente ca să fie acordată permisiunea de amenajare a gunoiștii, a fost doar la nivel de discuție, urma ulterior să fie întocmită o adresare către Ministerul Mediului. Nu cunoaște când camioanele companiei au început extragerea argilei și nu cunoaște ce cantitate de argilă se extrăgea, nu cunoaște dacă d-na primar a semnat o careva dispoziție în scris cu acordarea permisiunii camioanelor companiei SRL „Nouconst” pentru extragerea argilei, a fost reparat 6,1-6.2 km de drum, reparația a durat un an și ceva, Consiliul raional nu a avut la devizurile de cheltuieli și nu cunoaștem așa date, nu a fost invitat la fața locului de extragere a argilei și când au început lucrările la fel nu a fost prezent. Când au început lucrările, au efectuat lucrările altă firmă și extrăgând pământ s-au făcut mare noroi, care făcea imposibilă deplasarea autovehiculelor, primarul le-a trimis la fața locului unde au și mers, aceasta a fost în luna de vară a.2015-2016 atunci a și aflat despre probleme existente la extragere, i-a trimis la fața locului Președintele Consiliului raional. Locuitorii au

blocat drumul, deoarece era noroi pe porțiunea de drum care se repara și au blocat traficul până nu se va clarifica întrebarea, firma care efectua lucrările plecase până a fost efectuată licitația, drumul a rămas într-o stare proastă.

Din declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond, rezultă, că din anul 2015 activează în calitate de vicepreședintele raionului Florești, la sectorul dat până la sat.Ciutulești, a fost preconizat din bugetul de stat 48 000 000 lei pentru construcția sectorului de drum, 6 km și 300 metri. Respectiv banii de la guvern s-au alocat drumului, deoarece drumul este regional. Întreprinderea de stat a făcut licitație, nu-și amintește cu ce firmă, dar care a lucrat aproximativ 6-7 luni și a plecat, cum s-a făcut achitarea cu ei nu cunoaște. Indică că al doilea an a venit SRL „Nouconst”, la care a apărut întrebarea că pentru a porni lucrările este necesar să aiba argilă conform proiectului. Conform devizului de cheltuieli în care era inclus să i-a materie de la fabrica de sticlă. Întreprinderea de stat nu a luat cont că fabrica de sticlă nu mai activează. Adresându-se la Consiliul raional, pentru extragerea argilei, la care au considerat să fie extrasă argila din groapa din extravilanul s.Cenușa, ulterior s-au deplasat în teritoriu, la care d-na primar nu a dat acordul, era împotriva. S-a convocat adunare cu sătenii, consiliul, arhitectorul, ecologia, unde a participat primarul, șef de construcție, reprezentantul ecologiei d-ul *****, d-ul ***** ca să găsească o soluție pentru a repara drumul, cei care au construit drumul au blocat drumul de 3-4 ori, nu puteau să se deplaseze rutierele, spre centrul raional, la fabrica de unt, lapte. La adunare toți au discutat, termen limitat nu a fost, majoritatea participanților au fost pentru repararea drumurilor din motiv că era necesar pentru cetățeni. Primarul a fost de acord să înceapă lucrările, dar nu a fost de acord cu extragerea argilei. La o întrunire pe care primarul i-a invitat la primărie, la care a participat reprezentantul consiliului raional, explicând importanța majoră pentru începerea lucrărilor de construcție a drumului, în sala de ședințe mai mulți consilieri au fost de acord cu începerea lucrărilor de construcție a drumurilor. Consilierii erau de acord de a se face extragere e argilei din lutăria din sat.Cenușa, necesară la reparația drumurilor, însă urma de a perfecta pachetul de acte necesare, totodată să fie obținută autorizația pentru amenajarea gropii de gunoi. Volumul de argilă extras nu-l cunoaște, la fel nu cunoaște dacă a fost adoptată vreo decizie de către consiliul local cu privire la darea în folosință SRL „Nouconst” și nici despre faptul încheierii unui contract între primărie și SRL „Nouconst”, la fel nu cunoaște. Din auzite cunoaște că s-a solicitat repararea unui drum din sat, dar dacă a fost dus până la sfârșit nu cunoaște, a participat de două ori la consiliul, o dată la marginea lutăriei și a doua oară la ședința consiliului. Reprezentanții SRL „Nouconst”, nu-și amintește dacă au fost prezenți la ședința consilierii. În cadrul consiliului raional întruniri referitor la extragerea argilei a fost cu reprezentantul de la Soroca, din câte își amintește d-na primar a fost și ea prezentă. Un acord scris de la d-na primar în privința extragerii argilei nu a văzut și nici verbal nu a auzit /f.d.45-46 volumul III/.

Fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță martorul ***** a declarat că nu cunoaște detalii despre construcția drumului, crede că este drum național, deoarece nu este prin sat, nu cunoaște exact care firmă s-a ocupat de construcția drumului respectiv, la fel nu cunoaște, nu a semnat și nu a văzut nici un act prin care să fie acordat accesul spre lutărie a întreprinderii care s-a ocupat de construcția drumului, nu a fost discutată în ședință la Consiliul local chestiunea cu privire la amenajarea gunoștii, nu a văzut o careva adresare a d-nei primar către Ministerul Ecologic cu privire la faptul sesizării despre extragerile de lut de pe teritoriul fostei gunoști sau lutăriei, a fost informat despre efectuarea unei sesizări către Ministerul Ecologiei despre extragerile ilicite

de lut. Nu cunoaște și nu poate să spună dacă a parvenit un careva răspuns la sesizarea primarului adresată Ministrului Ecologic referitor la extragerile ilicite de pe teritoriul lutăriei.

Din declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond, rezultă, că a fost consilier în satul Roșietici din anul 2007 până în prezent. În anul 2017, la fel era consilier. În perioada lunii august 2017 nu a fost prezent la adunarea din satul Cenușa. În incinta primăriei a participat la o adunare a consilierilor, însă cine au fost prezenți nu-și amintește, adunarea în cadrul primăriei nu a fost protocolară, detalii despre extragerea lutului nu au fost discutate. Subiectul la această întrunire a fost drumul care urma să fie construit și despre faptul de unde să fie luate materiale de construcție, nu-și amintește dacă s-a discutat de unde să fie luată argila, nu s-a discutat atunci despre faptul că SRL „Nouconst” să extragă lut, iar în schimb să repare drumul. De pe teritoriul s.Cenușa a fost extras lut, însă în carieră nu a fost și personal nu a văzut, nu cunoaște dacă SRL „Nouconst” a făcut careva lucrări de reparație a drumurilor și amenajarea gunoiștii din s.Cenușa. În perioada lunii august 2017 nu a fost emisă decizie privind darea în arendă a lutăriei, subiectul dat nu cunoaște dacă a fost inclus în ordinea de zi la vre-o ședință. Bruma Vera era prezentă la adunarea care a avut loc la primărie, despre care a comunicat anterior, nu poate spune care drumuri au fost reparate, nu cunoaște dacă există vreo decizie a primarului de dare în folosință a lutăriei, s-a interesat în baza la care acte s-a extras argila, la care primarul a spus că a depus o interpellare la Ministerul Ecologiei referitor la faptul că se extrage ilegal argila, dar sesizarea dată personal nu a văzut-o /f.d.19-20 volumul III/.

Fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță martorul ***** a declarat, că el a întocmit procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.08.2017 și raportul cu privire la rezultatele controlului și raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile din 04.09.2017. Calculele privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului au fost întocmite de el și aceste calcule s-au bazat pe măsurările efectuate la fața locului cu reprezentantul Inspectoratului Ecologic Florești, unde a stabilit coordonatele punctelor unghiulare ale excavației de unde a fost extrasă argilă ilicit, ulterior prin intermediul tehnicii de calcul s-a calculat suprafața și volumul. Aceste calcule referitoare la prejudiciu au fost apreciate la data întocmirii raportului cu privire la prejudiciul, prețul unui metru cub de argilă a fost stabilit în baza informațiilor prezentate Agenției de către beneficiarii subsolului care exploatau zăcăminte de argilă, prețul era indicat în Nota informativă anexată la Raportul cu privire la mișcarea rezervelor prezentat anual de către beneficiari.

Din declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond, rezultă, că în perioada a.2010-2017 a activat în cadrul agenției în funcție de șef de direcție control biologic și supraveghere minereuri. În urma controlului desfășurat în s.Cenușa, ca urmare a solicitării Inspecției Ecologice Florești, care a constatat nemijlocit efectuarea lucrărilor de extragere a argilei din s.Cenușa, în rezultatul căreia s-a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție, în privința SRL „Nouconst”. SRL „Nouconst” nu avea atribuit în folosință pentru extragerea argilei nici un sector de subsol, nu avea perimetru minier și respectiv nu avea dreptul de a extrage argila din limitele sectorului respectiv. Solicitarea inspecției ecologice Florești a constatat în special stabilirea prejudiciului în rezultatul extragerii ilicite de argilă. La fața locului în teren a constatat că suprafața totală afectată de lucrări recente era de 1965 m², însă abatajul de argilă s-a constatat prezent doar pe suprafața de 1020 m², volumul de argilă extras a fost evaluat la 5100 m³. După care conform instrucțiunii nr.385 din 2004 a calculat prejudiciul cauzat mediului în rezultatul extragerii de argilă din s.Cenușa, care a constituit 453486 lei. Suprafețele respective au fost stabilite de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, în urma prelucrării datelor

prelevate în teren la fața locului pentru stabilirea coordonatelor fiecărui punct, unghiurilor al abatajului de argilă, a utilizat stația GPS Trimble R6, care avea buletinul de verificare metrologică valabil. Mărimea prejudiciului a fost stabilit având calitatea de inspector al Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale. A stabilit și volumul extras de SRL „Nouconst”, conform situației la ziua controlului care constituia 5100 m³, nu a solicitat informație cu referire dacă din cariera dată a fost extrasă argilă până la SRL „Nouconst”. În cadrul investigațiilor a stabilit doar volumul. Pentru a fi stabilită perioada de când a demarat lucru de sustragere a SRL „Nouconst” ar fi trebuit să asiste chiar din prima zi de când au început extragerile. 5100 m³ a constituit volumul extras din acea carieră. Referitor la recuperarea prejudiciului menționează că conform codului subsolului din 2009, intentarea acțiunilor privind recuperarea prejudiciilor cauzate mediului este de competența Ministerului Mediului. Agenția a informat Ministerul privind rezultatele controlului din s.Cenușa la data de 04.09.2017, în scopul recuperării prejudiciului respectiv, după acțiunile întreprinse de către Minister pe faptul dat, nu cunoaște nimic, i s-a solicitat de inspecția ecologică Florești, evaluarea prejudiciului dintr-o excavație minieră din sat.Cenușa, respectiv controlul l-a efectuat nu la SRL „Nouconst”, dar la excavația minieră. Astfel, prezența altor factori sau instituții la fața locului nu era necesară sau obligatorie. Prin noțiunea de „alți factori” s-a avut în vedere alte instituții inclusiv documentații, rezumându-se doar la solicitarea inspecției ecologice. Rezultatele controlului au fost expediate inspecției ecologice Florești, Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului și Procuraturii /f.d.60-61 volumul III/.

La fel, în ședința instanței de apel au fost cercetate probele solicitate de către participanții la proces, printre care:

- Volumul I: -raport în temeiul art.262 al.1 pct.4 și al.3 CPP din 12.10.2017 /f.d.7/,
- adresarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale către Procuratura R.Moldova nr.708/09 din 05.09.2017 /f.d.8/,
- proces-verbal de cercetare la fața locului din 16.08.2017 /f.d.9/,
- raport de evaluare a prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr.09-21-035 din 04.09.2017 /f.d.11/,
- adresarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale către Procuratura R. Moldova nr.705/09 din 04.09.2017 /f.d.12-13/,
- fișa persoanei juridice și datele referitoare la administratorul SC „Nouconst” SRL din cadrul ÎS „Cris Registru” /f.d.14-16/,
- autorizarea de construcție nr.1 din 21.09.2016 /f.d.28/,
- demersul primarului com.Roșietici Bruma Vera nr.184 din 01.03.2017 privind solicitarea de selectare și proiectarea unei gunoiști autorizate pentru satele comunei: Roșietici, Cenușa, Roșietici Vechi /f.d.29/,
- sesizarea Primarului com.Roșietici nr.238 din 30.03.2017 adresată Inspecției Ecologice Florești /f.d.30/
- proces-verbal cu privire la contravenție întocmit de inspectorul IE Florești, ***** V. în privința lui ***** , SC „Nouconst” SRL în baza art.119 al.1 Cod contravențional al RM, pentru încălcarea modului de protecție și de folosire a subsolului, la sesizarea primăriei com.Roșietici nr.238 din 30.03.2017 privind examinarea plângerii unui grup de cetățeni din s.Cenușa cu privire la extragerea lutului din fosta gunoiște și pentru amenajarea gunoiștii noi pentru localitatea s.Cenușa, conform demersului nr.184 din 01.03.2017, fiind constatat, că SRL „Nouconst” efectuează lucrări de reparație a traseului R18 Florești-Nicolaevca-Sîngerei, pentru amenajarea

gunoîstei din s.Cenuşa SRL „Nouconst” a efectuat lucrări de extragere a argilei, fără acordul IE Floreşti, fiind încălcat art.39 şi 72 Codul Subsolului, nr.3 din 02.02.2009 /f.d.31-32/,

- hotărârea nr.125 din 12.05.2017 pe cauza contravenţională în privinţa SC „Nouconst” SRL /f.d.33-34/,
- ordin de plată cu privire la achitarea a jumătate din amenda stabilită prin hotărârea contravenţională /f.d.34a-35/,
- răspunsul Inspecţiei Ecologice Floreşti nr.02 din 03.01.2018 la interpelarea nr.12/5812 din 27.12.2017 ofiţerului de urmărire penală /f.d.204/,
- nota informativă nr.34 din 14.04.2017, anexe cerere privind intentarea procedurii de executare, procesul-verbal din 13.04.2017 /f.d.205-211/,
- răspunsul Agenţiei de Geologie şi Resurse Minerale nr.706/09 din 04.09.2017 /f.d.212/,
- demersul deputatului Parlamentului RM, Groza S. adresată directorului CNA Zumbreanu B. nr.20 SG din 15.05.2018 /f.d.237-238/,
- răspunsul directorului CNA Zumbreanu B. la solicitarea nr.20 SG din 15.05.2018 deputatului R.Moldova, Groza S. /f.d.239/,
- Volumul II: - adresarea CNA nr.12/2294 din 25.05.2018 /f.d.1-3/,
- adresarea Primăriei com.Roşietici nr.77 din 25.01.2018 /f.d.13-14/,
- sesizarea Primăriei com.Roşietici nr.238 din 30.03.2017, nota informativă Inspecţiei Ecologice Floreşti, nr.24 din 18.04.2017 către Primarul com.Roşietici V.Bruma, lista reprezentanţilor Consiliului raional Floreşti şi lista reprezentanţilor SC „Nouconst” SRL /f.d.15-19/,
- hotărârea Judecătoriei Floreşti din 01.07.2015 emisă în cauza civilă nr.3-92/2015 din 01.07.2015 /f.d.20/,
- proces-verbal de cercetare la faţa locului din 18.05.2018, plaşa fotografică /f.d.22-26/,
- proces-verbal de cercetare la faţa locului din 18.05.2018, plaşa fotografică /f.d.27-32/,
- raport de analiză operaţională nr.20180161 din 21.06.2018 /f.d.35-54/,
- Volumul III: - declaraţiile martorului ***** depuse în instanţa de fond din care rezultă că a fost consilier în satul Roşietici de mai multe ori, inclusiv în anul 2017, la moment când Bruma Vera avea funcţia de primar. În luna august 2017 a participat la o întrunire care a avut loc între consilieri locali şi raionali, în calitate de locuitor. La acea întrunire a participat şi Bruma Vera, arhitectorul şef al raionului ***** , un reprezentant al SRL „Nouconst”. La acea întrunire s-a discutat despre lutul din lutărie şi anume reprezentantul SRL „Nouconst” a cerut acordul să i-a lut, iar în schimb s-a obligat să repare două străzi din sat, varianta albă, iar despre reparaţia gunoîstei nu ţine minte dacă s-a discutat. Locuitorii satului au fost de acord cu propunerea în cauză. La întrunirea dată a luat cuvânt reprezentantul SRL „Nouconst”, o persoană de la consiliul raional, despre Bruma Vera nu ţine minte dacă a comunicat ceva, nu a fost întocmit proces-verbal al şedinţei. SRL „Nouconst” au extras lut din lutăria din satul Cenuşa, însă cât şi cum nu cunoaşte, la fel a fost făcută şi o stradă, o decizie în acest sens nu a fost adoptată de către consiliu, nu-şi aduce aminte dacă Bruma Vera a dat acordul din partea ei în calitate de primar de a fi extras lutul, în privinţa documentelor nu-şi aminteşte să fi discutat, dar la moment când vor fi făcute calculele referitor la cantitatea de lut, oamenii au decis să fie reparate străzile şi să se primească diferenţa. A observat că s-au luat careva cantităţi de lut de la lutărie de către SRL „Nouconst”/f.d.18 volumul III/,
- declaraţiile martorului ***** depuse în instanţa de fond, din care rezultă, că a fost consilier în comuna Roşietici, inclusiv în perioada anului 2017. În luna august 2017 a fost prezent la adunarea între reprezentanţii SRL „Nouconst” şi reprezentanţii consiliului local şi raional, referitor la lutăria din s.Cenuşa. La întrunire erau persoane de la Consiliul raional pe care nu-i

cunoaște, din consilierii locali erau *****, *****. Bruma Vera nu a văzut dacă era prezentă. La acea întrunire s-a discutat referitor la faptul că firma dorea să extragă lut din lutărie, locuitorii prezenți și-au dat permisiunea să fie luat lutul în schimb să fie construit drumul de la Vărvăreuca până la Roșieticii Vechi. SRL „Nouconst” a promis locuitorilor că vor repara în varianta albă drumul, despre amenajarea gunoiștii nu-și amintește concret dacă a fost așa discuții, nu-și amintește dacă acea întrunire a fost protocolară. Nu cunoaște ce volum de lut a fost extras de către SRL „Nouconst”, însă cunoaște că a fost extras, decizie de dare în arendă a lutăriei nu a fost emisă. Nu cunoaște dacă primarul Bruma Vera a emis o dispoziție consilierilor cu privire la extragerea lutului. Personal nu a observat mijloace de transport care să transporte lutul, lutul s-a extras, dar nu a văzut acest fapt /f.d.21 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că a activat în funcție de consilier în comuna Roșietici, în perioada anilor 2015-2020. În perioada lunii august a participat la întrunirea dintre consilierii locali și raionali, cu privire la darea în arendă a lutăriei. La întrunirea dată a participat *****, *****, *****, de la Florești d-ul *****, reprezentanți de la întreprinderea pentru reparația drumurilor. A fost invitată la această întrunire de către primar, la întrunire s-a discutat despre faptul ca SRL „Nouconst” să i-a lut, iar în schimb să repare drumul. Agentul economic trebuia să i-a lut de la lutăria din sat.Cenușa. În legătură cu această solicitare, lumea a dat acordul, trebuia să repare o porțiune de drum. Despre repararea gunoiștii nu-și amintește dacă a fost discutat, gunoiștea nu a fost reparată, însă porțiunea de drum a fost reparată, nu cunoaște dacă această întrunire a fost protocolară, nu s-a solicitat ca să fie emisă o recipisă de locatari în scris privind acordul la extragerea argilei. Privind darea în folosință a lutăriei agentului economic nu a fost pus în discuție la vreo ședință și nici decizie pe acest fapt nu a fost emisă, extragere de argilă s-a făcut, personal a văzut, dar în ce cantitate nu cunoaște. La întrunirea care a avut loc nu-și amintește dacă Bruma Vera a luat cuvântul, din lutărie se mai extrăgea lut pentru construcția caselor de către cetățeni, se observa faptul extragerii a unei cantități mai mari de lut, față de cum a fost anterior, nu cunoaște dacă primarul a emis vreo dispoziție referitor la darea în folosință a lutăriei /f.d.22 volumul III /,

-cerere de chemare în judecată înaintată de Inspectoratul pentru Protecția Mediului împotriva SRL „Nouconst” din 05.08.2021 /f.d.24-32 volumul III/,

-răspuns cu privire la rezultatele examinării plângerii grupului de cetățeni din ***** /f.d.33 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că referitor la sectorul de drum R18 a avut probleme, cărui i se mai spune „scala hulubului”, a fost alocată o sumă de bani pentru sectorul de drum, nu doar pentru sectorul „scala hulubului”, dar pentru tot sectorul de drum, la care au fost alocate 48 000 000 lei, la început au avut un alt agent economic al acestui sector de drum, care a încasat 4 000 000 lei, care la început a făcut câte ceva, apoi au plecat, a fost anunțată licitație la care a venit alt agent economic SRL „Nouconst”, acest sector de drum nu este în gestiunea drumului public, dar regional și licitația nu a fost făcută de Consiliul raional, dar de Guvern. S-au pornit lucrările, agentul economic pe parcursul unui an și jumătate nu a făcut aproape nimic, drumul se afla într-o stare foarte rea, mai ales după ploaie, mai nici un transport nu putea să se deplaseze, fapt care a dus la revolta cetățenilor din satele din apropiere. Acel sector de drum a fost blocat de aproximativ 2-3 ori, a avut mai multe delegații a satelor Ciutulești, Ștefănești, Nicolaevca, pentru a se implica și de a lua careva măsuri ca agentul economic să-și onoreze obligațiunile. A avut ședința de lucru la Consiliul raional, unde au fost invitați agentul economic, responsabilul tehnic al aceluia sector, vice-președintele raionului, responsabilul șeful secției al construcției, arhitectorul șef, ecologia și șeful inspectoratului

ecologic și primarul comunei Roșietici. În timpul lucrului comisiei a apărut o problemă pe care nu o putea hotărî. Agentul economic nu putea găsi argilă care trebuia să ridice stratul de drum mai sus, s-a discutat mai multe variante, unele din ele nu puteau fi realizate, cineva a propus că se poate lua lutul construit de fabrica de zahar și a fost depozitat în lutăria s.Cenușa, numai s-a discutat la acea ședință, dar nu s-a luat nici o decizie. La ședință s-a hotărât să meargă în teritoriu, cu toată echipa la fața locului pentru a putea lua o decizie, dacă se poate sau nu și dacă este posibil de extras sau nu, dar ce a fost în teritoriu la fața locului nu cunoaște din motiv că nu a fost și nici unde se află acea groapă nu cunoaște. Soluția finală a fost, s-a luat din depozitul acela de pământ și s-a făcut drumul. Drumul este făcut și până la ziua de azi circulă toate satele pe el și s-a închis problema cu drumul. Nu cunoaște dacă a fost încheiat contract, din câte cunoaște agentul economic a amenajat gunoiștea și s-a reparat două sectoare de drum, nu cunoaște dacă Consiliul Local a emis careva decizii de dare în folosință a terenului agentului economic, nu a dat careva indicații verbale sau scrise primarului comunei Roșietici de a extrage argila din s.Roșietici, nu cunoaște cine a propus la ședință extragerea argilei, cunoaște că s-a solicitat un acord de la ecologie. Consideră că nimeni nu cunoaște care a fost cantitatea de argilă extrasă/f.d.43-44 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că a activat în funcție de consilier în comuna Roșietici, posibil din 2007. În perioada a.2017-2018, a activat în calitate de consilier, în acea perioadă era primar Bruma Vera. La întrunirile din teritoriu lutăriei din sat.Cenușa nu a participat. Din auzite cunoaște despre faptul extragerii argilei, dar cine a făcut extragerea nu cunoaște. La careva ședințe al consiliului local nu s-a discutat despre extragerea argilei, despre careva contracte încheiate între primărie și SRL „Nouconst”, la fel nu cunoaște perioada în care s-a făcut extragerea argilei, nu a fost prezentă la lutărie. În urma discuțiilor cu locuitorii nu a aflat cu ce scop s-a efectuat extragerea argilei, la consiliul local nu s-au adoptat decizii cu privire la darea în folosință a terenului unde se află lutăria din s.Cenușa /f.d.47 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că activează șef al secției construcției gospodăriei comunale și drumuri. În perioada a.2017 activa tot în această funcție. În vara a.2017 a participat la trei ședințe legate de reparația drumului R18. Una dintre ele a avut loc la casa de cultură din localitatea satului Cenușa și a doua la lutărie, la care se mai spune „la gunoiște”, la toate ședințele au participat un șir de consilieri și mai mulți locuitori ai satului. Din conducerea raională a participat ***** , ultimul și reprezentantul SRL „Nouconst”, însă nu la toate ședințele, doar la lutărie a fost prezent. La întrunirea care a avut loc cu reprezentantul SRL „Nouconst” și cetățeni s-a discutat mai multe teme, dar într-un final s-a propus să se i-a argilă din depozitul fabricii de zahăr, iar consilierii și cetățenii au cerut în schimbul argilei de a se construi două drumuri din s.Cenușa, a mai fost propunerea de lichidare a gunoiștii din sat, dar după mai multe dezbateri au hotărât să repare două drumuri, la ședințe a participat pentru consultație publică. La întrunire primarul nu și-a dat acordul cu privire la extragerea argilei. Ședințele de la casa de cultură și de la lutărie nu-și amintește să fi fost protocolare. La aceste întruniri s-a discutat despre repararea drumului R18, inițial a câștigat licitația de reparație un alt antreprenor, care a făcut un dezastru și doar a creat probleme. În urma lucrărilor care au fost inițiate s-au blocat drumurile de 2-3 ori. Problema discutată la întrunirile de la lutărie a fost despre necesitatea argilei la repararea drumului, inițial în proiect era stipulată cariera de la Florești, care nu mai activa deoarece era licența expirată, iar proiectul era sub pericol de neexecutare. SRL „Nouconst” au extras argilă, dar nu cunoaște care este volumul. Careva decizii adoptate de consiliul cu privire la extragerea argilei de către SRL „Nouconst” nu

cunoaște dacă au fost. Careva contracte încheiate cu privire la extragerea argilei și repararea drumului nu cunoaște dacă au fost și nici careva acte cu referire la această întrebare personal nu a avizat. În incinta consiliului raional s-a discutat întrebarea ce ține de construcția drumului R18. La una din ședințele operative a conducerii raionale s-a discutat în perioada litigiului dintre agenții economici, s-a mai discutat în cadrul consiliului raional despre amenajarea gunoiștii, unde a fost prezentă și d-na primar /f.d.48 volumul III/

-declarațiile martorului *****i ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că activează la administrația de stat al drumurilor din anul 2001 și până în prezent. Deține funcția de consultant servicii supraveghere, atribuțiile sale de serviciu sunt raioanele Soroca, Florești, Soldănești, lucrări ce țin de întreținerea drumurilor, tot ce ține de reparare, semnează și vizează. În anul 2014 a fost proiect de reparare a drumului R18, de către întreprinderea „Astral Proiect” SRL, după prima licitație învingător la implementarea acestui proiect a fost întreprinderea „Litarcom” SRL, au început reparația în septembrie 2014, conform proiectului, după lucrările de decapări, au început să transporte argila pentru drum, s-a început cu cariera de la fabrica de sticlă Florești. Conform proiectului s-a lucrat aproximativ 10 zile, s-a făcut 600-700 m. și s-a pus argila cu grosimea de 50 cm. De către inspecția ecologică au fost stopate lucrările de extragere a argilei, deoarece fabrica de sticlă nu avea licență. În proiect a fost coordonat cu fabrica de sticlă de a primi acest lut, dar tot timpul se executa lucrări de reparație a drumului Chișinău-Soroca și a fost transportată și acolo argila, văzând cum mașinile transportau. Stopându-se proiectul pe acel segment, pentru că nu aveau argilă, „Litarcom” SRL a dus tratative cu primăria s.Ciutulești și s.Cenușa și s-a transportat argilă și de la cariera s.Stefănești și de la Cenușa, nu duce evidența din care carieră se extrage, doar are nevoie de materiale certificate. Argila trebuia să fie certificată, să fie dusă la laborator și să fie verificată dacă corespunde proiectului, această întreprindere neavând toate mecanismele de nivelare, compactare a pământului. În perioada de toamnă-iarnă toată această argilă a fost supraîncărcată cu apă și în primăvară era imposibil de circulat cu așa traseu. Întreprinderea nu a întreprins măsuri și în primăvara 2015 s-a reziliat contractul de licitație. În acel timp administrația a invitat proiectantul și a făcut modificări în proiect, trebuia de înlăturat de pe traseu și să fie posibil să circule transportul. După a doua licitație a devenit învingător SRL „Nouconst”, a dus tratative cu Primăria Roșietici și cu cariera de la Ștefănești. A fost organizată o ședință cu locuitorii sat.Cenușa în preajma gunoiștii din sat.Cenușa, la care locuitorii au rugat întreprinderea să le repare niște segmente de drum din s.Cenușa în schimbul adâncirii gunoiștii și extrasera argilei lucrând așa aproximativ 2-3 zile, nu-și amintește când a avut loc ședința, dar au participat locatarii, consilierii locali, șeful secției construcții, gospodăriei comunale Florești, reprezentanții antreprenorului, personal nu a stat în echipă cu membrii. Au mai fost reprezentanții ecologiei, nu cunoaște dacă a fost *****i, Bruma Vera era prezentă, ședința a avut loc în câmp, la aer liber, se discuta să se deplaseze să întocmească proces verbal, mai departe nu a participat. Soluția adoptată în câmp a fost amenajarea gunoiștii. Cunoaște că segmentele de drum au fost reparate, dar ce ține de gunoiște nu cunoaște dacă a fost amenajată. La careva întruniri în cadrul consiliului raional nu a participat, se petreceau fără dânsul. Inspecția Ecologică a stopat lucrările, în pofida faptului că și cu inspecția ecologică au fost duse aceste tratative și din start nu au comunicat că este interzis. Sosind vara, argila transportată de „Litarcom” s-a uscat, a fost dusă la laborator, avizul fiind pozitiv, la folosirea argilei, suplimentar s-au săpat niște canale de evacuare a apei din țava drumului, care erau incluse conform proiectului, terasamentul a fost finalizat, s-au început lucrările de nisip, beton, asfalt, motivele interzicerii extragerii în continuare a argilei de către inspecția ecologică, a fost din motiv că cetățenii comunicau că mașinile fac praf, cunoaște că în total s-a extras 6800 m3 de argilă. La

controlul lucrărilor nu-și amintește dacă a participat, nu cunoaște dacă consiliul local Roșietici a adoptat careva decizii cu privire la amenajarea gunoiștii. În perioada lucrărilor de extragere a argilei nu cunoaște dacă Bruma Vera s-a adresat cu careva proiecte de amenajare a gunoiștii, nu a văzut dispoziție de permisiune a excavării de primarul în cauză. Avea statut de supraveghetor a lucrărilor antreprenorilor. Marfa de supraveghere a activității antreprenorilor era și tehnic și a documentelor, dar mai participa și geodezist, i se prezentau facturile pe materiale și cantitatea, dar nu era scris din care carieră provine materialul. Antreprenorul nu i-a comunicat că li s-a dat un document de excavare, când s-a făcut al doilea proiect nu a fost coordonat cu dânsul. În proiectul nr.2 era indicată excavarea argilei din cariera Ștefănești. Nu era scris concret câți cm trebuia ridicat drumul și geodezistul a calculat cantitatea de argilă. În proiect era scris volumul de 6800 m³. În proiectul nr.2 nu era indicat concret cariera, era indicat doar cariera Ștefănești și alte cariere. Din zona drumului aveau dreptul să extragă materiale, li se mai spune „loc de împrumut”, prin noțiunea de alte cariere se are în vedere zona drumului, ea se extinde de la tulpina pomului încă 2 m. Plângerea către antreprenori nu a văzut-o și nici decizia de încetare a lucrului. În a.2018 a fost invitat la Bălți, în cadrul audierii pe dosar a aflat despre suspendarea lucrărilor, nu-și amintește dacă a văzut plângerea cetățenilor și nici dispoziția de suspendare, dacă în câmp Bruma Vera a comunicat despre extragerea argilei și de gunoiște. Lucrările de către „Litarcom” au fost făcute până la 5% calitative, în total nu-și amintește volumul lucrărilor executate, „Litarcom” a lucrat pe porțiuni de drum 5 luni, nu-și amintește SRL „Nouconst” ce lucrări au efectuat în termen de 3 zile. „Litarcom” nu cunoaște dacă a extras lut din carieră din s.Cenușa/f.d.53-56 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că în perioada a.2017 a activat în calitate de administrator al SRL „Nouconst”, compania ocupându-se de construcția și reconstrucția drumurilor. SRL „Nouconst” la moment nu mai deține statut de fondator al SRL „Nouconst”, administrator este *****. În perioada a.2016 a fost câștigător la licitația pentru construcția drumului R18, organizată de Administrația de Stat a Drumurilor. Contractul a fost semnat în luna octombrie, era planificat aproximativ de un milion lei pentru reparația drumului. Lucrările constau în lucrări de terasament, lucrări de fundație, piatră sporită, nisip și prundiș și îmbrăcăminte rutieră, care era din două straturi. Conform contractului pe care l-au încheiat și conform proiectului era prevăzută extragerea argilei de la fabrica de sticlă din Florești. Beneficiarul le-au explicat că cariera dată era deja închisă și nu mai are autorizație de funcționare și la insistența conducerii raionale de a iniția lucrările, au comunicat că nu au de unde lua lutul necesar pentru lucrările de terasament, era vorba de 5000 m³, în devizul de cheltuieli nu era inclus lutul. La excavarea lutului nu era necesară autorizație, la una din ședințele convocate era prezent d-ul ***** , care era responsabilul tehnic, d-ul ***** , el și managerul de proiect și primarul Bruma Vera, unde s-au dat indicații de a rezolva problema lutului, deoarece conform documentației de proiect, lutul era un material local, nu avea preț în documentația de proiect, trebuia să-l sape și să-l transporte. S-a convenit de comun acord să fie valorificat acest lut dintr-o gunoiște a sat.Cenușa sau Roșietici. Nu-și amintește dacă anume Bruma Vera le-au permis să extragă lutul, dar indicația a fost clară. Sub pretextul amenajării gunoiștii, lutul suplimentar trebuia să-l utilizeze în construcția drumului, tot sub acest pretext s-au angajat de a construi aproximativ 3 porțiuni de drum din satul primarului, la întrunire consilierii, d-na Bruma Vera le-a comunicat că se va adresa la inspecția ecologică, cu proiect pentru a permite amenajarea gunoiștii, reprezentantul inspecției ecologice tot se afla la acea întrunire și era la curent. Către întreprinderea lor Bruma Vera nu s-a adresat pentru a amenaja gunoistea cu proiect în formă scrisă, verbal s-a discutat cu Bruma Vera cu privire la amenajarea gunoiștii și au solicitat ca să

vină cu un demers către ei, au fost asigurați din partea lui Bruma Vera cu privire la amenajarea gunoiștii. La extragerea argilei, au fost amenajate drumurile din sat și li s-au comunicat că acest lucru trebuiau să-l efectueze „Litarcom”, dar ei nu și-au onorat obligațiunile. Bruma Vera nu le-a înmănat nici un act, în sensul confirmării dreptului extragerii argilei. Bruma Vera a participat doar la o ședință. La ședință nu au fost ghidați de inspecția ecologică Florești, cum se amenajează gunoiștea. Lucrările de amenajare și de extragere a argilei au fost în perioada lunilor aprilie-mai 2017. Nu le-au fost eliberate facturi pentru transportarea lutului de la un punct la altul. Lucrările efectuate se predau pe bază de măsurări topometrice cu întocmirea proceselor-verbale ce devin ascunse. Organului de supraveghere i-au prezentat acte lunar, procese-verbale de execuție a lucrărilor ce devin ascunse, măsurători topo și încercări de laborator. Cantitatea de lut extrasă este contabilizată în măsurări topo, documentar nu a fost contabilizată cantitatea lutului, și-au onorat obligațiunile de antreprenor și au inițiat lucrările de amenajare a gunoiștii, au lucrat aproximativ 3 zile, au făcut amenajarea, au transportat aproximativ 5-10 mașini de lut și a treia zi sub pretextul gălăgiei sătenilor, la fața locului au venit reprezentanții inspectoratului ecologic. Chiar dacă le-au fost explicate și le-a prezentat toată documentația, au fost amendați cu 10000 lei și le-au fost interzisă extragerea lutului. Nu au contestat procesul-verbal cu privire la contravenție, din motiv că juriștii le-au comunicat că există încălcări, până a începe lucrările la acest proiect, au fost licitații în anul 2015 și a fost câștigător „Litarcom”, care trebuiau să execute aceleași lucrări, dar neexecutându-se au intrat în litigiu cu Administrația de Stat a Drumurilor, au reușit totuși să aducă la șantier practic cantitatea necesară de lut, pentru execuția lucrărilor de terasament, după care li s-au interzis extragerea lutului din carieră și au purces la strângerea lutului care era supraumezit, care l-au păstrat în grămadă, pe care l-a uscat și l-au folosit pentru execuția lucrărilor conform proiectului. În restul lucrărilor de fundație și îmbrăcăminte rutieră nu au avut probleme, li s-au dat asigurări verbale, li se spunea că totul va fi bine în ședința consiliului raional. La întâlnirea cu consilierii locali nu a mai participat și la începerea lucrărilor tot nu a participat, fiind reprezentantul său, rezolvarea problemei cu lutul a fost la indicația președintelui raional, iar referitor la asigurări nu-și amintește dacă au fost date de Bruma Vera /f.d.62-64 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că la SRL „Nouconst” a activat, la moment activează în calitate de inginer responsabil pe regiunea nord. În perioada a.2016-2017 era necesitate de argilă, a fost la ședința consiliului raional, la care au participat pompierii, d-ul ***** , d-na primar, președintele raionului, nu-și amintește dacă Bruma Vera a solicitat de la președintele raionului careva permisiune. Prima întrebare a fost de unde să se extragă argila, s-a decis să amenajeze gunoiștea la d-na primar în comună, la care au început lucrările de amenajare a gunoiștii și s-au făcut drumurile. Când au început să extragă argila, aproximativ 10-15 mașini, s-a început cearta. S-a stopat extragerea din motiv că s-a iscat conflict. Stoparea lucrării de excavare a avut loc a doua zi după amenajare, în ziua când a început excavarea s-a stopat lucrările. Lucrările au fost stopate de consilierii locali, la fața locului erau organe de control, dar personal nu a fost, au efectuat lucrările, dar s-a folosit materialul de pe acostament, care a fost adus de altă companie. Primarul sat.Cenușa d-na Bruma Vera nu-și amintește dacă a făcut sesizare oficială la inspecția ecologică, cunoaște numai că s-a vorbit. Către agenția lor s-a făcut o adresare, dar nu cunoaște dacă s-a făcut demers în scris. Când a sosit Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, nu a fost la fața locului. În urma verificării, își amintește că se zicea că s-a extras mai mult de 10-15 camioane, dar concret nu-și amintește cât. Întreprinderea a fost amendată pentru extragerea argilei. Au extras argila cu acordul primarului, președintelui raionului, ecologiei și d-ul *****. Referitor la faptul cine a venit cu propunere

asupra extragerii argilei nu-si amintește, acordul respectiv nu cunoaște dacă a fost reflectat într-o decizie a primarului, cunoaște numai că s-a făcut ședință, decizia agenției prin care li s-au imputat un volum mai mare de argilă, nu cunoaște de ce nu a fost contestată. Pe marginea acțiunii din teritoriu, reprezentantului inspecției ecologice nu a dat careva explicații. În timp ce se lucra pe șantier, a fost vizitat de *****, unde s-a făcut ședința la consiliul raional și la primăria Cenușa, argila era, dar umedă și pentru a nu stopa lucrările, s-a luat decizia să amenajeze gunoiștea și să i-a argilă cât va fi necesar, care era cantitatea necesară nu cunoaște. La ședința care a avut loc la primărie a asistat până la sfârșit, însă din câte își amintește s-a iscat o ceartă. La ședință nu s-a întocmit nici un act, la cât timp au început lucrările de amenajare a gunoiștii și extragere a argilei după ședință nu cunoaște. Comunică că era responsabil de șantier, nu era responsabil de supravegherea a cantității de argilă, era geodezist, nu cunoaște ce cantitate urma să fie înlocuită. Excavarea argilei s-a făcut la dispoziția sa, după ce l-a sunat cineva, dar nu-și amintește cine ***** sau *****, nu-și amintește dacă a întrebat dacă sunt careva acte care permit excavarea argilei. La fel nu-și amintește dacă a întrebat dacă va fi protejat în cazul în care nu există careva acte permissive de extragere a argilei /f.d.67-68 volumul III/,

-declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond din care rezultă, că la SRL „Nouconst”, a activat din a.2011-2020. În perioada a.2016-2017 a activat în funcție de maestru, a fost responsabil de derularea lucrărilor și primirea materialelor de construcție. Lucrări de reparație a drumului R18 s-au efectuat, s-a reparat 3,600 km. Materialele folosite la reparația drumului au fost pietriș și lutul, pe care l-a folosit de la prima întreprindere. În afară de lutul care era pe acostament, s-a adus lut din sat.Cenușa, la fața locului de unde s-a extras argila în sat.Cenușa a fost prezent, acel loc de unde s-a extras argila în s.Cenușa nu reprezintă carieră, doar era o gunoiște. La negocierile privind permisiunea extragerii argilei din acel loc nu a participat, indicația de a extrage argilă din acel loc a fost de la *****, de la d-ul *****, nu a solicitat acte care permite extragerea argilei. Lucrări de amenajare a gunoiștii au fost făcute de întreprindere, au îndreptat drumul și au amenajat gunoiștea. Întreprinderea lor au reparat în satul Cenușa două porțiuni de drum, în varianta albă. La reparația acestor porțiuni de drum au folosit pietriș de la Ștefănești. Nu cunoaște dacă primăria a perfectat actele necesare pentru amenajarea gunoiștii. Când s-a efectuat lucrul în teritoriu nu a cunoscut-o pe Bruma Vera și nici nu a discutat cu ea, s-au extras aproximativ 4-5 mașini-camioane în total 14 tone. Încetarea excavării a avut loc în urma gălăgiei din partea cetățenilor din sat, personal la fața locului nu a fost, nu-și amintește dacă la fața locului au fost careva organe de resort, a fost telefonat de o persoană care încărcă mașina și i-a fost comunicat să stopeze încărcarea /f.d.69 volumul III/.

În sensul invocat de acuzare potrivit învinuirii aduse, Colegiul penal consideră că acuzarea nu a probat fapta incriminată inculpatei, învinuirea fiind bazată în această latură numai pe presupuneri, care nu și-au găsit confirmare în ședința judiciară, probele acuzării fiind considerate nerelevante și nu demonstrează existența infracțiunii incriminate și că inculpata Bruma Vera a comis faptele incriminate.

Mai mult, Colegiul penal conchide că acuzarea a adus o învinuire neclară și incertă inculpatei Bruma Vera, nefiind indicată concret data comiterii infracțiunii, ultima fiind învinuită că în perioada lunilor martie și aprilie anul 2017, care este o perioadă presupusă, în baza unui acord verbal, a permis SRL „Nouconst” extragerea neautorizată a argilei, mai ales că din scrisoarea adresată de Bruma Vera se dovedește că anume că ultima a sesizat despre extragerea argilei.

În urma audierii participanților la proces și cercetării probelor propuse de acuzare și apărare, Colegiul penal consideră că nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare a inculpaților

probele invocate de procuror că dovedesc vina inculpatei în faptele incriminate, deoarece probele cercetate tocmai că confirmă inexistența faptei infracțiunii, și respectiv nevinovăția penală a inculpatei în faptele incriminate și la caz nu s-a demonstrat acuzarea adusă, astfel soluția instanței de apel este de respingere a apelului declarat de procuror, cu menținerea sentinței instanței de achitare în baza art.390 al.1 p.1 CPP RM din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii incriminate în acțiunile inculpatei prevăzute de art.329 al.1 Cod Penal al RM.

Astfel, potrivit art.art.8 alin.(3), 24 alin.(2), 66 alin.(2), 281, 296, 325 alin.(1), 384 alin.(3), 389 alin.(2) Cod de procedură penală, formularea învinuirii trebuie să cuprindă indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei. Inculpatul are dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuितului, învinuitului, inculpatului. Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La adoptarea soluției Colegiul penal operează cu prevederile art.14 al.1 CP RM, potrivit căruia se indică, că infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.

Instanța de apel ține cont și de prevederile art.15 al.1 CP RM, potrivit căruia se reglementează, că gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Colegiul penal menționează și prevederile art.52 al.1 și al.2, care stabilesc, că se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă, totodată componenta infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.

Conform dispoziției art.329 al.1 Cod penal, prin neglijența în serviciu urmează de înțeles neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Prin acțiunea sau inacțiunea de neîndeplinire sau îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu urmează de înțeles asemenea acțiuni care făptuitorul fie nu realizează în genere ceea ce-i revine potrivit competenței de serviciu, fie își îndeplinește obligațiile de serviciu de o manieră necorespunzătoare (adică, la momentul nepotrivit, în volum incomplet, într-un mod inexact, necalitativ etc.

În legătură cu aceasta, în procesul de calificare a faptei întâi de toate urmează a fi stabilite - în baza legilor, altor acte normative, ordinelor, instrucțiunilor etc. - obligațiile care îi reveneau făptuitorului, sarcinile concrete pe care urma să le îndeplinească acesta.

În niciun caz nu pot fi considerate suficiente afirmațiile abstracte privind o oarecare neglijență în serviciu din partea făptuitorului, privind lipsa unui control adecvat din partea acestuia asupra comportamentului altor persoane, privind lipsa de atenție, diligență, prudență, vigilență etc. din partea făptuitorului. În alt context, cauzele subiective ale neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu: a) atitudinea neglijentă față de

obligațiile de serviciu; b) atitudinea neconștiințioasă față de obligațiile de serviciu, aceste cauze au un caracter alternativ, în același timp, lista lor este exhaustivă.

În sensul dat, numărarea simplă a atribuțiilor și prevederilor stipulate în art.14 al.2 lit.b,c,d,e,f,h, art.29, art.73 al.1 și 2, art.77 al.3 al Legii privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006, a art.art. 71,73 Cod Funciar al RM, art.18 din Legea nr.1347 din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere, art.art16,18, 22,24,35,59 din Codul Subsolului al RM, care în mare parte nici nu țin nemijlocit de atribuțiile primarului, nu demonstrează că fapta incriminată inculpatei a avut loc, precum și respectiv că a fost comisă de inculpată.

Anume că martorii ***** și ***** au declarat că Bruma Vera nu a dat acordul pentru extragerea argilei, fiind împotriva, ceilalți martori audiați declarând că nu cunosc dacă Bruma Vera a permis extragerea argilei.

Totodată reprezentantul părții vătămate Pșenicinii Igor a menționat despre sesizarea primarului Bruma Vera către Inspectoria Ecologică Florești despre extragerea argilei în satul Cenușa, fiind solicitată întreprinderea măsurilor de soluționare a problemei.

Aceste momente au fost susținute și de reprezentantul Oleinic Victor, care a declarat că susține sentința de achitare adoptată pe caz în privința inculpatei, anume Bruma Vera a anunțat Inspectoratul Ecologic de Stat despre extragerea argilei, totodată că nu sunt careva pretenții față de Bruma Vera.

Suplimentar, Colegiul penal constată că martorii acuzării audiați în procedura de judecare a apelului, nu au făcut declarații care ar putea fi calificate drept susceptibile să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatei.

Astfel, fiind audiat în ședința instanței de apel în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță martorul ***** a declarat, că la data de 30.03.2017 către Inspectoratul Ecologic Florești a parvenit sesizarea primarului com.Roșietici d-na Bruma Vera, în care invocă că la locul gunoștei a avut loc extragere de argilă pentru construcția drumului R18, lucrările de extragere după constatare s-au efectuat de către SRL „Nouconst” care efectua reparația drumului R18. La data de 10.10.2017 concomitent cu AGRM, Inspectoria Ecologică Florești a întocmit actul de control nr.105709. Prescripția din actul de control, actul de control din 10.10.2017, au fost date pe SRL „Nouconst” și nu pe Primăria Roșietici, în prescripții era indicată sistarea activității de extragere a argilei.

La fel, martorul ***** a declarat, că nu cunoaște dacă d-na primar a semnat o careva dispoziție în scris cu acordarea permisiunii camioanelor companiei SRL „Nouconst” pentru extragerea argilei, la fel că primarul nu a fost de acord cu extragerea argilei, un acord scris de la d-na primar în privința extragerii argilei nu a văzut și nici verbal nu a auzit.

Martorul ***** a declarat că nu a văzut nici un act prin care să fie acordat accesul spre lutărie a întreprinderii care s-a ocupat de construcția drumului, nu a văzut o careva adresare a d-nei primar către Ministerul Ecologic cu privire la faptul sesizării despre extragerile de lut de pe teritoriul fostei gunoști sau lutăriei, a fost informat despre efectuarea unei sesizări către Ministerul Ecologiei despre extragerile ilicite de lut. Nu cunoaște și nu poate să spună dacă a parvenit un careva răspuns la sesizarea primarului adresată Ministrului Ecologic referitor la extragerile ilicite de pe teritoriul lutăriei.

Martorul ***** a declarat, că el a întocmit procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.08.2017 și raportul cu privire la rezultatele controlului și raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile din 04.09.2017.

Colegiul penal, în urma audierii martorilor, conchide că din aceste declarații nu rezultă nici într-un mod că primarul Bruma Vera a permis extragerea argilei, anume că din declarațiile martorilor reiese că Bruma Vera nu era de acord cu extragerea argilei.

Colegiul penal ține să menționeze și faptul, că toate că procurorul în apelul declarat indică la declarațiile martorilor și probele scrise, din aceste mijloace de probă nu se constată existența infracțiunii incriminate, dar anume că se constată întreprinderea măsurilor din partea lui Bruma Vera, sesizând IE Florești despre extragerea argilei în satul Cenușa, fapt ce rezultă clar din înscrisul anexat la f.d.30 volumul 1.

Astfel, potrivit sesizării primarului comunei Roșietici, Bruma Vera, nr.238 din 30.03.2017 adresată către Inspecția Ecologică Florești, d-lui ***** se confirmă faptul, că Primăria comunei Roșietici a informat că în baza demersului nr.184 din 01.03.2017 primăria a solicitat selectarea și proiectarea unei gunoști autorizate pentru satele comunei, totodată a adus la cunoștință că în s.Cenușa, la locul actualei gunoști neautorizate (la lutărie), are loc extragerea argilei pentru construcția drumului național R-18. La solicitarea unui grup de locuitori ai satului Cenușa, roagă Inspecția Ecologică Florești să întreprindă măsurile necesare în soluționarea acestei probleme/f.d.30 volumul I/.

În sensul dat, nu poate fi aplicat art.329 alin. (1) Cod penal în cazul în care oricare alte cauze stau la baza unei învinuiri în neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu, mai ales că nu este specificat în învinuire care anume normă referitoare la funcțiile de bază, deținute în exercițiul funcțiunii de către Bruma Vera ar fi fost încălcată de inculpată și în ce anume s-a rezumat această încălcare.

Colegiul penal ține să menționeze și faptul că învinuirea înaintată la caz este bazată pe o apreciere eronată a atribuțiilor funcționale care îi revin nemijlocit primarului, conform competențelor legale, totodată partea acuzării nu a indicat norma legală nemijlocită care ar fi fost încălcată de către inculpate și care ar constitui infracțiune, în exercitarea funcției de primar al satului comunei Roșietici raionul Florești, cu atât mai mult, s-a dat o interpretare eronată față de acțiunile nemijlocit incriminate inculpatei.

Astfel, acuzarea eronată a considerat că primarul Bruma Vera a admis neglijență în serviciu, fără specificare clară dacă a neîndeplinit sau a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu, nefiind specificat prin ce anume s-au manifestat acțiunile lui Bruma Vera de îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, prin ignorarea și nerespectarea prevederilor legilor, ținând cont de incriminarea unor acțiuni improprii primarului, de altfel acțiuni care au fost combătute ca urmare a relatărilor martorilor, a reprezentanților părților vătămate, cât și a înscrisurilor administrate de organul de urmărire penală.

Anume că scrisoarea adresată de Bruma Vera privind luarea măsurilor ce ține de extragerea argilei dovedește cert, că Bruma Vera a reacționat imediat ce a constatat extragerea neautorizată a argilei de pe terenul situate în extravilanul localității Cenușa comuna Roșietici raionul Florești, și astfel nu se constată existența unei infracțiuni.

De asemenea, nu s-a confirmat cauzarea unui prejudiciu în mărimea invocată de acuzare în sumă de 453486 lei anume în rezultatul acțiunilor inculpatei, în sensul dat nefiind pretenții din partea părții vătămate nemijlocit față de inculpată, fapt ce rezultă clar din declarațiile reprezentantului părții vătămate date în cadrul ședinței de judecată.

Respectiv, la caz nu persistă atât fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, cât și legătura cauzală dintre acestea.

Astfel, Colegiul penal ajunge la concluzia că în cazul dat concret, nu se constată faptul infracțiunii incriminate prevăzute de art.329 al.1 Cod Penal al RM.

Principiul prezumției de nevinovăție reprezintă o regulă de bază a procesului penal și unul din drepturile fundamentale ale omului. Acest fapt explică înscrierea prezumției de vinovăție în numeroasele documente de drept internațional în care se consacră drepturi fundamentale ale persoanei.

Pedepsirea oricărei persoane pentru o faptă penală se poate realiza doar în baza unor informații certe și veridice despre vinovăția ei, neadmițându-se presupunerile sau probele afectate de incertitudine. Legiuitorul stabilind chiar interpretarea dubiilor în favoarea bănuțului, învinuțului, inculpatului.

Chiar în cazul aprecierii probelor, orice informație, în baza căreia se pot trage două sau mai multe concluzii opuse (în sensul apărării sau acuzării) despre aceeași circumstanță, arată imposibilitatea punerii acesteia în baza unei sentințe de condamnare.

Colegiul penal atestă că, conform art.8 al.(1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă, mai mult ca atât nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

La fel, conform art.389 al.(1) Cod procedură penală, sentința de condamnare poate fi adoptată numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar îndoielile care nu pot fi înlăturate, trebuie să fie interpretate în favoarea inculpatului.

Ținând cont de faptul că instanța judecătorească nu exprimă alte interese decât interesele legii și nu este în drept să completeze învinuirea adusă cu circumstanțe care ar justifica-o și ar agrava situația inculpaților, totodată concluziile despre vinovăția persoanei nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile se interpretează doar în favoarea inculpatului, Colegiul penal constată necesitatea respingerii apelului declarant de procuror, cu menținerea sentinței de achitare adoptate în privința inculpatei Bruma Vera în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 al.1 Cod Penal al RM.

În sensul respectiv Colegiul penal se conduce de prevederile art.390 al.(1) pct.1) CPP RM, potrivit căruia se reglementează, că sentința de achitare se adoptă dacă: 1) nu s-a constat existența infracțiunii.

Or, atunci când unei persoane i se reproșează săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente care dovedesc, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat cu vinovăție.

În evaluarea materialului probator administrat în cauză, trebuie avut în vedere că o soluție de condamnare se dispune doar atunci când instanța are convingerea, că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Acest standard joacă un rol vital în cadrul procesului penal și constituie principalul instrument pentru reducerea riscului comiterii de erori judiciare.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova în Hotărârea nr.18 din 22 mai 2017 a reamintit că referitor la procesul de apreciere a probelor, în jurisprudența Curții Europene s-a conturat standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă” („beyond reasonable doubt”), care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture dubiul (hotărârea Bragadireanu v. România, din 6 decembrie 2006; hotărârea CEDO Orhan v. Turcia din 18 iunie 2002; hotărârea CEDO Irlanda v. Regatul Unit din 18 ianuarie 1978).

În acest sens relevante sunt și constatările Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit cărora statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de autorități și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză (cauza Ștefan vs România).

Instanța reiterează că principiul prezumției nevinovăției se conține în art.11 al Declarației Universale a Drepturilor Omului (1948); art.6 § 2 al Convenției Europene de apărare a Drepturilor Omului (1950); Art.14.2 al Pactului internațional asupra drepturilor civile și politice (1966), reglementări conținute și în legislația internă a Republicii Moldova - Constituția Republicii Moldova în art.21 care prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public în cazul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Vinovăția persoanei se stabilește în cadrul unui proces cu respectarea garanțiilor procesuale, deoarece simpla învinuire nu înseamnă și stabilirea vinovăției. Sarcina probațiunii aparține părții acuzării. Legea procesual-penală stabilește că răsturnarea prezumției nevinovăției sau concluziile despre vinovăția persoanei despre săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, statuează că principiul prezumției de nevinovăție impune, între altele, ca, în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii completului de judecată să nu pornească de la ideea preconcepută că inculpatul a săvârșit fapta incriminată; sarcina probei revine acuzării și orice îndoială este în avantajul persoanei acuzate. În plus, acuzarea are obligația de a-i preciza persoanei în cauză ce acuzații i se aduc - pentru a-i oferi ocazia să își pregătească și să își prezinte apărarea în mod corespunzător - și de a oferi probe suficiente pentru a întemeia o declarație de vinovăție (Barberă, Messegue și Jabardo împotriva Spaniei, pct.77; Janosevic împotriva Suediei, pct.97). Prezumția de nevinovăție este încălcată în cazul în care sarcina probei este transferată de la acuzare apărării (Telfner împotriva Austriei, pct.15).

Colegiul penal astfel respinge ca nefondate afirmațiile invocate de procuror în apel privind comiterea infracțiunii de către inculpată, ținând cont de motivarea oferită mai sus și adoptarea sentinței de achitare a inculpatei în faptele incriminate.

Colegiul penal se conduce la adoptarea soluției de prevederile art.24 al.2 CPP RM, potrivit căruia se reglementează, că instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Conform art.27 al.2 CPP RM, nici o probă nu are putere probantă dinainte stabilită.

În conformitate cu prevederile art.26 alin.(3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.

În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie

abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

În sensul dat, anume că probele invocate de procuror constată existența infracțiunii incriminate inculpatei, astfel că apelul procurorului se respinge ca nefondat.

Afirmațiile procurorului din apel se consideră cu caracter de declarație și se resping, în sensul dat probele anume că dezvinovățesc acțiunile incriminate inculpatei.

Faptul că s-a indicat sesizarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, procesul-verbal de cercetare la fața locului și rapoartele cu privire la rezultatele controlului în limitele satului Cenușa și privind evaluarea prejudiciului, informația prezentată de IE Florești, nu pot fi reținute ca probe în constatarea infracțiunii incriminate inculpatei, deoarece anume că s-a constatat că primarul Bruma Vera a sesizat IE Florești cu privire la extragerea argilei, fapt ce a și servit ca temei pentru verificarea circumstanțelor invocate în sesizare.

Totodată, cu toate că se pretinde cauzarea prejudiciului, acest prejudiciu nu a fost solicitat pentru încasare de la inculpată, fiind evident din declarațiile reprezentanților părții vătămate că pretenții nemijlocit față de Bruma Vera nu sunt înaintate, lipsind prejudicii cauzate nemijlocit în urma acțiunilor ultimei.

Cât privește procesul-verbal cu privire la constatarea contravenției, Colegiul penal menționează, că în privința SRL „Nouconst” de către inspectorul șef al Inspecției Ecologice Florești, ***** V. a fost întocmit procesul-verbal cu privire la constatarea contravenției nr.061204 din 13.04.2017 pentru comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod Contravențional al RM anume ca rezultat al sesizării depuse de Bruma Vera.

Totodată, prin hotărârea AGRM pe cauza contravențională nr.125 din 12.05.2017, SRL „Nouconst” a fost sancționat pentru comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod Contravențional la amendă în mărime de 200 unități convenționale.

Faptul că s-a constatat vina SRL „Nouconst” în comiterea contravenției prevăzute de art.119 al.1 Cod Contravențional al RM nu demonstrează constatarea comiterii infracțiunii incriminate de către inculpata Bruma Vera, nefiind dovedit că Bruma Vera a permis societății în cauză extragerea neautorizată a argilei de pe terenul situat în extravilanul localității Cenușa comuna Roșietici raionul Florești, moment care nu a fost adeverit de către martorii audiați și este combătută și învinuirea în sensul dat prin sesizarea depusă de către Bruma Vera în adresa IE Florești.

Conducându-se de art.415 al.1 p.1 lit.c CPP RM, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

D E C I D E:

Respinge ca nefondat apelul declarat de către procurorul în Procuratura Anticorupție Selevestru Lilia împotriva sentinței Judecătoriei Soroca sediul Florești din 22.07.2022, în cauză penală privind învinuirea lui Bruma Vera ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 al.1 CP RM, sentință care se menține fără modificări.

Decizia este susceptibilă spre executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia integrală pronunțată în ședință publică la data de 30.10.2024.

Președintele ședinței, judecător

Rotaru Ala

Judecator

Judecator

Revenco Angela

Puşca Dumitru